71 let
Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

TOREK, 30. oktobra 2018

Leto LXXI, št. 87, cena 1,85 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Naložba za boljšo oskrbo z elektriko

Investicija, vredna 2,4 milijona evrov, bo pomembno prispevala k izboljšanju in ohranjanju zanesljive oskrbe z električno energijo na območju Radovljice in okolice, zatrjujejo v podjetju Elektro Gorenjska.

Marjana Ahačič

Radovljica – V petek so v Radovljici odprli novo, 110/20-kilovoltno razdelilno transformatorsko postajo in plinsko izolirano stikališče. Investicija v vrednosti 2,4 milijona evrov predstavlja osnovni napajalni vir elektrodistribucijskega omrežja mesta Radovljica z njeno okolico. S projektom investitor Elektro Gorenjska pomembno prispeva k izboljšanju in ohranjanju kakovosti in zanesljive oskrbe z električno energijo na območju Zgornje Gorenjske. Izgradnja nove razdelilne transformatorske postaje in stikališča v Radovljici zagotavlja tehnično ustreznejše in zanesljivejše pogoje priključne moči, kar za končne uporabnike dolgoročno pomeni tudi nižje stroške, pojasnjujejo na Elektru Gorenjska.

»Investicija je potekala ob tesnem sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in partnerji. Projekt bo še dodatno izpolnil temeljno obljubo podjetja Elektro Gorenjska, to je zagotavljanje kakovostne in zanesljive oskrbe z električno energijo na Gorenjskem. Nov energetski objekt bo zagotovo vplival tudi na nadaljnji gospodarski in turistični razvoj regije,« je ob uradni predaji objekta namenu povedal dr. Ivan Šmon, predsednik uprave Elektra Gorenjska.

Slavnostnega dogodka sta se udeležila tudi državni sekretar na ministrstvu za infrastrukturo Bojan Kumer in župan Radovljice Ciril Globočnik. Strinjala sta se, da je kakovostna in zanesljiva energetska infrastruktura ključnega pomena za nadaljnji razvoj Gorenjske.

▸ 4. stran

Državni sekretar Bojan Kumer, predsednik uprave Elektra Gorenjska dr. Ivan Šmon in radovljiški župan Ciril Globočnik so v petek tudi uradno odprli novo razdelilno transformatorsko postajo v Radovljici. / Foto: Tina Dokl

Tri nagrade za Naš razred

Zaključno dejanje 53. Festivala Borštnikovo srečanje – podelitev nagrad najboljšim – v znamenju Prešernovega gledališča in Gorenjcev.

Igor Kavčič

Maribor – Letošnji 53. Festival Borštnikovo srečanje je bil izjemno uspešen za kranjsko gledališče, saj je predstava Naš razred v koprodukciji Prešernovega gledališča Kranj, Mestnega gledališča Ptuj in Mini teatra Ljubljana pobrala četrtino vseh nagrad – za režijo, glasbo in igralski kolektiv. Prav tako sta bila uspešna igralca gorenjskih korenin Aljaž Jovanović in Tamara Avguštin, Borštnikov prstan za življenjsko delo pa je prejel Janez Škof, ki izhaja iz Medvod. Zgodba zmagovalne predstave 6 se dogaja v Kranju.

▸ 8. stran

Foto: Boštjan Lah (Arhiv Borštnikovo srečanje)

Eno od štirih igralskih nagrad je prejel igralski kolektiv predstave Naš razred.

Ni odgovoren za eksplozijo

Kranjsko okrožno sodišče je Roberta Zorka, direktorja Excentra v Hrastju, oprostilo obtožbe.

Simon Šubic

Kranj – Okrožno sodišče v Kranju je v petek razsodilo, da direktor Excentra iz Hrastja Robert Zorko ni odgovoren za eksplozijo sušilne komore za prašno barvanje v družinskem podjetju 7. novembra 2013, ki je povzročila smrt 44-letnega serviserja Adolfa Potočnika in poškodbe več delavcev (tudi obtoženega), nastala pa je tudi velika gmotna škoda. Sodnica Milena Turuk je namreč obtoženega oprostila krivde za očitano povzročitev splošne nevarnosti.

▸ 12. stran

Prilogi: Snovanja
loški glas

9 770352 666018

GORENJSKA
Jezerjani dvakrat na volišče
Občani Jezerskega bodo šli novembra dvakrat na volišče: še preden bodo 18. novembra volili župana in občinske svetnike, bodo odločali o spremembi meje. Referendum o tem bo že to nedeljo, 4. novembra.
4

GORENJSKA
Na seji tudi o domu starejših
Načrtovani dom starejših v Železnikih bodo skušali še nekoliko odmakniti od najbližje stolpnice, občina pa se bo pozanimala tudi o možnosti zamenjave lokacije. Bližnji stanovalci namreč predvideni lokaciji nasprotujejo.
5

REKREACIJA
V Ljubljani so bili hitri tudi Gorenjci
Ljubljanski maraton je bil tudi precej gorenjsko obarvan. Naslova državnega prvaka v polmaratonu sta osvojila Neja Kršinar s Topola in Rok Puhar iz Šenčurja, Gorenjec pa je bil tudi najstarejši udeleženec Miroslav Rant iz Kranja.
11

KRONIKA
Počitnice radi izkoristijo tudi vlomilci
V zadnjih dneh policisti znova beležijo več vlomov, saj tatovi in vlomilci še posebno radi izkoristijo počitniške dni, ko marsikoga ni doma. Po domovih so tudi delili nasvete, kako samozaščitno ravnati.
12

VREME

Danes bo pretežno oblačno, še bodo nastajale plohe. Jutri bo delno jasno. V četrtek se bo pooblačilo, čez dan bo začelo deževati.

6/16 °C

jutri: delno jasno

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Otroški predstavi Gusar Tone na Kokrici

V soboto, 10. novembra, 2018 ob 10. uri si lahko ogledate gusarsko otroško predstavo Gusar Tone v Kulturnem domu na Kokrici. Gusar Tone je napeta in zabavna igra, prežeta z zabavo in smehom, ki kar kliče po dogodivščinah! Gusar se nikogar ne boji in za zaklad je pripravljen storiti skoraj vse. Tokrat je zaklad nekaj čisto posebnega. Da bi izvedeli, kaj se skriva v Anini skrinji, si je treba prizadevati čisto do konca. Naročniku Gorenjskega glasa bomo podarili dve vstopnici za eno od otroških predstav v sezoni 2018/2019. Za vse dodatne informacije so na voljo na številki 040 366 366 ali na info@otroske-predstave.si.

Nagradno vprašanje: Kako je ime gusarju, ki nas bo obiskal na predstavi na Kokrici? Odgovore s svojimi podatki pošljite do ponedeljka, 5. novembra 2018, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na koticek@g-glas.si.

Alicia Peljhan podira tabuje

Dočakali smo dolgo pričakovani ljubezensko-erotični kriminalni roman Nemirni srci. Gre za prvi tovrsten roman v Sloveniji, ki ima tudi zanimiv in temperamenten latino pridih. Napisala ga je avtorica Alicia Peljhan, Slovenka, ki živi v Avstriji. Roman Nemirni srci je nastal iz preproste potrebe po vrnitvi upanja v resnično ljubezen. O pristni ljubezni, o kateri sanjamo, jo čutimo v svoji biti, v svoji duši, še preden vzklije in vzcveti, nas prepoji s svojo omamno aromo; še preden jo srečamo, jo poznamo. Roman, ki ga je avtorica Alicia Peljhan pisala s presledki kar 16 let, je zgodba o ljubezni, poželenju in združitvi. V teh letih se je roman spreminjal, zorel in oblikoval v krasno enostavno, a hkrati zapleteno zgodbo različnih karakterjev, ki vsak zase iščejo zadovoljitev, srečo, ljubezen in prostor pod širnim soncem. Trenutno nastaja njegovo nadaljevanje oziroma drugi del romana Nemirni srci.

Naročniku Gorenjskega glasa bomo podarili roman Nemirni srci, če boste pravilno odgovorili na nagradno vprašanje: Kdo je avtorica romana Nemirni srci? Odgovore s svojimi podatki pošljite do torka, 6. novembra 2018, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva 1, 4000 Kranj, ali na koticek@g-glas.si.

Nagrajenci

V nagradni igri, ki je bila objavljena 12. oktobra 2018, prejme didaktično igro Igriva praštevanka in Čista stotica Veronika Urh iz Kranja.

V nagradni igri, ki je bila objavljena 16. oktobra 2018, prejmejo rokovnik z logotipom Mame Marta Bolha iz Križ, Majda Jezeršek iz Škofje Loke in Darko Mulej iz Lesc.

V nagradni igri, ki je bila objavljena 16. oktobra 2018, prejme dve vstopnici za koncert Brit Floyd v ljubljanski Hali Tivoli Rado Gale iz Naklega.

V nagradni igri, ki je bila objavljena 19. oktobra 2018, prejme dve vstopnici za koncert Čukov v Cankarjevem domu Alojz Ahačič iz Tržiča.

V nagradni igri, ki je bila objavljena 23. oktobra 2018, prejme dve vstopnici za koncert Novih fosilov v ljubljanski Hali Tivoli Uršula Bernik iz Železnikov.

Nagrajencem čestitamo!

Sajovic želi priteči skozi cilj

Cerkljanski župan Franc Čebulj bo na prihajajočih lokalnih volitvah kandidiral sedmič, največkrat med gorenjskimi župani. Devet pa jih bo poskusilo na volitvah četrtič, med njimi tržiški župan Borut Sajovic.

Suzana P. Kovačič

Tržič – Borut Sajovic pravi, da je strasten športnik, tudi maratonec – tako v zasebnem kot tudi v poklicnem življenju. »V tem času smo tekli maraton, da bi v Tržiču živeli v zdravi, urejeni ter priložnosti polni občini. Da bi bil Tržič znan po pozitivnih novicah. V veliki meri nam je skupaj uspelo. Ker pa še nismo pritekli skozi cilj, se na volitve podajam z željo, da dokončamo nekatere ključne projekte, ki so izjemnega pomena za razvoj občine. To pa ni vse. Pretehtala je tudi odločitev, da izrazim jasen ne praksam, ki krnijo ugled naše občine. Hočem pokazati, da se da s poštenim delom in sposobno ekipo narediti Tržič še boljši. Želim, da je Tržič mesto priložnosti in bo prepoznan po zdravem gospodarstvu, športu, rastočem turizmu, lepi naravi, pridnih in prijaznih ljudeh,« je povedal Sajovic, ki ob morebitni izvolitvi napoveduje evropski, razvojni in pozitivni Tržič. Med projekti posebej omenja nadaljevanje razvoja gospodarstva (padanje brezposelnosti) in dokončanje projekta regeneracije BPT. Domačim podjetjem za novogradnje obljublja prostor v Poslovni coni Loka, domačinom pa izobraževalno in športno središče v Križah, prizidek k zdravstvenemu domu, nadgradnjo kulturnega in družabnega življenja – tudi z izgradnjo nove knjižnice na mestu današnjega Peka PUR. Kot še dodaja, vsak dan dela s prepričanjem, da imajo oblast občani in da izvoljeni predstavniki zgolj izvršujejo njihova pričakovanja. Predlagatelji kandidata za župana Boruta Sajovica so Dušan Bodlaj in skupina volivcev.

Borut Sajovic

Kot županja bo delala nepoklicno

Urša Peternel

Žirovnica – V občini Žirovnica se bo na lokalnih volitvah za mesto županje potegovala tudi Mojca Vene. Je edina protikandidatka sedanjemu županu Leopoldu Pogačarju. Venetova kandidira na Listi za vasi pod Stolom, ki se bo potegovala tudi za mesta v občinskem svetu.

»Kandidiram, ker mi ni vseeno, kaj se dogaja v našem okolju. Ne želim samo pasivno kritizirati, temveč aktivno soustvarjati spremembe.

Mojca Vene želi soustvarjati spremembe.

Bolj kot politična orientacija štejejo interesi ljudi in povezovanje z vsemi, ki si želijo sodelovati pri razvoju visoko zastavljenega cilja – Žirovnico povzdigniti v eno najbolj razvitih občin v Sloveniji,« je povedala. »Občino sestavlja deset vasi, zato potrebujemo stičišče občine s trgovino, pošto, novim zdravstvenim domom in večnamenski objekt z večjo dvorano, prostori za društva in mladinski center. V načrtu je tudi izgradnja doma starostnikov. Predvsem je treba vlagati v ljudi, v širjenje obzorij in medčloveške odnose. Podpiram napredek, ki ga omogočajo nova znanja, pa najsi gre za razvoj gospodarstva, kmetijstva, turizma, kulture, športa ali urejanja prostora,« je dodala. Kot obljublja, bo kot županja delala nepoklicno, tako prihranjena sredstva pa bo namenila za štipendije.

Kandidatka živi v Vrbi, stara je 51 let, po izobrazbi je magistrica organizacije, vodi družinsko podjetje in ima dva otroka.

Povezovanje in sodelovanje

To je glavno vodilo kandidata za župana SMC v Mestni občini Kranj Primoža Terplana.

Vilma Stanovnik

Kranj – Straka modernega centra (SMC) bo na letošnjih lokalnih volitvah kandidirala z listo 33 kandidatov za mestni svet ter kandidatom za župana Primožem Terplanom.

Primož Terplan je star 47 let, po izobrazbi je magister državnih in evropskih znanosti in je zaposlen v lastnem podjetju. Trenutno je tudi kranjski mestni svetnik.

Primož Terplan v ospredje svojega programa postavlja transparentno in gospodarno ravnanje z javnim sredstvi. Vizijo za prihodnost delovanja Kranja je oblikoval predvsem na podlagi strokovnega znanja, praktičnih spoznanj in izkušenj, ki si jih je nabiral kot podžupan in mestni svetnik v tem mandatu. Da trdno stoji za vrednotami, ki jih zagovarja, je Terplan že dokazal s preteklim delom.

»Moj volilni program je osnovan predvsem na realnih možnostih in ne na neuresničljivih obljubah. Poudaril bi predvsem transparentno in gospodarno ravnanje z javnimi sredstvi, enakomeren razvoj celotne občine in povezovanje s sosednjimi občinami v smislu optimizacije in gospodarnejšega delovanja. Moje glavno vodilo je, da je ključ za razvoj povezovanje in sodelovanje,« pravi Primož Terplan, sicer oče dveh sinov, ki z družino živi na Golniku. Kot pravi, rad poprime za vsako domače delo, loti se tako lesarskih, zidarskih kot vrtnih opravil. Je navdušen tekač, kolesar, prijateljem pa rad pripravi tudi piknik.

Primož Terplan si želi sodelovanja.

Posvet o mestu športa

Kranj – Športna zveza Kranj ta petek, 2. novembra, organizira posvet na temo Kranj, mesto športa. Potekal bo v Mestni knjižnici Kranj, začel pa se bo ob 17. uri. Na posvet so vabljeni vsi kandidati za kranjskega župana. Gostje bodo pri vsaki temi imeli priložnost povedati svoja stališča ter predstaviti programe za naslednje mandatno obdobje. V razpravo bodo vključeni tudi poslušalci v dvorani.

Židan podprl Zadnikarja kot kandidata za župana

Bistrica pri Tržiču – Nedavnega druženja Socialnih demokratov (SD) v Old English House v Bistrici sta se udeležila tudi njihov predsednik in glavni tajnik Dejan Židan in Dejan Levanič. Židan je izrazil podporo kandidatu za župana Občine Tržič Dragu Zadnikarju in občinski svetniški listi SD. Kot je poudaril Židan, ima Zadnikar veliko zaslug na različnih področjih delovanja in bogate izkušnje na področju lokalne samouprave.

Sokoli so bili prevarani

Komunistična partija je izrabila organizacijo Sokol, katere člani so misleč, da se borijo proti okupatorju, v resnici izvajali partijski program revolucije, v knjigi Prevarani sokoli ugotavljata dr. Aleks Leo Vest in dr. Ivan Čuk.

Ana Šubic

Dr. Aleks Leo Vest, dr. Jože Dežman in dr. Ivan Čuk na predstavitvi knjige Prevarani sokoli v Selcih

Selca – V knjigi Prevarani sokoli, ki sta jo pred kratkim v družbi zgodovinarja Jožeta Dežmana v Krekovi dvorani v Selcih predstavila avtorja dr. Aleks Leo Vest in dr. Ivan Čuk, avtorja na 510 straneh predstavljata obširno analizo, v kateri sta se posvetila preučevanju širjenja komunistične ideologije v sokolski organizaciji in razbijanju mita, da je bil med soustanovitelji OF tudi Sokol. Kot sta poudarila, levo krilo kot organizacija ni obstajalo, temveč je bil Sokol enovita organizacija, zato ni bil med ustanovitelji OF. V knjigi, ki je izšla decembra lani pri Študijskem centru za narodno spravo v petsto izvodih in je tik pred ponatisom, sta prišla do zaključka, da je Komunistična partija ob napadu okupatorja na domovino izrabila narodno zavedna čustva članov Sokola za izvedbo revolucije. »Prepričani so bili, da se borijo proti okupatorju, v resnici pa so izvajali partijski program revolucije,« sta poudarila.

Avtorja sta tej temi začela posvečati večjo pozornost, ko so pred leti na Fakulteti za šport, kjer je dr. Čuk profesor, dr. Vest pa od upokojitve ne več, dobili zapuščino staroste Sokolov Viktorja Murnika. »V enem od dokumentov je pisalo, da so šli Josip Rus, Zoran Polič, Franjo Lubej septembra 1941 vprašat Murnika, ali naj gredo Sokoli v OF.« Ob tem sta se začela spraševati, zakaj, če je bil OF ustanovljen že prej. Nato sta se za tri leta »zakopala« v arhive. Njuno osnovno vprašanje je bilo, zakaj so Sokole po drugi svetovni vojni ukinili, če so bili soustanovitelji OF. Pregledala sta 15 tisoč osebnih map predvojnih in medvojnih komunistov. Ključni dokument je bil po besedah dr. Čuka iz leta 1932, ko je Partija naredila analizo sokolske organizacije in se odločila za prevzem. »Sokolska organizacija je po celi Jugoslaviji imela 250 tisoč članov, od tega 40 tisoč v Sloveniji, in ugotovili so, da je to strahotno dober kader za morebitno bodočo vojsko, da je mladina narodno zavedna, telesno pripravljena in se da zelo dobro zapeljati na pot komunistične ideologije.«

Sokol je bil v Sloveniji razdeljen na pet žup; v kranjski je bil leta 1941 starosta Jaka Špicar, Radovljičan, ki je napisal številne narodno domoljubne posveti in igre. Avtorjema je žal, da se njegov arhiv ni ohranil. »Menda je imel knjižnico z več kot sedem tisoč knjigami. Ker je bil zelo povezan z zamejci in vsem, kar se je dogajalo v kranjski župi, je bila to neprecenljiva izguba,« je dejal Čuk.

Avtorja sta tudi ugotovila, da so v obdobju 1935–1938 v ljubljanski župi začeli zelo sistematično vpeljevati komunistično ideologijo, zadnji cilj pa jim je bil prevzem Sokola na Taboru, ki je bil takrat srčika sokolske misli v Sloveniji, kar jim je bilo preprečeno. Sokol je bil zelo močno pravno reguliran in edini, ki so lahko podpisali pravne akte oz. sodelovanje z drugimi organizacijami, so bili staroste, sta razložila avtorja in dodala, da so komunistično indoktrinirani izključeni Sokoli – kot nelegitimni in nelegalni predstavniki sokolov – 27. aprila 1941 podpisali pristop k Protiimperialistični fronti. Po njunih ugotovitvah Rus ni imel ne v ljubljanski župi ne v bežigrajskem Sokolu, katerega član je bil, nikakršnih funkcij, ki bi mu omogočale podpisovanje v imenu organizacije, Polič in Lubej pa sta bila s taborskim procesom že leta 1939 izključena iz nje.

Kot sta ugotovila, so se v OF najprej znašli Sokoli, ki so bili ideološko že člani partije ali vsaj podporniki. Na drugi strani je Sokol naredil svoj vojni sokolski svet in sokolsko legijo. »Vojni sokolski svet se ni želel priključiti v OF, zato so v OF, da komunistična vojska ne bi bila ogrožena pri izvedbi sovjetske revolucije, naredili odlok o zaščiti naroda in narodnega osvobodilnega gibanja, na osnovni katerega so pobili ogromno Slovencev,« sta razložila avtorja. »Ugotovila sva tudi, da so bili morilsko jedro VOSA Sokoli iz spodnje Šiške, ki so začeli ubijati tudi Sokole. Eden od njih, Kranjčan Fanouš Emmer, je bil ena prvih žrtev VOSA, decembra 1941 so ga po hitrem postopku likvidirali,« je povedal Čuk.

Sokol je bil ukinjen 8. julija 1945. Ukinitev je bila po njegovih besedah neobičajna, saj je Lubej sklical zbor sokolstva, na katerega so lahko prišli samo člani OF. Kasneje so organizacijo preimenovali telesno vzgojno društvo, ki pa v svoji filozofiji ni naslednik Sokola, ker ni mogel prakticirati ne sokolske narodne, ne demokratske, ne moralne vzgoje, sta še poudarila avtorja.

Praznika in dela prosta dneva

Sreda in četrtek sta praznika in dela prosta dneva, najbolj praznično pa je za otroke, ki imajo že prve, t. i. krompirjeve počitnice.

Danica Zavrl Žlebir

Kranj – Jutri in pojutrišnjem, 31. oktobra in 1. novembra, sta v Sloveniji praznika in dela prosta dneva. 31. oktobra praznujemo dan reformacije, ki obuja spomin na versko, politično in kulturno gibanje v 16. stoletju, po zaslugi katerega smo Slovenci dobili prvo knjigo v maternem jeziku in prvo slovensko tiskano knjigo sploh – Katekizem. Z njim je Primož Trubar leta 1550 postavil temelje slovenskemu knjižnemu jeziku. Poleg njegovega Katekizma je izdal še Abecednik, iz obdobja reformacije pa sta za Slovence pomembni še dve knjigi, Biblija, prevod Svetega pisma Jurija Dalmatina, in prvi slovenski pravopis Zimske urice Adama Bohoriča. V Sloveniji je dan reformacije praznik od leta 1992.

Prvi november pa je dan spomina na mrtve, državni praznik, sekularna različica krščanskega praznika vsi sveti. Dan vseh svetih je katoliški praznik, ki ga praznujejo povsod po svetu, v čast in spomin vseh svetnikov. Za ta dan je značilno obiskovanje grobov in udeležba pri cerkvenih obredih oziroma spominskih slovesnostih na vojaških grobovih in pokopališčih. Na praznik vseh svetih običajno potekajo maše po vseh slovenskih župnijah in molitve za verne rajne v cerkvah in na pokopališčih. Tega dne grobove okrasimo s cvetjem, prižgemo pa tudi velike količine sveč, vsako leto okrog 15 milijonov sveč, blizu šest tisoč ton, kar poleg ostalih odpadkov močno obremenjuje naše okolje. Zato pred praznikom niso odveč vnovična opozorila, naj v spomin na prednike (zato pa v korist našim zanamcem) raje prižgemo kako svečo manj in s tem obvarujemo okolje.

Praznika sta letos sredi tedna. Kdor jima bo dodal še prost petek, bo v teh dneh užil krajši dopust. Svoje prve počitnice v tem šolskem letu pa v tem tednu uživajo otroci.

KOMENTAR
Suzana P. Kovačič

Iskren spomin je v srcu, zato prižgimo svečo manj

Akcija: nagrobna sveča namesto 1,49 evra (samo) 0,89 evra. Ali pa: z opravljenim nakupom ste pridobili še kuponček za tridesetodstotni popust na sveče. Vam je to nekam znano, kajne? Akcije vabijo k nakupu predvsem nagrobnih sveč, narejenih pretežno iz plastike, in toliko akcij je pred prvim novembrom, da jih je že nemogoče spregledati. Pa je kriterij ugodne cene tudi ugoden kriterij za okolje? Seveda ne. Od posameznika je torej odvisno, kako se bo odločil. Sebastijan Zupanc, direktor Zbornice komunalnega gospodarstva, je stanje ponazoril s podatkom, da smo po porabi nagrobnih sveč v Sloveniji med evropskimi neslavnimi rekorderji. Trenutna situacija je namreč taka, da je na skladiščih komunalnih podjetij po Sloveniji več kot milijon dvesto tisoč kilogramov odpadnih nagrobnih sveč, po prvonovembrskih praznikih je pričakovati dodatnih milijon in pol kilogramov odpadnih nagrobnih sveč. Glede na zaostale zaloge iz preteklega leta bo samo letos skupaj zbranih več kot tri milijone kilogramov odpadnih nagrobnih sveč, kar predstavlja približno kilogram in pol odpadnih nagrobnih sveč na vsakega Slovenca. Zaloge odpadnih sveč medtem ostajajo na dvoriščih komunalnih podjetij in predstavljajo tudi ekološko tveganje. V primeru požara bi se v zrak sproščale številne strupene snovi, problem je tudi parafin, ki se je letos poleti ob vročih temperaturah topil in tekel po improviziranih skladiščnih površinah, ki marsikje niso ustrezno urejene, in pronical v tla. Zato v zbornici v sodelovanju s slovenskimi komunalnimi podjetji prosijo vse obiskovalce grobov, da pred nakupom nagrobnih sveč pomislijo na okolje in se za obeležitev spomina na svoje prednike odločijo raje za cvet, ki ne obremenjuje našega okolja.

Seveda ne gre spregledati še enega kriterija. Tradicije. Svečke na grobu imajo v naši tradiciji močan simbol spomina na naše najdražje; plamen srca gori, žari za umrlim. A problem je nastal v pretiravanju pri uporabi okolju neprijaznih sveč (oglašujejo se sicer tudi naravi prijaznejše sveče). Na nas samih je torej odločitev, na kakšen način bomo najbolj iskreno prisotni ob grobovih naših najdražjih. Morda vendarle razmislimo o tem, da plamen iskreno gori znotraj, ne zunaj srca – in da ogromne količine odpadkov z grobov lahko zmanjšamo le tako, da prižgemo svečo manj.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir;
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek od 8. do 16. ure, sreda od 8. do 17. ure, petek od 8. do 15. ure sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog/ Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Začetek prodaje delnic NLB

Delnice so od včeraj dalje naprodaj po ceni od 51,5 do 66 evrov.

Cveto Zaplotnik

Kranj – Začela se je privatizacija NLB. Po zavezi, ki jo je Slovenija dala Evropski komisiji v zameno za sanacijo banke ob koncu leta 2013, mora letos prodati vsaj polovico banke, preostanek pa do konca prihodnjega leta.

Slovenski državni holding (SDH) je v petek v imenu države že objavil prospekt za prodajo najmanj 50 odstotkov plus ena delnica NLB in največ 75 odstotkov minus ena delnica NLB. V prospektu je določil tudi cenovni razpon od 51,5 do 66 evrov za delnico, kar predstavlja od 68 do 88 odstotkov njene knjigovodske vrednosti, ki je na dan 30. junij 2018 znašala 75,4 evra. Prodaja delnic se je začela včeraj, v ponedeljek, na desetih vpisnih mestih v Sloveniji, med drugim tudi v Kranju in v Domžalah. Za male vlagatelje se bo končala 7. novembra, za institucionalne vlagatelje pa dan kasneje. Malim vlagateljem bo na voljo deset odstotkov delnic, preostale bodo namenili institucionalnim vlagateljem, prodajalec pa bo na koncu delnice odvisno od vpisa v posamezni kvoti prerazporedil iz ene kvote v drugo. Mali vlagatelji bodo vplačevali delnice po ceni 66 evrov za delnico, institucionalni pa po ceni v okviru cenovnega razpona. Enotno ceno delnice naj bi predvidoma javno objavili 9. novembra, delnice bodo vlagateljem pripisali 14. novembra in jim tudi vrnili morebitno razliko vplačanega zneska na transakcijski račun, tega dne pa bodo delnice NLB tudi začele kotirati na Ljubljanski in Londonski borzi.

Naložba za boljšo oskrbo z elektriko

1. stran

»Je osnova, na kateri temelji turistični razvoj, ki je na našem področju ključna gospodarska panoga,« je dejal Ciril Globočnik, župan Občine Radovljica.

Državni sekretar Bojan Kumer je v svojem nagovoru poudaril problem globalnega segrevanja in posledično smele pristope na poti k nizkoogljični družbi ter pozval strokovnjake k odprtemu, ustvarjalnemu iskanju novih tehnoloških rešitev in inovacij na področju energetske oskrbe, ki bodo omogočile nadaljnji trajnostni razvoj družbe. »Če želimo obdržati korak z najnaprednejšimi pri razogljičenju, moramo držati tudi korak pri deležu investicij, ki jih bodo izvajale naše energetske družbe,« je poudaril Kumer.

Na distribucijskem omrežju Elektra Gorenjska sicer deluje dvanajst razdelilnih transformatorskih postaj, ki jih podjetje ustrezno nadgrajuje. Razdelilna transformatorska postaja Radovljica je bila zgrajena leta 1978, kar pomeni, da je bil večji del primarne opreme, vključno s kovinskimi konstrukcijami ter z betonskimi temelji portalov in podstavkov, star že štirideset let in zato na robu življenjske dobe, pojasnjujejo na Elektru Gorenjska. Nadgradnjo razdelilne postaje so začeli lani, že junija letos pa je bil novi elektroenergetski objekt vključen v distribucijsko omrežje Elektra Gorenjska.

Revščina tudi v Sloveniji na žalost ni tuja

Ljubljana – Slovenska karitas je pred nedavnim pozvala slovenske kandidate za volitve v Evropski parlament, ki bodo maja naslednje leto, da se zavežejo za boj proti revščini, neenakostim in socialni izključenosti. Revščina tudi Sloveniji na žalost ni tuja, še posebno družinam, kjer so starši brezposelni ali prejemajo neprimerno ali neredno plačilo kljub trdemu delu. Posebno ranljiva skupina so otroci, ki odraščajo v revnih družinah, v revščini se znajdejo tudi številni starejši. Samo letos do poletja se je kljub gospodarski rasti in zmanjševanju števila brezposelnih na Karitas v Sloveniji po pomoč s hrano in pri plačilu položnic obrnilo skoraj sedemdeset tisoč ljudi. Slovenska karitas spodbuja tudi k ukrepom proti zmanjševanju revščine na svetovni ravni z željo, da do leta 2030 ne bo več potrebno obeleževati mednarodnega dneva za izkoreninjenje revščine, ampak da bo do takrat revščina skoraj pozabljena.

Jezerjani dvakrat na volišče

Občani Jezerskega bodo šli novembra dvakrat na volišče: še preden bodo 18. novembra volili župana in občinske svetnike, bodo odločali o spremembi meje. Referendumu o tem bo že to nedeljo, 4. novembra.

Danica Zavrl Žlebir

V nedeljo bo referendum o spremembi meje na Jezerskem. / Foto: Tina Dokl

Jezersko – Občinski svet na Jezerskem je poleti sprejel odlok o spremembi meje med Jezerskim in Kamniško Bistrico, s katero bi kamniška občina in s tem osrednjeslovenska regija dobila mejo z Avstrijo in dostop do evropskega denarja za obmejne projekte. S takšno utemeljitvijo pa se ni strinjal Primož Muri, ki meni, da s tem občina Jezersko izgubi mejo s sosednjo Solčavo, Gorenjska pa stik s savinjsko regijo. Denar, ki bi tako pripadal razviti osrednji regiji, pa naj bi bil dobljen na račun obmejnih regij, ki jih Evropa zaradi njihove specifike spodbuja s svojimi finančnimi mehanizmi. Velik del občanov je pobudo podprl, zbranih je bilo tudi dovolj podpisov za referendum. Občinski svet ga je razpisal za nedeljo, 4. novembra, dva tedna pred lokalnimi volitvami.

Pobudnik Primož Muri, ki je pričakoval, da bo referendum hkrati z volitvami, je do odločitve kritičen: »Dejstvo, da referendum ne bo sočasno z volitvami, razumem predvsem kot še zadnji poizkus župana Rebolja in večine občinskih svetnikov, da referendum ne bi uspel vsaj zaradi prenizke udeležbe. Župan, svetniki in občinska uprava so me ves čas zavajali, ko so vseskozi poudarjali, da naj bo referendum sočasno z lokalnimi volitvami, na seji pa so izglasovali drugačen datum, čeprav sem vložil zahtevo za referendum tako, da bi lahko bil istočasno z volitvami. Argument župana in nekaterih svetnikov, da referendum ne more biti istočasno z volitvami, je žaljiv in ponižujoč za Jezerjane. Glavni argument je namreč bil, da bi bili ljudje ob sočasnem glasovanju na volitvah in referendumu zmedeni. Mimogrede, v Švici, s katero se radi primerjamo, poleg volitev izvedejo še celo vrsto referendumov sočasno. Na trhlih nogah je tudi županova izjava, da so mu tako svetovali na ministrstvu za javno upravo.«

Župan Jurij Rebolj o tem meni: »Čeprav Primož Muri poudarja, da gre za nagajanje, naj ponovim, da sem pri razpisu datuma referenduma sledil priporočilom, ki sem jih dobil na ministrstvu za javno upravo. Tudi sam menim, da dveh različnih reči, kot sta referendum in volitve, ne gre mešati med seboj na isti datum. Menim, da na Jezerskem ne bi smel biti problem zagotoviti zadostne udeležbe na referendumu; če je njihov interes izraziti svojo voljo, bodo že prišli na volišče.«

Pred referendumom naj bi potekala tudi referendumska kampanja, vendar na obeh straneh pravijo, da je ni čutiti. Župan Jurij Rebolj, ki želi, da bi se uveljavil odlok o spremenjeni občinski meji, pravi, da osebno obvešča gospodinjstva na Jezerskem o svojih argumentih. »Vendar se težko borim s populističnimi argumenti nasprotne strani,« pravi. Primož Muri pa je pripravil letak, ki ga bodo ta teden dobila jezerska gospodinjstva. »Z njim želim predvsem spodbuditi Jezerjane k čim večji udeležbi na referendumu, saj je uspeh referenduma odvisen tudi od udeležbe. Drugih aktivnosti za zdaj nimam v načrtu. Svoje argumente proti spremembi meje sem podal že v občinskem glasilu Pr´ Jezer,« pojasni Muri. »Glede na odzive Jezerjanov, ki jih dnevno srečujem, seveda pričakujem, da bo odlok o spremembi meje zavrnjen. Če zavrnitve odloka ne bi pričakoval, pobude za referendum niti ne bi vložil. Referendumske aktivnosti namreč zahtevajo veliko časa in truda, vendar je ohranitev meje vredna tega.« Sicer pa še dodaja, da nekatere njegove aktivnost na Jezerskem očitno motijo do te mere, da so mu poskušali celo preprečiti kandidiranje v občinski svet na prihajajočih lokalnih volitvah.

Kejžarjeva odstopila

Suzana P. Kovačič

Tržič – Direktorica Doma Petra Uzarja Tržič dr. Anamarija Kejžar se je odločila za odstop. Kot je povedala, je bila odločitev težka, ker so v domu dosegli izredne rezultate in razvoj, a bo imela glede na družbene okoliščine v novi službi na fakulteti, ki jo nastopi januarja, večjo možnost vpliva na procese odločanja. Opozarja namreč, da se v naši družbi soočamo z velikimi izzivi na področju dolgotrajne oskrbe, procesi privatizacije domov in neformalne oskrbe, ki utegnejo ogroziti starejše v družbi, ne pa pripomoči k večji kakovosti in polnosti življenja. »Kot direktorica doma starejših že nekaj časa opozarjam na tveganja, s katerimi se soočamo. Veliko se bere o kadrovski stiski v bolnišnicah, pa je v domovih enaka, če ne celo večja. Situacija ne samo na Gorenjskem, temveč tudi po drugih regijah, počasi že onemogoča kakovostno opravljanje dela in doseganje standardov. Enake težave so na ravni Evropske unije, kjer so ravno zaradi pomanjkanja kadra in zmanjšanja stroškov vzpostavili neformalno oskrbo, ki pa mora biti prav tako kvalitetna. Konkretnih ukrepov pa ni. Prepuščamo se situaciji, ko bomo ugotovili, da ni več dovolj oskrbovalcev in bomo morali spustiti standarde. Menim, da bi še vedno lahko marsikaj naredili – s promocijo poklicev, ustreznim izobraževanjem formalnih in neformalnih oskrbovalcev, potrebna pa je takojšna večja povezanost pristojnih ministrstev,« je še opozorila Kejžarjeva.

Odprtje pločnika v Zvirčah

Foto: Tina Dokl

Sprehod po novem pločniku ob petkovem uradnem odprtju

Zvirče – Občina Tržič in Krajevna skupnost Kovor sta v petek predali nov pločnik v Zvirčah. Istočasno z ureditvijo novega pločnika je bila postavljena nova javna razsvetljava, opravljena je bila delna preplastitev cestišča, označeni so prehodi za pešce z opozorilnimi svetlobnimi napravami, urejen je cestni otok s svetlobnimi telesi na začetku vasi. Investicija v izgradnjo pločnika je ocenjena na nekaj manj kot 174 tisoč evrov, od tega je del sredstev, nekaj manj kot 24 tisoč evrov, k investiciji prispevala Krajevna skupnost Kovor. Sprejeti so tudi ukrepi za umiritev prometa; v dneh od 11. do 18. oktobra so bile v Zvirčah izvedene prikrite meritve hitrosti vozil. Povprečna izmerjena hitrost je bila 49 kilometrov na uro, vodja Medobčinskega inšpektorata in redarstva Kranj Mitja Herak ocenjuje, da je stanje prometne varnosti z vidika hitrosti dobro.

Slovesno ob državnem prazniku

Člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Kamnik - Komenda so v petek pripravili slovesnost ob dnevu suverenosti, ki jo pripravljajo že vsa leta, odkar smo ta dan razglasili za državni praznik. Letošnja proslava je bila zaradi jubileja združenja še bolj slovesna; podelili so tudi posebna priznanja.

Jasna Paladin

Kamnik – Dan suverenosti kot državni praznik praznujemo od leta 2015, in sicer v spomin na odhod zadnjega tujega vojaka s slovenskega ozemlja – še zadnji vojak JLA je Slovenijo zapustil v noči s 25. na 26. oktober 1991. leta.

Kamniški veterani so prvo leto ob prazniku odkrili spominsko obeležje pred Domom kulture Kamnik, kjer so proslavo pripravili tudi še dve leti za tem, v petek, 26. oktobra, pa so slovesnost pripravili v Domu kulture Kamnik, ob tem pa obeležili tudi 20-letnico delovanja svojega območnega združenja in 50-letnico Teritorialne obrambe Slovenije, ki jo prav tako praznujemo letos.

Zbrane so nagovorili podžupan v začasnem opravljanju funkcije župana Igor Žavbi, predsednik Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Kamnik - Komenda mag. Zvonko Cvek in slavnostni govornik, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo general Ladislav Lipič. »Naše slovesnosti ob različnih obletnicah, kot je današnja slovesnost, niso same sebi namen in niso uperjene zoper nikogar, še manj pa poveličevanju česar koli. Namenjene so kot zahvala in priznanje ter pomnik pripadnikom teritorialne obrambe, milice, vojnim veteranom in vsem, ki so, ne glede na državno ureditev, prispevali k obrambi Slovenije ne zato, ker so morali, temveč, ker so hoteli! Namenjene so ljudem, katerih del danes sedi v tej dvorani, namenjene so mnogim, ki se takšnih prireditev ne morejo več udeleževati. Še posebej pa so namenjene ljudem, ki niso več med nami. In ne nazadnje – namenjene so tudi državi Sloveniji kot spomin in še bolj kot opomin,« je poudaril Lipič.

Slavnostni govornik, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo general Ladislav Lipič / Foto: Primož Pičulin

Na proslavi so podelili tudi plakete in red Zveze veteranov vojne za Slovenijo. Bronasto plaketo so prejeli Bojan Klemenc, Iztok Krivorotov in Renato Uranič, srebrno plaketo Franc Uršič in Božo Zupanič, z zlato plaketo so bili nagrajeni mag. Zvonko Cvek, Janez Benkovič, Edvin Jerman, Franci Omerzu, Marjan Poljanšek, Marjan Schnabl in Anton Mavrin, z redom Zveze veteranov vojne za Slovenijo III. stopnje pa je bil odlikovan Janko Blagšič.

Proti potvarjanju zgodovine

Občinsko Združenje borcev za vrednote NOB Žiri je minulo soboto pripravilo praznovanje ob dnevu spomina na 23. oktober 1943, ko so partizanske enote iz Žirov izgnale nemške okupatorje.

Mateja Rant

Žiri – Z vsakoletno slovesnostjo v Žireh ohranjajo spoštljiv spomin na dan, ko so Žiri sredi vojne vihre med prvimi kraji na Gorenjskem postale osvobojeno ozemlje. S svojo prisotnostjo jim je priznanje za njihov trud izkazal tudi nekdanji borec Prešernove brigade Ivo Miklavčič, ki bo kmalu praznoval stoletnico, slovesnosti pa so se kot vsako leto udeležili tudi člani sorodnega združenja z Velikega Polja na Primorskem, s katerimi skupaj obiščejo spomenik njihovi rojakinji, heroini Mihaeli Škapin - Drini, ki je padla v Žirovskem vrhu.

»Odpustimo, a ne pozabimo dejanj tistih, ki so vojno začeli in izgubili,« je zbrane nagovoril slavnostni govornik Milan Brglez in dodal, da je treba pozornost posvetiti temu, kar smo sami z uporom in zmago dobili. Včasih pozabimo, meni, da smo si svobodo ob pomoči zaveznikov izbojevali predvsem sami. »Zato je danes žalostno poslušati vse tiste, ki skušajo s svojim zaničljivim odnosom in potvarjanjem zgodovinskih dejstev zmanjšati pomen narodnoosvobodilnega boja in partizanskega gibanja ter Osvobodilne fronte,« je poudaril in ugotavljal, da jim pripisujejo krivdo za vse, kar se je tudi zgodilo, od povojnih pobojev do revolucije. A partizanski boj je bil po njegovem predvsem boj tistih, ki so se borili za preživetje naroda in svobodo. »Danes, ko vse postaja relativno, ne smemo dopustiti, da bi partizanski boj, predvsem pa življenja mladih partizanov, ki so jih dali za svobodo domovine, postala relativna. Potvarjanju zgodovine je treba reči ne. Le resnica o tem obdobju lahko narodu in državi pomaga naprej.« Kot je poudaril, je danes znova potreben pogum, da se pokončno zoperstavimo politiki strahu in sovraštvu do drugačnih ter pojavom sodobnih fašizmov. Ob tem je spomnil na Cankarjeve besede, da si bo narod sodbo pisal sam. »Sami pa se moramo skupaj odločiti, kakšno sodbo si želimo napisati – ali jo pišemo solidarno ter jo nenasilno in z vzajemnim spoštovanjem živimo,« je končal Brglez.

Na letošnji slovesnosti v spomin na izgon okupatorjev iz Žirov je zbrane nagovoril poslanec državnega zbora Milan Brglez. / Foto: Tina Dokl

Na seji tudi o domu starejših

Načrtovani dom starejših v Železnikih bodo skušali še nekoliko odmakniti od najbližje stolpnice. Občina se bo pozanimala tudi o možnosti zamenjave lokacije.

Ana Šubic

Železniki – Župan Anton Luznar je na zadnji seji občinskega sveta poročal tudi o nadaljnjih korakih Občine Železniki glede doma starejših. Poročali smo že, da ga v sodelovanju z zasebnim investitorjem, ki je pridobil tudi koncesijo, želijo zgraditi Na Kresu, a nekateri bližnji stanovalci, ki so se povezali v civilno iniciativo, predvideni lokaciji nasprotujejo.

Župan je spomnil, da najbolj poudarjajo bližino doma do zadnje stolpnice, pomanjkanje parkirišč in težko dostopnost, ki jo bodo izboljšali z novo dovozno potjo od regionalne ceste mimo plavalnega bazena do lokacije Na Kresu. Recenzija projekta na direkciji za infrastrukturo je že opravljena, po besedah župana pa imajo tudi že formalno potrditev Mercatorja o pripravljenosti prodaje dela zemljišča, ki ga potrebujejo za izvedbo dostopa.

Ta mesec je bil na občini tudi sestanek, ki sta se ga udeležila dva predstavnika stanovalcev. V idejni zasnovi so dom za 55 stanovalcev predvideli v dveh stavbah. Sedaj bodo po besedah župana stavbo, ki je najbližje zadnji stolpnici, skušali nekoliko odmakniti proti drugi, višji stavbi doma, na vrhu katere naj bi zagotovili nekaj prostorov, ki so jih doslej predvidevali v nižji stavbi. Ko bodo imeli idejo zrisano, bodo šli na pristojno ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve preverit, ali je sprejemljiva. Pozanimali se bodo tudi o možnosti zamenjave lokacije. »Predstavnika stanovalcev iz zadnje stolpnice sta tudi želela, naj občina od ministrstva pridobi pisno izjavo z obrazložitvijo glede možnosti postavitve doma na drugi lokaciji,« je povedal župan.

Svetnik Miran Šturm, ki je bil eden od omenjenih predstavnikov na sestanku, je dodal, da želijo pisno mnenje s pravno obrazložitvijo ministrstva, ker da so sami ob dosedanjih preverjanjih tam dobili različne odgovore. Prav tako želijo, da občina vseeno preveri možnost nakupa zemljišča na drugi lokaciji pa tudi, kakšne so možnosti zamenjave lokacije pri investitorju, saj je bila z njim dogovorjena lokacija Na Kresu. »Bistveno je tudi, da se ustanovi komisija za potrjevanje projektne in investicijske dokumentacije pred gradnjo objekta, ki jo mora predložiti imetnik stavbne pravice. To piše tudi v pogodbi o ustanovitvi stavbne pravice,« je še dejal Šturm.

Demenci prijazna točka

Aleš Senožetnik

Mengeš – Sredi oktobra je Slovensko združenje za pomoč pri demenci Spominčica razglasila Dom počitka Mengeš za demenci prijazno točko. V domu so sicer že od leta 2002 en oddelek prilagodili za bivanje varovancev z demenco, z vzpostavitvijo demenci prijazne točke pa si želijo znanje o bolezni prenesti tudi na okolico in tako bolnikom kot svojcem omogočiti prijaznejše in lažje sobivanje.

Demenci prijazne točke so v prvi vrsti namenjene bolnikom, ki lahko živijo sami, njihovim svojcem, prijateljem in sosedom, ki se lahko poučijo o bolezni. Poznavanje bolezni je namreč pomembno za zmanjševanje stresa tako pri bolniku kot pri svojcih.

Kot je povedala direktorica Doma počitka Mengeš, v domu poleg posebnega oddelka za varovance organizirajo tudi integrirano obliko varstva, za svojce pa pripravljajo delavnice in druge oblike izobraževanja, z demenci prijazno točko pa bodo svoje znanje lažje širili tudi v lokalno okolje.

Bale z odpadki iz Štude odpeljane

Domžale – Podjetje Publikus, ki je na zemljišču v Študi več kot pol leta skladiščilo bale z odpadno embalažo in se soočalo z velikimi zapleti pri iskanju prevzemnikov teh odpadkov, je pred dnevi le razveselilo tamkajšnje krajane, saj so odpeljali še zadnjo balo. Krajani so ob podpori občine do zadnjega aktivno protestirali in ustanovili tudi civilno iniciativo, da odpadki na to zemljišče ne sodijo, pa jim je pritrdila tudi inšpekcija.

PROGRAM RAZVOJA PODEŽELJA
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje
LAS Lokalna akcijska skupina loškega pogorja
RAZVOJNA AGENCIJA SORA d.o.o.
P-ino inovacije in razvoj podeželja d.o.o.
KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD KRANJ

Kakovostna lokalna hrana za šolarje

Spodbujanje lokalne prehranske samooskrbe ter povečanje pridelave, predelave in potrošnje lokalno pridelane hrane v lokalnem okolju je glavni cilj projekta Lokalna hrana v šole, za katerega so v okviru LAS loškega pogorja pridobili tudi sredstva Evropske unije iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republike Slovenije v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020. Projekt so začeli izvajati oktobra lani, končal se bo v novembru. V prvem delu so poudarek namenili načrtovanju in razvoju lokalnih šolskih malic ter usklajevanju in povezovanju lokalne ponudbe in povpraševanja osnovnih šol po lokalnih živilih. V drugem delu pa so pozornost usmerili v vzpostavljanje kratkih oskrbovalnih verig za oskrbovanje osnovnih šol z lokalno hrano, pilotni izvedbi lokalnih šolskih malic in strokovni podpori za povečanje lokalne pridelave oziroma predelave živil. Prehranska varnost namreč postaja strateško vedno bolj pomembno področje, tako z vidika dostopnosti do zadostne količine kot tudi kakovostne hrane. Spodbujanje lokalne pridelave in uživanje lokalne hrane ima pomemben vpliv na naše zdravje in počutje, obenem pa tudi širše družbene koristi, kot so obstoj in razvoj kmetij in živilskopredelovalnih obratov, poseljenost in razvoj podeželja ter manjše obremenjevanje okolja.

Kratka pot od njive do krožnika

Pod lokalno pridelano hrano sodijo živila, ki so pridelana in predelana v domačem okolju, v širšem pomenu to pomeni v naši državi, v okviru projekta Lokalna hrana v šole pa na območju štirih občin na Škofjeloškem. Želijo, da je hrana, ki je pridelana na okoliških kmetijah in manjših predelovalnih obratih, v čim večji meri vključena v obroke lokalnih šol, torej je pot od njive do krožnika čim krajša. »Želimo, da lokalna hrana ohrani visoko hranilno vrednost in svežino z vzpostavljanjem kratkih prehransko oskrbovalnih verig. Večina otrok malica v šoli, zato smo se projektni partnerji Razvojna agencija Sora, KGZS Zavod Kranj in podjetje P-ino odločili, da se v projektu osredotočimo na šolske malice,« poudarja Jerneja Klemenčič Lotrič iz Razvojne agencije Sora.

V sodelovanju s kuharskim mojstrom Urošem Štefelinom so se projektni partnerji najprej lotili oblikovanja obrokov šolskih malic. Sestavljeni obroki so bili tako polnovredni in so odražali tradicijo in zmožnosti priprave v šolskih kuhinjah ter zagotavljanja surovin in izdelkov iz lokalnega okolja. Malicajo praktično vsi učenci in je to tudi najbolj množičen obrok na osnovnih šolah. Največje osnovne šole na območju izvajanja projekta morajo dnevno zagotoviti več kot 700 obrokov malic. To pomeni več kot petdeset kilogramov kruha, več kot sto litrov mleka … Enkratne količine surovin in izdelkov so tako lahko velike, zato to predstavlja poseben izziv tudi za ponudnike – kmetije v lokalnem okolju.

Tako velike količine lahko redno zagotavlja le manjše število lokalnih ponudnikov. Pri lokalnih ponudnikih so poleg razpoložljivih količin preverili tudi interes za povečanje količin in pestrosti živil, s katerimi bi oskrbovali okoliške osnovne šole. Lokalni ponudniki si želijo, da bi se s šolami dogovorili o letnih količinah in konstantnosti naročanja prek celega šolskega leta. Na podlagi letnih dogovorov bi se lokalni pridelovalci lažje odločali za povečanje količin, za investiranje v znanje in dodatno tehnološko opremo. Nekateri lokalni ponudniki bi se tako tudi odločili za predelavo svojih kakovostnih surovin v izdelke, ki bi jih šole lahko vključile v prehrano otrok. Ker je pri uvajanju lokalne hrane potreben celostni pristop, morajo vsi deležniki v procesu zagotoviti kakovosten prispevek. Kmetje so prvi v procesu od vil do vilic, zato so jim v okviru projekta namenili več možnosti svetovanj, da izboljšajo svojo ponudbo, predvsem pa se količinsko približajo zahtevam šol. Eden izmed vidikov je tudi ustrezna priprava živil, ki jih dostavijo v šolske kuhinje. Ta morajo biti ustrezno pakirana in imeti druge potrebne lastnosti, da procesi v kuhinji potekajo dovolj hitro. Samo s strokovnim in celostnim pristopom bomo lahko zagotovili več lokalne hrane na jedilnikih osnovnih šol na Škofjeloškem.

Pozitivni odzivi

V spomladanskih mesecih so bile izvedene pilotne izvedbe lokalnih šolskih malic na osnovnih šolah, vključenih v projekt. Odzivi na pilotne izvedbe so bili pozitivni, tako s strani šolskega osebja kot lokalnih dobaviteljev in učencev. Torej je tukaj priložnost tudi za lokalno kmetijstvo, da ponudi šolam to, kar želijo. Na drugi strani pa je to priložnost za šole, da otrokom ponudijo kakovostne malice iz lokalnih surovin. Na koncu s tem pridobimo vsi, saj je kakovostna in zdrava prehrana pomembna za otrokov razvoj, kar se dolgoročno odrazi tudi v razvoju celotne družbe. Več informacij o projektu in projektnih aktivnostih je mogoče najti na spletnih straneh partnerjev projekta, www.ra-sora.si.

P-INO D.O.O., MARTINJ VRH 24, ŽELEZNIKI

Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
Za vsebino je odgovorna P-INO, d. o. o.

Znanje za doseganje odličnosti

Lokalni ponudniki, ki želijo svoje pridelke in izdelke dobavljati šolam, morajo dosegati zahtevano kakovost in izpolnjevati stroge zahteve glede higienske varnosti ter administrativnih pogojev in zahtev, obvladovati morajo še logistiko pridelkov in izdelkov. Ker se projektni partnerji zavedajo, da je za doseganje odličnosti zelo pomembno znanje, so v okviru projekta izvedli individualna in skupinska izobraževanja. S pomočjo strokovnjakov z različnih področij so izvedli svetovanja s področja prireje govedi in perutnine za meso, pridelave mleka in prireje jajc ter pridelovanja zelenjave, zelišč in sadja. Obenem so lokalnim ponudnikom zagotovili še individualna svetovanja s področja administrativnih zahtev bodisi pri osnovni kmetijski dejavnosti bodisi pri dopolnilnih dejavnostih. Še posebno so bile kmetije pozorne na različne administrativne zahteve, ki so se pojavile z dobavo posameznih surovin ali izdelkov šolam, kar je zahtevalo individualni pristop od primera do primera. Tudi svetovanje s področja ekonomike oziroma oblikovanje cene in osnovnega finančnega poslovanja je bilo dobrodošlo za posamezne ponudnike.

Individualna svetovanja

Dobršen del izdelkov, ki jih dobavljajo v šole, nastane v obratih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, zato so posamezni kmetje potrebovali tudi tovrstna znanja in nasvete. Imeli so možnost pogovorov s strokovnjaki s področja predelave mleka in mlečnih izdelkov, mesa in mesnih izdelkov, sadja in izdelkov iz sadja ter pekovskih izdelkov. Ključno je, da so ponujena in izvedena svetovanja pomagala kmetijam pri vzpostavitvi dobave oziroma pri dvigu kakovosti dobave šolam.

Skupinska svetovanja

Drugi del prenosa znanja na kmetije so predstavljala skupinska svetovanja. Na kmetiji Dolinar, ki se ukvarja s predelavo mleka, je potekalo skupinsko svetovanje o predelavi mleka v skute in uporabi sirotke. Predavatelj Stane Levart, univ. dipl. inž. kmet. iz KGZS – Zavod Ptuj, je poudaril pomembnost uporabe skute kot samostojne jedi ali v kombinaciji z določenimi izdelki. Predstavil je tudi proces pridobivanja skute s poudarkom na posameznih kritičnih točkah procesa. Kot primer dobre prakse se je predstavil kmet Boštjan Kosec, ki se ukvarja s prirejo ekološkega senenega mesa. Predstavil je svojo kmetijo ter pristop h kmetovanju in direktnemu trženju ekološke senene govedine. »Potrebni sta drznost in inovativnost, kakovost je samoumevna,« poudarja Boštjan Kosec. S svojo iskrivostjo in zagnanostjo je udeležence spodbudil, da si postavijo drzne cilje pri razvoju svoje kmetije ali dejavnosti. Boštjanu Koscu se zdi pomembno preračunati, kaj je smotrno in kaj ne. Na ta vprašanja so udeleženci iskali odgovor skupaj s specialistko agrarne ekonomike Ano Demšar Benedičič. Treba je namreč upoštevati vse stroške, ki nastanejo pri pridelavi ali predelavi, ter si postaviti določeno ceno, saj mora delo omogočati dostojanstveno preživetje.

Med vedno aktualnimi temami je tudi upoštevanje higienske prakse v živilskih obratih. Jerneja Rozman, univ. dipl. inž. agr., je predstavila potrebne pogoje in zahteve higienske prakse, ki se morajo upoštevati tako pri pridelavi in predelavi kot tudi pri samem transportu živil.

Kmetija Dolinar

Otroci v šolah so še posebno pozorni na nekoliko drugačne okuse izdelkov s kmetij. Zato je bilo izvedeno še skupinsko svetovanje z naslovom Senzorična kakovost mesnih izdelkov kot rezultat tehnologije izdelave domačih mesnin, kjer so udeleženci lahko preizkusili različne domače izdelke in ugotavljali senzorično kakovost glede na različne tehnologije izdelave. Lahko so prinesli tudi lastne izdelke, o katerih so se potem skupaj pogovorili in jih ocenili. V okviru omenjenega skupinskega svetovanja so se pogovarjali tudi o morebitnih aditivih v predelavi in uporabi ovitkov ter kako morajo biti označeni suhomesnati izdelki. Skupinsko svetovanje je vodila Irena Kos, univ. dipl. inž. živil. tehnol., specialistka za predelavo mesa na KGZS, ki ima z ocenjevanjem mesnin bogate izkušnje, saj že vrsto let ocenjuje na Dobrotah slovenskih kmetij na Ptuju.

V Selški in Poljanski dolini praktično ni kmetije, ki bi se specializirala za pridelavo in predelavo jagodičevja. Posamezne kmetije poskušajo z vzpostavitvijo pridelave in predelave manjših količin, kar pa je seveda za potrebe šol premalo. Skupinsko svetovanje pridelava in predelava jagodičevja sta izvedli terenska kmetijska svetovalka Erika Boltar, univ. dipl. inž. agr. iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj, in Mateja Reš, nosilka dopolnilne dejavnosti na kmetiji iz Zgornjih Gorij. V prvem delu je Erika Boltar predstavila pridelavo jagodičevja, kot so maline, ameriške borovnice, robide in ribez, in sicer od najpogostejših sort do priprave tal, sajenja, obrezovanja in oskrbe med letom. V nadaljevanju je Mateja Reš, avtorica številnih kuharskih člankov, nekaj knjig in izvajalka delavnic na temo preproste in zdrave hrane, pripravila skupinsko svetovanje o predelavi jagodičevja. To je zajemalo sušenje, pripravo kosmičev, čaja, energijskih ploščic in celo sladoleda iz jagodičevja.

Skupinsko svetovanje – jagodičevje

Večinski delež mesnih izdelkov v šolski prehrani je iz piščančjega in puranjega mesa, ki ga pa na območju, na katerem se izvaja projekt, ni mogoče dobiti. Nekaj kmetij ima jajca za prodajo in s pridelanimi količinami lahko pokrivajo tudi potrebe nekaterih šol, a tega za meso ni mogoče reči. Na skupinskem svetovanju z naslovom Prireja piščančjega mesa in jajc so zato izpostavili teme, kot so načini in pogoji reje, krmljenje, označevanje, sortiranje in prodaja jajc, pitanje piščancev ter zahteve za registracijo obratov. Skupinsko svetovanje je izvedel Franc Pavlin, univ. dipl. inž. kmet., zaposlen na KGZS Zavodu Kranj kot specialist za živinorejo.

P-INO D.O.O., MARTINJ VRH 24, ŽELEZNIKI
Skupinsko svetovanje – prireja piščančjega mesa in jajc

Skupinsko svetovanje – mleko in mlečni izdelki

Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.
Za vsebino je odgovorna P-INO, d. o. o.

Poezija kot dihanje

Tokrat bomo Dihaj zapisali z veliko začetnico, saj je tak naslov pesniške zbirke, za katero je letošnjo Jenkovo nagrado prejel pesnik in prevajalec Tone Škrjanec. »Poezijo potrebujemo kot dihanje,« je letošnji lavreat med drugim povedal ob podelitvi v petek v Mavčičah.

Igor Kavčič

Mavčiče – Pesnik letošnjega leta je nedvomno Tone Škrjanec. Dva meseca zatem, ko je v Celju prejel Veronikino nagrado, je s svojo zadnjo pesniško zbirko Dihaj (Aleph, center za slovensko književnost) postal še aktualni dobitnik Jenkove nagrade, ki jo Društvo slovenskih pisateljev od leta 1986 podeljuje za najboljšo pesniško zbirko zadnjih dveh let. V petek zvečer je svečana podelitev nagrade že deveto leto zapored potekala v Jenkovem domačem okolju – najprej s položitvijo cvetja k pesnikovemu spomeniku na Podreči, v nadaljevanju pa v prostorih gasilskega doma v sosednjih Mavčičah. V sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev je prireditev tudi tokrat pripravilo Kulturno društvo Simona Jenka – Šmonca iz Mavčič.

V letošnji izbor je komisija Jenkove nagrade, ki so jo sestavljali lanskoletna nagrajenka Veronika Dintinjana (predsednica), Aljaž Koprivnikar, Diana Pungeršič, Domen Slovinič in dr. Glorjana Veber, vnesla dve pomembni novosti. Uvedli so prvi krog izbora enajstih pesniških zbirk in iz vsake za predstavitev izbrali po eno pesem, ki mu je na koncu sledil še drugi krog, v katerega se je uvrstilo šest zbirk. V uvodu k podelitvi nagrade je pet avtorjev iz letošnjega ožjega oziroma širšega nabora nominirancev prebralo pesem ali dve iz svojih zbirk: med njimi Jure Jakob iz zbirke Lakota, Maja Miloševič – Oder za gluhe, Tone Škrjanec – Dihaj, Nataša Velikonja – Preveč vljudna in Jernej Županič iz zbirke Tatar. Dogodek je z ubranim petjem oplemenitilo šest osmin mešanega okteta Lipa iz Sore pri Medvodah.

Verzi za potopitev v čutni svet

Ne nazadnje je Nina Kokelj z Društva slovenskih pisateljev, ki je dogodek povezovala, pozvala predstavnico strokovne komisije dr. Glorjano Veber, da razglasi letošnjega Jenkovega nagrajenca in mu podeli nagrado. Kot je prebrala v obrazložitvi k nagradi, Tone Škrjanec s svojo zadnjo pesniško zbirko ostaja na sledi poeziji, ki se izogiba velikim izjavam in gestam, kot bi hotela resnično zajeti in pokazati svet, ki jo obkroža, pa se zaveda vseh pomanjkljivosti jezika in človeškega dojemanja sveta. Zato govori šele, ko ujame hip nenadejanega, ki se lahko utrne kadar koli, in je lahko zdaj kaplja sline na koži ali pivska pena, ki se »izredno lepo svetlika v zgodnjem popoldanskem soncu«. »Škrjančevi verzi so potopitev v čutni svet, so dotikanje, limanje, kapljanje, dihanje. Spremljata jih modrost lahkotne lenobe in radost nad nenadejano čarobnostjo sveta. Za to je potrebna le prava pozornost, ki jo kot pri meditaciji naprej dosežemo z dihanjem. Jezik teh pesmi je podoben dihanju, zdi se prijetno vsakdanji, pogovoren, s svojim značilnim ritmom.«

Tone Škrjanec je dejal, da je bil presenečen, da je v enem letu za eno zbirko dobil obe nagradi, kar je sicer bolj redkost kot ne, saj se je to zgodilo le leta 2001, ko je Milan Jesih obakrat prepričljiv z zbirko Jambi. »Zelo sem počaščen in zadovoljen, kot kaže pa knjiga le ni tako slaba, kot jaz včasih sam pomislim,« je povedal in dodal, da je poezija v slovenskem medijskem prostoru res slabo prisotna in je posledično ljudje tudi ne berejo veliko. Poezija in pesem zahtevata določen čas, branje na hitro je zapravljanje časa. »Vseeno pa mislim, da poezija je nekaj, kar je tukaj in zdaj in bo zagotovo tudi ostala, ker jo potrebujemo. Ne samo kot potrditev svoje nacionalne enotnosti in prebujenstva, ampak poezijo kot takšno, kot besedo, kot kup besed, ki s seboj nosijo drugačen pomen, ki bralcu, če se tega loti, omogoči videnje v neki svet, ki je povsem drugačen od tega, v katerem živimo. To pomeni, da bi v resnici bil lahko tudi svet, ki ga živimo, drugačen. Poezijo potrebujemo tako kot dihanje,« je že dejal Tone Škrjanec, da mu nagrada pomeni še toliko več, ker je bila letošnja konkurenca avtorjev, ki so se potegovali za nagrado, zares zelo močna.

Foto: Igor Kavčič

Po Veronikini nagradi je Anton Škrjanec za pesniško zbirko Dihaj v petek prejel še stanovsko Jenkovo nagrado.

Foto: Igor Kavčič

Na podelitvi nagrade so svojo poezijo brali nekateri nominirani avtorji: (z leve) Maja Miloševič, Nataša Velikonja, Jernej Županič, Jure Jakob in Tone Škrjanec.

Večer poezije in pesmi je med branjem poezije v sicer nekoliko okrnjeni sestavi oplemenitil tudi mešani oktet Lipa iz Sore pri Medvodah. Foto: Igor Kavčič

Tri nagrade za Naš razred

Nedeljski večer je s tremi nagradami za predstavo Naš razred veliko veselja prinesel tudi Prešernovemu gledališču.

Igor Kavčič

Maribor – Lahkega srca bi lahko rekli, da se Ignacij Borštnik letos simbolno spet vrača domov, saj je Gorenjska z odličnim gledališčem, igralci, letos pa tudi, kot lokacija dveh gledaliških zgodb, na sklepni prireditvi festivala v ospredju. Prvi med Gorenjci je bil seveda letošnji prejemnik Borštnikovega prstana Janez Škof, igralec SNG Drama Ljubljana. Izjemen igralec in glasbenik, je potem, ko je prebral besedilo novinarja Boštjana Videmška, v kakšnem svetu živimo, dejal: „Tako visoka nagrada je za igralca največ in mu spodnese noge, ko jo dobi. Ampak se kaj hitro spraviš k sebi, danes bo tega konec in potem se začne normalno življenje, jutri je spet ponedeljek. Saj veste kako je bilo, ko je ponedeljek torku rekel, da naj sreda četrtek vpraša, če je petek res rekel, da je za soboto nedelja.“

Selektorica Zala Dobovšek je sicer v program desetih tekmovalnih predstav uvrstila kar dve iz Prešernovega gledališča, in sicer Teror in Naš razred. Obe predstavi sta pred mariborsko publiko doživeli dober odziv, Naš razred pa je pustil sledi tudi pri strokovni žiriji. Tako je Borštnikovo nagrado za najboljšo režijo prejela Nina Rajić Kranjac. „Režije vsebinsko in strukturno kompleksne dramske epopeje Naš razred se loti suvereno, drzno in celostno. S prepletanjem in plastenjem različnih uprizoritvenih postopkov ustvarja svojstven odrski jezik, ki se lucidno posveča tako velikemu planu kot najmanjšemu detajlu. Osrednji fokus njene režijske poetike ostaja igralski korpus, iz katerega iztisne maksimum. Inovativno ga vpenja v fluidno mrežo ostalih polnopravnih elementov (scenografija, gib, glasba, kostumi, luč) in tako ustvari močno ter bogato gledališko izkušnjo,“ je zapisano v obrazložitvi.

Da je iz igralskega ansambla iztisnila maksimum, dokazuje tudi ena od štirih enakovrednih igralskih nagrad. Dobil jo je celoten igralski kolektiv v predstavi. „Igralski ansambel Prešernovega gledališča Kranj z dvema gostoma v Našem razredu nastopi kot senzibilen in izvedbeno discipliniran kolektivni igralski organizem. Kot takšen omogoča in dopolnjuje natančno orkestrirano odrsko celoto, v kateri noben posameznik tudi v najmanjšem trenutku ne izgubi svojega mesta. Sinhronizirano vzpostavijo kompleksno odrsko fresko skupnosti, ki utripajoč v usodi posameznih zgodovinskih slik razpada, subtilno prenašajo brutalnost in kaotičnost sveta, utelešajo raznolike vloge in jih komentirajo. Ob tekoče vodeni skupni pripovedi prepričajo tudi z izdelanimi podobami posameznih likov, ki se pretresljivo zapišejo v spomin gledalcev.“

Uspeh je sad dolgoletnega trdega dela

„Vesela in ponosna sem na celotno ekipo. Tak uspeh ne pride sam od sebe, je rezultat dolgotrajnega trdega dela. Že nekaj let so naše predstave stalnica tekmovalnega programa Borštnikovega srečanja, skoraj ne mine leto, da ne bi domov prinesli kakšne nagrade. Za nami so številna mednarodna gostovanja … vse to pove več kot tisoč besed. Hvaležna sem tudi naši zvesti publiki, ki nas podpira in daje moč, da vztrajamo pri svojem poslanstvu,“ je povedala direktorica Prešernovega gledališča Mirjam Drnovšček. Tretja nagrada je šla Branku Rožmanu za glasbo v Našem razredu in še dveh predstavah Sen kresne noči (MGL) in Visoška Kronika (SNG Drama Ljubljana).

Za odlična sta bila prepoznana še dva igralca z Gorenjske, oba za igro v Visoški kroniki. Borštnikovo nagrada za mlado igralko je prejela Tamara Avguštin z Godešiča. „Igralka Tamara Avguštin natančno in odmerjeno gradi svojo avtentično odrsko prezenco, ki ji pridaja kanček ironije in samoironije. Svojo vlogo oblikuje z rafinirano svežino in ganljivim notranjim nabojem, ki ga izžareva tudi v intenzivnih trenutkih tišine svojega odrskega bivanja. „Ljubi Visočani, tisti moj izlet v Škofjo Loko ni bil nič v primerjavi s tem izletom z vami. Zakopali ste se tako globoko v mojo dušo, da sem vas imela raje, kot vse na svetu. Hvala za srečanje. To, da si danes temi ljudmi delim ta oder pa lahko rečemo samo jaaaaa.“ je ob nagradi sporočila Avguštinova. Eno izmed štirih igralskih nagrad je prejel tudi Aljaž Jovanović, ki izhaja iz Šenčurja, prav tako za vlogo v Visoški kroniki. Kot je zapisano v obrazložitvi Aljaž Jovanović oblikuje svojo vlogo s silovitim, čustveno odmerjenim in miselno dognanim igralskim nabojem, ki v gledalčevi zavesti odstira prostore človekove ranljivosti in resnice. Ob sugestivnem pripovedovalskem orodju izlušči še vrsto obrazov, ki jih celovito telesno in karakterno zasnuje v enkratne igralske presežke.

Naj dodamo še, da je, veliko Borštnikovo nagrado za najboljšo uprizoritev prejela predstava 6 v režiji Žige Divjaka in koprodukciji Slovenskega mladinskega gledališča in Maske Ljubljana. Ustvarjalci so zgodbo črpali iz dogodka izpred dveh let, ko se je v Kranju zgodil revolt ob tem, da bi v dijaškem domu naselili šest mladoletnih beguncev. Peterica se je ob prejemu nagrade pojavila tudi na mariborskem odru.

Pol stoletja tržiških orlov

Letos mineva petdeset let, odkar je v okviru Telesno vzgojnega društva Partizan Križe začela delovati sekcija za smučarske skoke in obenem Nordijski smučarski klub Tržič FMG.

Maša Likosar

Jubilejna priznanja, ki jih je podeljeval tudi direktor Smučarske zveze Slovenije Franci Petek, je prejelo 25 tekmovalcev, trenerjev, članov in dolgoletnih predsednikov kluba. / Foto: Tina Dokl

Tržič – Že prvi skakalci, ki so skakali v Sebenjah, so bili uspešni, Jože Demšar se je v Planici celo pomeril z Bogdanom Norčičem, ki je za tržiške skakalce dejal: »Kmetje nas pa ne bodo preskakovali.« Tako so jih sprva dojemali. Bili so z vasi, iz Sebenj in Žiganje vasi, drugim neznani, a imeli so voljo in pogum, želeli so napredovati in postati najboljši.

Ob častitljivem jubileju – petdeset let delovanja Nordijskega smučarskega kluba Tržič FMG – so se člani spomnili nekaterih odločilnih trenutkov in oseb iz klubske zgodovine ter predstavili povsem svežo knjigo o smučarskih skokih v Tržiču in okolici z naslovom Tržiški orli letijo daleč, ki je nastala izpod peresa Bojana Knifica. Predsednik kluba Matija Stegnar je izrazil ponos in hvaležnost vsem olimpijcem in tekmovalcem, ki so svojo pot začeli v njihovi sredini. »Najbolj pomemben in razveseljujoč za vsakega športnika je dober rezultat, do katerega so naši tekmovalci prišli s trdim delom ter odrekanji, in to z enim samim ciljem – vsakokrat poleteti daleč in naslednjič še dlje,« je poudaril Matija Stegnar.

Najuspešnejši in najzaslužnejši tekmovalci, ki so se v športno zgodovino zapisali kot udeleženci olimpijskih iger ali svetovnih prvenstev, državni rekorderji, nosilci medalj, trenerji in člani ter dolgoletni predsedniki kluba so prejeli jubilejna priznanja, ki sta jih podelila direktor Smučarske zveze Slovenije Franci Petek in predsednik kluba Matija Stegnar.

Vse zbrane je v Kulturnem centru Tržič nagovoril tudi predsednik panoge za smučarske skoke in nordijsko kombinacijo na Smučarski zvezi Slovenije Ljubo Jasnič in klubu podelil priznanje, kip bloškega smučarja.

Delovanje Nordijskega smučarskega kluba Tržič FMG in njegovega skakalnega centra v Sebenjah je v ponos celotnemu lokalnemu okolju, zato ga podpira tudi Občina Tržič. V njenem imenu je župan Borut Sajovic predsedniku kluba Matiji Stegnarju podelil županovo priznanje. Stegnar se je nazadnje s priznanji za pomoč in podporo zahvalil tudi Smučarski zvezi Slovenije, Občini Tržič, Krajevni skupnosti Sebenje in generalnemu sponzorju kluba Podjetju FMG.

Visok poraz pred polno Podmežaklo

Ljubljanska SŽ Olimpija je na tretjem večnem derbiju letošnje sezone po neprepričljivi igri državnih prvakov domov odnesla visoko zmago. Jeseničani bodo iskali rešitve za krizo v ekipi.

Andraž Sodja,
Jože Marinček

Jesenice, Kranj – V soboto sta palice v Dvorani Podmežakla prekrižali ekipi SŽ Olimpija in SIJ Acroni Jesenice. Več kot tri tisoč navijačev, ki so z domačo navijaško skupino pripravili tudi koreografijo v počastitev sedemdesetletnice jeseniškega hokeja, pa je bilo tako nad igro kot končnim rezultatom razočaranih.

Po obetavnem začetku so gostje po dobrem strelu Chvatala že v tretji minuti matirali jeseniškega vratarja Clarka Saundersa, v sedmi minuti pa je z močnim strelom na prednost dveh zadetkov povišal Kranjc. Zbegana igra Jeseničanov ni prinesla resnih priložnosti, dvominutno kazen Jeseničanov pa je z zadetkom za 0 : 3 kaznoval Gal Koren. Jeseničani so zapravili še nekaj dobrih priložnosti, po gneči pred jeseniškimi vrati pa so za končni rezultat 0 : 4 poskrbeli sami z zadetkom v lastna vrata. Za nekaj dodatne napetosti so po zaključeni tekmi poskrbeli še člani Jeseniške navijaške skupine, ki so prekršili svetost slačilnice in brez dovoljenja vstopili z zahtevami za spremembe po slabih predstavah Jeseničanov. Kljub nekaj vroče krvi in posredovanju policije so, potem ko so izrazili svoje nezadovoljstvo, mirno odšli.

Jeseničani vrste dobrih akcij niso zmogli uspešno zaključiti in tekmo je Žan Us končal nepremagan.

Vtise na Jeseniški strani je strnil trener Gaber Glavič, ki je poudaril: »Zakaj ni šlo, bomo iskali rešitve v naslednjih dneh. Olimpija je bila boljša, hitrejša. Olimpija je vzela vse stvari, ki smo jih imeli mi lani – in mi bomo morali poiskati odgovor na to.« Glavič se je odzval tudi na jezo navijačev: »Slačilnica je sveta stvar, čas za pogovore bo kasneje. Navijači so se trudili narediti atmosfero, zadovoljstva pa ni bilo.«

Pravega odgovora na to, kaj je bil vzrok za slab nastop, ni našel niti Miha Brus, ki po koncu tekme ni skrival razočaranja: »Nič ni šlo prav. Zadnje čase zelo trpimo, ne najdemo svoje igre, s porazi pride še pomanjkanje samozavesti. Trudimo se, delamo in verjamemo, da bomo napredovali.«

V Kranju slavil Triglav

V Ledeni dvorani Zlato polje so hokejisti Triglava in HK Vojvodina iz Novega Sada v soboto odigrali tekmo v Internacionalni hokejski ligi (IHL). Boljši so bili domačini, ki so zmagali s kar 13 : 1. Po dvakrat sta zadela Miha Morel in Krištof Potočnik, po enkrat pa še Miha Ahačič, Urban Ban, Sebastjan Grošelj, Luka Kogar, Mihael Potočnik, Matic Štenkler, Maj Tavčar, Nace Vilfan in Žan Zupan.

Po porazu Triglav na zadnjem mestu

Nogometaši Triglava so morali priznati premoč Celja in pristali na dnu prvenstvene lestvice.

Jože Marinček

Kranj – Nogometaši v prvi SNL Telekom so konec tedna odigrali štiri tekme 14. kroga, saj je bila nedeljska tekma med Domžalami in Gorico zaradi razmočenega igrišča prestavljena.

V soboto so nogometaši Triglava gostili ekipo Celja. Gostje so povedli z zadetkom z bele točke v dvajseti minuti, v 44. minuti pa je bilo že 0 : 2, ko je vratarju Luki Čadežu žoga ušla iz rok, kar so Celjani znali izkoristiti. V začetku drugega dela je Egzon Kryeziu Triglavu priigral enajstmetrovko, zadel pa je Luka Majcen in postavil končni rez

ultat 1 : 2. Po nepopolno odigranem krogu vodi Maribor s tridesetimi točkami, Domžale so s 14 točkami in tekmo manj šeste, Triglav pa je z 12 točkami na zadnjem, desetem mestu. V drugi SNL so odigrali šest tekem 13. kroga. Nogometaši Rolteka Dob so gostovali pri Krki in srečanje odigrali neodločeno 1 : 1. Dve tekmi tega kroga bodo odigrali še jutri, 31. oktobra. Ob 14. uri bo Kalcer Radomlje gostil Vitanest Bilje.

Nogometaši v tretji SNL – center so odigrali vseh pet tekem 11. kroga. Bled Hirter je s 5 : 0 premagal ekipo Save Kranj. Nogometaši Žirov so z 2 : 0 premagali ekipo Svobode Ljubljana, nogometaši Komende pa so slavili na gostovanju, ko so z 1 : 2 premagali Arne Tabor 69. Tinex Šenčur so jih v nedeljo na njihovem igrišču z 1 : 3 premagali nogometaši Ivančne Gorice. Vodi Bled Hirter.

Nogometaši v gorenjski nogometni ligi so odigrali tekme devetega kroga. Rezultati: Bitnje dobrozasenci.si – Visoko 0 : 0, Šobec Lesce – Velesovo 3 : 1, Britof – Polet 4 : 1, Preddvor – SIJ Acroni Jesenice 2 : 4, Škofja Loka – Zarica Kranj 4 : 1 in Niko Železniki – Bohinj 1 : 2. Vodi ekipa Bohinja.

Sezono so začele le smučarke

Vilma Stanovnik

Kranj – Minulo soboto se je v Söldnu začela nova sezona svetovnega pokala v alpskem smučanju. Na ženskem veleslalomu je slovenske barve branila četverica deklet, do najboljšega rezultata je prišla Meta Hrovat, ki je zasedla 18. mesto. »S tekmo nisem zadovoljna. Pogoji so bili težki, tako da je res bilo treba pokazati borbenost, a hkrati mehkobo na ravnini, za kar vem, da mi je najslabše uspelo. Tako da imam v naslednjih tednih še dosti dela,« je povedala dvajsetletna smučarka iz Kranjske Gore Meta Hrovat. Zmagala je Francozinja Tessa Worley.

V nedeljo naj bi prvič nastopili tudi moški, zaradi slabega vremena pa so organizatorji tekmo odpovedali. Naslednje prizorišče tekem svetovnega pokala bo Levi na Finskem, kjer sta 17. in 18. novembra na sporedu slaloma za ženske in moške.

Še ena zmaga rokometne reprezentance

Kranj – Minulo nedeljo je slovenska moška rokometna reprezentanca na tekmi drugega kroga kvalifikacij za nastop na evropskem prvenstvu leta 2020 v Talinu z 31 : 20 (11 : 16) premagala Estonijo. V naši ekipi sta bila najbolj učinkovita Škofjeločan Darko Cingesar s sedmimi in Dean Bombač s šestimi goli. Tako je slovenska izbrana vrsta izpolnila prvi del naloge na poti do evropskega prvenstva, ki ga bodo leta 2020 priredili na Švedskem ter Norveškem in v Avstriji. Kvalifikacije bodo naši nadaljevali aprila prihodnje leto, ko se bodo dvakrat pomerili z Nizozemsko, junija pa jih čaka še gostovanje v Latviji in domača tekma z Estonijo.

Poraza košarkarskih prvoligašev

Šenčur – V tretjem krogu Lige Nova KBM je ekipa Šenčurja Gorenjske gradbene družbe gostila Rogaško in izgubila z 79 : 81, ekipa Helios Suns pa je gostovala na Polzeli pri Hopsih in izgubila z 68 : 52. V drugi SKL je bil gorenjski derbi v dvorani na Podnu v Škofji Loki, kjer je domače moštvo LTH Castings ugnalo Brinox Medvode s 83 : 67. Ekipa ECE Triglav je v dvorani na Planini s 85 : 68 premagala Grosuplje. Košarkarice Triglava so v prvi ženski ligi gostovale pri Ježici in slavile z 68 : 74. Ekipa Domžal bo peti krog z ekipo Grosuplja odigrala šele 5. decembra.

Planinski izlet: Monte Chiavals (2098 n. m.)

Osrčje Karnije

Karnijske Alpe, drugič. Gora v njihovem osrednjem delu, skrita v dolini Val Alba. Razglednik, kjer se rojevajo nove ideje. Ideje za prihodnost. Pot mimo ostalin prve svetovne vojne.

Jelena Justin

Spet se bomo podali v Karnijske Alpe. Očitno te, ko jih začneš odkrivati, začarajo. Zakaj? Kaj pa vem. Njihove podobe, njihovi drzni stolpi, razgledi. Čudovite so, sploh v jesenskih barvah škrlata, ko narava počasi lega k počitku. Tokrat bomo obiskali Monte Chiavals, ki spada v skupino Zuc Dal Bora, a je precej manj drzen kot njegov sosed, a tudi vzpon nanj je daleč od enostavnega. Poti za vzpon je precej, mi bomo izbrali eno, ne povsem običajno, a zato toliko lepšo.

Do izhodišča se zapeljemo skozi Rateče in skozi Trbiž, kjer zavijemo na staro cesto proti Vidmu / Udinam. Nadaljujemo mimo Tablje / Pontebbe, skozi Kluže / Chiusaforte do vasi Možac / Moggio Udinese, kjer zavijemo desno v vas. Nadaljujemo po glavni cesti skozi vas in sledimo oznakam za Val Aupo, ko pa zagledamo smerokaz za Val Albo, zavijemo desno in se povzpnemo po strmi asfaltirani cesti do konca, kjer je znak za prepoved vožnje. Na urejenem parkirišču parkiramo in začnemo z vzponom po poti št. 425. Sledimo udobni mulatjeri in hitro smo pri odcepu levo do koče Vualt. Nadaljujemo po betonirani cesti več kot en kilometer, ko dosežemo vojaški objekt Fontanon Sorgenti. Gremo mimo objekta in na koncu nadaljujemo po vojaški mulatjeri proti škrbini Forcjetis, kjer je razpotje poti. Mulatjera je vse prej kot zložna. Na škrbini zavijemo desno, proti škrbini Vacca. Še vedno smo na poti št. 425. Najprej zložen vzpon se višje v okljukih strmo dvigne pod vršni greben Crete dai Rusei, 1923 n. m., pod katero je vojaški objekt. Do vrha Crete je pet minut. Pri vojaškem objektu začnemo izgubljati višino, saj se pot začne spuščati. Izgubimo malce več kot sto metrov, ko dosežemo v skalo sezidano ostalino vojake opazovalnice. Ostaline krvave norije izpred sto let so na vsakem koraku; pretresljivo. Prečimo manjši mostiček, pred katerim je možnost sestopa v strmo grapo, ki je označena z modrimi pikami. Mi nadaljujemo po strmem skalnem terenu, ki je ponekod celo zavarovan. Hodimo po južnih pobočjih mogočnih stolpov Crete di Gleris. Na škrbini Vacca se nam z leve strani priključi vezna pot iz doline Val Aupa. Vzpenjamo se po zagruščeni poti, ponekod precej ozki. Previdno! Ko dosežemo škrbino pod Monte Chiavalsom, na škrbini nadaljujemo levo, strmo v breg. Desno gre mulatjera do bivaka Bianchi, ki ga bomo obiskali pri sestopu čez greben Monte Chiavalsa. Vzpon do vrha je strm, krušljiv, ponekod siten in izpostavljen, zato je potrebna previdnost.

Monte Chiavals nagradi z razgledom, ki jemlje sapo. Vse tisto, kar smo zadnjič videli z Montusela, le da se Zuc dal Bor tokrat pokaže v vsej svoji divjosti. A pomembno je tisto, kar vidimo na drugi strani dolini; Creta Grauzaria in Monte Sernio. Ena je bolj divja in privlačnejša od druge. Morda pa nekega dne. Morda celo kmalu.

Z vrha sestopimo po južnem grebenu. Previdno, ker je pot krušljiva. Ko smo na travniški stezici, se v okljukih hitro spustimo do bivaka Bianchi, 1712 n. m. Od bivaka začnemo sestopati po poti 428, po vojaški mulatjeri, mimo kipa v spomin alpinistu Luki Vuerichu. Pozorni bodimo na razcep poti, kjer ne nadaljujemo naravnost do koče Vualt, temveč strmo sestopimo po poti št. 450 do potoka Alba, čigar strugo prečimo, in po poti vzpona sestopimo do izhodišča, kjer nas čaka jekleni konjiček.

Nadmorska višina: 2098 m
Višinska razlika: 1150 m
Trajanje: 7 ur
Zahtevnost: ★★★★★

Razgled z vrha Chiavalsa proti vzhodu. V ozadju viden Montaž. / Foto: Jelena Justin

Pot nas vodi pod t. i. Glejskimi špicami, na sliki se vidi Pecora. / Foto: Jelena Justin

Vidite mulatjero na fotografiji? Pot gre čez tole steno proti jugovzhodu. / Foto: Jelena Justin

Gibanje za zdravje

Obudimo trim steze

Mateja Habjanič, trenerka pilatesa in skupinske fitnes vadbe

Prejšnji teden smo govorili o trim stezah – se pravi stezah, ki so namenjene teku in hoji, vmes pa imajo postaje z najrazličnejšimi vajami za moč, gibljivost, koordinacijo in ravnotežje. So odlična rekreacija v naravi, ki je primerna za celotno družino. Upam, da ste že preizkusili katero od predlaganih trim stez na Gorenjskem ali pa kje drugje po Sloveniji.

V zadnjem času pa so zelo popularni tudi tako imenovani trim otoki oz. naprave za fitnes na prostem. Enega od njih prikazuje tudi slika. To so urejeni prostori na prostem z napravami in informativno tablo, na kateri so napotki za izvedbo vaj. Postavili so jih v različnih četrtnih skupnostih in so namenjeni vsem, ki se radi rekreirajo v naravi, a ne daleč od središča mesta. Vadba je brezplačna, nudi za pester izbor vaj in lahko jo obiskuje kdorkoli. Tako lahko izvajamo vaje za krepitev in raztezanje celega telesa.

Trim otokov je v zadnjem času zraslo kar nekaj, saj se krajevne skupnosti in turistični kraji trudijo za njihovo ureditev. Zagotovo ste ga opazili tudi v svojem kraju. Zelo pohvalno je, da se tam radi zadržujejo tudi mladi, s tem trenirajo svoje psihofizične sposobnosti in se vsaj malo odmaknejo iz zaprtih prostorov in elektronskih naprav. V Kranju in okolici imamo kar nekaj trim otokov, žal pa tudi v daljni okolici nimamo niti ene urejene trim steze.

Obudimo tovrstno gibanje in si trim stezo »naredimo« kar sami! Izberimo lepo tekaško stezo ali pešpot, lahko je ravninska ali pa na bližnji hrib. Med tekom oziroma hojo si poljubno na vsakih 3/5/10 minut (po želji) sami naredimo postaje, kjer izvajamo različne vaje za moč in raztezanje. Primer: počepi, izpadni koraki, sklece, trebušnjaki, vzgibi, predkloni, odkloni ... Kjer je priložnost, lahko uporabimo kakšna »orodja«, ki jih srečamo na poti: klopco, ograjo, štor, deblo, vejo za dvigovanje ... in izvedemo čisto pravi improvizirani trim. Vaje si lahko izmišljujete sproti ali pa se že doma malo pripravite in si poiščete vaje.

Možnost je tudi, da si izberete krožno pot v bližini trim otoka (naprav na prostem) in se po vsakem krogu ustavite in naredite vajo na napravah. Možnosti je veliko, le malo volje in domišljije potrebujete. Prepričana sem, da se boste po vadbi počutili odlično.

Z vadbo na trim stezi ali trim otoku treniramo psihofizične sposobnosti, kar nam pomaga tudi pri premagovanju vsakodnevnih naporov. Tovrstne aktivnosti so dobrodošle tako za otroke kot odrasle, s premagovanjem najrazličnejših ovir pa krepimo tudi samozavest in ohranjamo svoje telo močno, zdravo in v dobri kondiciji.

V Ljubljani so bili hitri tudi Gorenjci

Ljubljanski maraton je bil tudi letos precej gorenjsko obarvan. Naslova državnega prvaka v polmaratonu sta osvojila Neja Kršinar s Topola in Rok Puhar iz Šenčurja, Gorenjec pa je bil tudi najstarejši udeleženec Miroslav Rant iz Kranja.

Maja Bertoncelj

Ljubljana – Ljubljanske ulice so v soboto in nedeljo preplavili tekači iz Slovenije in tujine. V dveh dneh skupaj jih je na Ljubljanskem maratonu teklo 20.587, od tega v nedeljo na teku na deset kilometrov, polmaratonu, ki je štel za državno prvenstvo, in maratonu več kot 13 tisoč. Udeležba je bila nekaj manjša predvsem na račun deževnega vremena. Triindvajseta izvedba se bo zapisala v zgodovino tako po ženskem kot moškem rekordu v maratonu. Postavila sta ga Etiopijec Sisay Lemma Kasaye (2;04:58, njegova povprečna hitrost je bila 20,26 km/h, za zmago in rekord proge je dobil šestdeset tisoč evrov) in Kenijka Visiline Jepkesho (2;22:58). Nova najhitrejša znamka je traso Ljubljanskega maratona postavila na deveto mesto vseh maratonov.

Etopijec Sisay Lemma Kasaye je postavil nov mejnik Ljubljanskega maratona. V Ljubljano je prišel z družino.

Puhar še na maraton

Ljubljanski maraton je bil tudi letos precej gorenjsko obarvan. Z Gorenjskega sta oba zmagovalca v polmaratonu. Naslova državnega prvaka sta se veselila Rok Puhar (1;07:20) in Neja Kršinar (1;17:47). »Pogoji za tek so bili dobri, le drselo je. Načrt je bil, da držim tempo romunskega maratonca. Tekel je nekaj sekund na kilometer hitreje, kot sem načrtoval, zato ga nisem držal. Mitja Krevs je še z njim. Psihično mi je bilo težko teči na drugem mestu, sem pa vedel, da ga lahko na koncu ujamem, kar se je tudi zgodilo. V zadnjem kilometru sem šel z lahkoto mimo in za zmago nisem imel težav. Ura je pokazala, da je proga od 150 do 200 metrov daljša. Škoda, sicer bi lahko tekel pod eno uro in sedem minut. S formo sem lahko zadovoljen. Načrtujem še eno tekmo v novembru, najverjetneje na deset kilometrov v Italiji, glavni cilj pa je maraton v Valenciji 3. decembra. Se že veselim te tekme,« je v cilju pojasnil Rok Puhar iz Šenčurja. Pred kratkim je znova začel sodelovati s trenerjem Romanom Kejžarjem, še vedno slovenskim rekorderjem v maratonu. »Pod njegovim vodstvom treniram od 1. septembra. Letos je bilo čudno obdobje. Fizično sem bil odlično pripravljen, na tekmi pa tega nisem mogel pokazati. Vem približno, kaj se je dogajalo. Mislim, da je bila ene vrste depresija. Motivacija in vse je bilo na ničli. Z Romanom sva se srečala, našla skupni jezik. Poznava se, razrešila sva, kar je bilo v preteklosti. V enem mesecu sva naredila velik napredek. Do Valencije je še en mesec. Sem samozavesten, da za konec leta naredim dober rezultat,« je nekaj besed dodal še na to temo.

Neja Kršinar s Topola je v polmaratonu prehitela tudi večino predstavnikov moškega spola. Hitrejših od nje jih je bilo le 22. »Ne glede na to, da ni tako deževalo, pogoji niso enaki, kot če bi bilo suho, jasno vreme. Moja strategija je bila, da skušam čim dlje držati hitrejši ritem, kot sem ga vajena, in to me pripeljalo do desetega kilometra, potem pa se je začela borba. Nekje od desetega kilometra naprej sledijo vzponi skoraj vse do živalskega vrta. Ljubljanski maraton oziroma polmaraton ni med najlažjimi. Presenečena sem nad velikim številom navijačev. Pohvale, da so ob takem vremenu stali ob cestah in navijali za nas,« je povedala.

Koprivnik najhitrejši gorenjski maratonec

V maratonu je bil najhitrejši Slovenec na 15. mestu Ljubljančan Matic Modic (2;31:58), kot tretji Slovenec je v cilj na 19. mestu pritekel Žiga Koprivnik iz Sebenj (2;36:09) dve mesti za njim pa kot četrti Slovenec Dejan Zorman z Belce (2;37:15). »Zelo sem zadovoljen. Tekel sem osebni rekord, kar je bil danes cilj. To je to za letošnjo sezono. Sedaj pa tekaške copate v kot in turne smuči na plano,« je bil zadovoljen Koprivnik. Tudi Zorman je postavil osebni rekord. Popravil ga je kar za 13 minut. Najhitrejša slovenska maratonka je bila Barbara Trunkelj (osma, 2;50:11). Na deset kilometrov sta bila najhitrejša in Jan Kokalj (31:45) in Maruša Mišmaš (35:07), druga je bila Katja Podobnik iz Žirov (37:55).

Če so bili v ospredju vrhunski tekači, pa je na Ljubljanskem maratonu največ rekreativcev. Ogromno je tudi Gorenjcev. »Letos je bil polmaraton zame malce bolj zabava, tek na čas je bil pred dvema tednoma v Romuniji, sicer pa je bilo zanimivo, deževno. Gorenjci smo kar trmasti, se pozna, smo bili danes kar v glavnih vlogah,« je povedal Uroš Rozman iz Loma pod Storžičem. »Ljubljanski maraton je poseben izziv, ker je na domačih tleh. Nisem se posebej pripravljal, tečem celo leto. Čas ni v ospredju, najbolj pomembno je, da prideš v cilj. Za večino je ta dogodek zabava, druženje. Vzdušje je odlično,« pa je povedal Pavle Krmelj iz Reteč, ki je prav tako pretekel polmaraton. Na maratonu sta nastopila Katja Rakušček iz Žirov in Gašper Debeljak iz Hotovlje. »Odtekla sem po svojih zmožnostih brez pretiravanja, da se v cilju še lahko nasmejim,« je bila nasmejana Rakuščkova, Debeljak pa je dodal: »To je bil moj deveti zaporedni maraton v Ljubljani. Super je bilo. Glede na pripravljenost je to optimalno.«

Vitezi dobrega teka kot junaki iz Vojne zvezd

Gorenjci niso bili v ospredju le po rezultatih, tudi po izvirnosti, kjer zadnja leta prednjačijo Vitezi dobrega teka. »Dvanajst nas je. Pobrali smo vse najbolj znane like iz sage Vojna zvezd in poželi navdušenje med mladimi in starimi. Teči takole oblečen je ob vsakem vremenu težko, danes pa še prav posebej. Za slavo je treba potrpeti. Vsako leto je Ljubljanski maraton za nas večja zabava, pa ne samo za nas, tudi za sotekače in gledalce. Upam, da nas bo še kdo posnemal. Tempo je bil počasen. To pomeni fotografiranje na vsaka dva kilometra in pol. Za polmaraton smo potrebovali dve uri in pol, smo si vzeli čas. Na polno smo uživali v teku po Ljubljanskih ulicah in napovedali Nočno 10ko. Vsi morajo priti na Bled 29. junija prihodnje leto,« je pojasnil Marko Roblek.

Pri sedeminosemdesetih na polmaraton

Z Gorenjskega je tudi najstarejši udeleženec letošnjega Ljubljanskega maratona. To je 87-letni Miroslav Rant iz Kranja, znani rekreativni tekač, ki redno pobira medalje na veteranskih atletskih tekmovanjih. Nastopil je v polmaratonu. »Zaradi poškodb letos nisem mogel trenirati. Dvanajst kilometrov sem tekel, nato pa hitro hodil. Treba je priti v cilj, odstopa ne poznam. Počutim se odlično. Recept za to je zdravo življenje, biti zmeren na vseh področjih, tudi pri hrani,« je dejal v cilju.

Če so v nedeljo Ljubljanski maraton zaznamovali tekači na deset, 21 in 42 kilometrov, so ga v soboto otroci, učenci in dijaki. V ekipni razvrstitvi osnovnih šol je bila druga Osnovna šola Gorje.

Najhitrejše Slovenke na polmaratonski razdalji (od leve): Eva Zorman, Neja Kršinar in Laura Guzelj Blatnik

Veliko jih je v Ljubljano prišlo z javnim prevozom. Vlak z Jesenic je bil poln tekačev. Med njimi so bili tudi Medvoščani Sten Vilar, Ivan Erjavec in Damjan Jenko.

Tekli so tudi gorenjski junaki iz Vojne zvezd.

Rok Puhar, državni prvak v polmaratonu

Miroslav Rant, najstarejši udeleženec

Dejan Zorman in Žiga Koprivnik / Foto: Maja Bertoncelj

Ne pozabite na varnost

Policisti te dni opozarjajo na previdnost v okolici pokopališč, saj tatovi radi izkoristijo gnečo.

Policisti opozarjajo, da je treba biti na parkiriščih v bližini pokopališč te dni še posebno previden.

Vilma Stanovnik

Kranj – V prazničnih dneh se na cesti okoli pokopališč obeta veliko prometa, polna bodo parkirišča, v gneči na pokopališčih pa je treba še dodatno poskrbeti za svojo varnost in varnost premoženja. »Praznični dnevi, ki so pred nami, so priložnost za počitek in izlete, obiske prijateljev in svojcev, predvsem pa za obiskovanje pokopališč. Pri tem pa ne pozabite tudi na varnost svojega premoženja, saj z ustreznim samozaščitnim ravnanjem preprečite marsikatero neprijetnost,« pravijo policisti in dodajajo, da je te dni pričakovati povečan promet zlasti na cestah, ki povezujejo večja središča, na mejnih prehodih in okoli pokopališč, kjer bodo potekale žalne slovesnosti.

»Vozite previdno, odgovorno in strpno. Pešci, bodite vidni, da vas vozniki ne bodo spregledali,« je pravi nasvet policistov, ki se zavedajo, da bodo te dni najbolj obiskana parkirišča ob pokopališčih. »Naj vaše vozilo, ko ga boste parkirali, ne postane tarča tatov in vlomilcev. Pri obiskih pokopališč in drugih javnih krajev, kjer je veliko ljudi, ne nosite denarnic, mobitelov in drugih vrednih predmetov v odprtih torbicah ali košarah. Pri urejanju grobov svoje stvari imejte na očeh in jih ne odlagajte tako, da bi ostale brez nadzora, še opozarjajo policisti in svetujejo, da v primeru, če kljub temu postanete žrtev kaznivega dejanja ali opazite storilca, takoj obvestite policijo na telefonsko številko 113 ali pokličite na najbližjo policijsko postajo.

Ni odgovoren za eksplozijo

1. stran

Družino pokojnega serviserja je s premoženjskopravnim zahtevkom v višini 75 tisoč evrov napotilo na civilno pravdo, ki so jo sicer že sprožili. Sodba ni pravnomočna, okrožna državna tožilka Polona Košnjek, ki je za Zorka zahtevala pogojno zaporno kazen enega leta in desetih mesecev zapora s preizkusno dobo treh let ter plačilo sodnih stroškov in takse, pa bo o morebitni pritožbi še razmislila.

Tožilka Polona Košnjek je sicer po devetih mesecih sojenja, na katerem so zaslišali tudi več sodnih izvedencev z različnih področij, v petek spremenila obtožbo. Če je bil Zorko sprva obtožen povzročitve eksplozije in požara iz malomarnosti, mu je nazadnje tožilstvo očitalo, da je iz malomarnosti opustil ukrepe za zagotovitev varnosti, kar je pripeljalo do eksplozije s tragičnimi posledicami. Čeprav bi se zaradi zunanjih opozorilnih znakov moral zavedati nevarnosti, je lahkomiselno Adolfu Potočniku, ki ni bil pooblaščen serviser, naročil popravilo sušilne komore, ki kritičnega dne ni pravilno delovala. Pri poskusu zagona peči je prišlo do uhajanja kurilnega olja iz gorilnika skozi kasneje ugotovljeno razpoko v komoro, zato je posledično prišlo do eksplozije in požara, je v spremenjeni obtožnici navedla tožilka. V končni besedi pa je med drugim dejala, da je Zorko vedel, da peč ne deluje pravilno, s strani delavcev je bil tudi opozorjen na več zunanjih opozorilnih znakov (vonj po olju, izpihovanje zraka iz komore, sprememba dimnih plinov). »Vedel je, da komora ni varna in ni brezhibna, zato je bila njegova dolžnost, da bi se v tistem trenutku odločil in zaustavil komoro in nato odločil, da se pregled in popravilo opravita v hladnem stanju,« je poudarila tožilka. Popravilo bi moral izvesti pooblaščen serviser za sušilno komoro in ne le ustrezno usposobljena oseba za servis gorilnika, je dodala.

»Izvedeni dokazi brez dvoma izkazujejo, da je do eksplozije prišlo zaradi napake na izgorevalni komori nad sušilno komoro za praškasto barvanje. V njeni posledici je majhna količina kurilnega olja prešla v sušilno komoro, kjer se je nato s segrevanjem sušilne komore ustvarila eksplozivna atmosfera, ki je nihče od prisotnih, torej ne pokojni serviser Adolf Potočnik ne obtoženi, ni mogel predvideti, pričakovati ali zaznati, niti za to napako na izmenjevalcu ni mogel kakorkoli vedeti,« pa je v končni besedi poudaril Zorkov zagovornik Marko Drinovec.

»Vse bi dal, da bi lahko čas zavrtel nazaj, a vemo, da to pač ne gre,« je za konec povedal še obtoženi Zorko, ki je že v zagovoru pojasnil, da je Potočnik, sicer njegov prijatelj, opravljal servis peči že od leta 2003, kar je ves čas vedel tudi proizvajalec peči Franc Furman. Tudi dan pred eksplozijo je Potočnik na gorilniku zamenjal oljni filter in šobo. Naslednje jutro so ga delavci klicali, da peč ne deluje pravilno, zato jim je naročil, naj jo ugasnejo, kar so že pred tem sami storili. »Ni res, da so bili opozorilni znaki, da lahko pride do nesreče. Vonj po kurilnem olju je bil prisoten, a to je po servisu običajno. Ni pa bilo dimnih plinov in ne izpihavanja zraka v sušilno komoro. Tega tudi ne bi mogli opaziti, saj se je šele po nesreči opazila poškodba notranjega dela izmenjevalca. Če pa bi bili ti znaki prisotni, bi jih najlažje opazil serviser, ki peč najbolje pozna,« je razložil.

Odvetnik Marko Drinovec (levo) je končano sojenje ocenil za korektno in dodal, da je bilo tudi v interesu obdolženega Roberta Zorka (desno), da se zadeva razčisti. / Foto: Simon Šubic

Tudi sodnica Milena Turuk je ocenila, da opozorilnih znakov za nevarnost eksplozije ni bilo, kar je ugotovil tudi sodni izvedenec, zato Zorku ni mogoče očitati, da se je zavedal možnosti eksplozije. Ni mu tudi možno očitati, da ni zaustavil delovanja naprave in naročil pooblaščenega serviserja. Poklical je proizvajalca Furmana, ki je dlje časa po telefonu govoril tudi s serviserjem Potočnikom. Trditve Furmana, da je tedaj zaukazal zaustavitev peči, sodnica jemlje z rezervo, saj je bil Furman v začetku tudi sam osumljenec in je želel sebe razbremeniti. »Dejansko obstaja možnost, da je serviserju dal navodila, kako naj postopa, s čimer je dejansko pooblastil serviserja za popravilo,« je še povedala.

Počitnice radi izkoristijo tudi vlomilci

V zadnjih dneh policisti znova beležijo več vlomov, saj tatovi in vlomilci še posebno radi izkoristijo počitniške dni, ko marsikoga ni doma. Po domovih so tudi delili nasvete, kako samozaščitno ravnati.

Vilma Stanovnik

Kranj – Gorenjski policisti so samo v petek popoldne in v soboto dopoldne obravnavali osem vlomov, pet vlomov pa je bilo nato še v soboto zvečer in v nedeljo.

V osebni avtomobil je bilo vlomljeno med Vodicami in Spodnjim Brnikom tat pa je odnesel denarnico. V stanovanjski hiši je bilo vlomljeno v Vašci. Vloma sta se zgodila zvečer, odtujena pa je bila gotovina in nakit, oboje manjše vrednosti. Vlomljeno je bilo tudi v hišo v Prezrenjah, tat pa je odnesel denar. V poslovne objekte je bilo vlomljeno na Jesenicah. Gre za vlome v gostinska obrata, prodajalno in frizerski salon. Vlomljeno je bilo tudi v garažo. V Žireh in Gorenji vasi pa je bilo ponoči vlomljeno v objekta za opravljanje dejavnosti. V nedeljo so policisti obravnavali še vlom v gostinski lokal v Cerkljah, zmanjkal pa je denar.

Nasveti o samozaščitnem ravnanju

Minuli petek so gorenjski policisti po domovih delili nasvete, kako samozaščitno ravnati. V dvourni kontroli stanovanjskih območij so v poštne nabiralnike razdelili kar sedemdeset obvestil lastnikom z nasveti, kako samozaščitno ravnati, ko jih ni doma. Štiri obvestila so pustili tudi lastnikom vozil.

Pri večini stanovanjskih hiš, kjer so pustili obvestilo, so imeli lastniki v času njihove odsotnosti odprta vrata ali okna na zračenje ali pa je bila v objektih čista tema. V nekaj primerih so imeli lastniki na dvoriščih nezavarovane stvari (kolesa, mopede), v enem primeru pa je bila hiša odprta, medtem ko je bil lastnik na vrtu. Opazili so tudi nekaj vozil, kjer so bili vredni predmeti na vidnih mestih, in tudi tam pustili obvestila. Med delom so z nekaterimi občani tudi osebno navezali stik.

»Obvestilo, ki so ga prejeli, je za občane neobvezujoče, v nabiralnik pa so ga policisti odložili, ker jih med preventivnim obhodom ni bilo doma in so jih želeli spodbuditi k samozaščitnemu ravnanju,« je povedal višji samostojni policijski inšpektor mag. Bojan Kos in pojasnil, da je bil odziv občanov pozitiven, dva občana na škofjeloškem območju sta celo poklicala na policijsko postajo in se zahvalila za opozorilo, ki so jima ga v nabiralniku pustili policisti, saj sta imela v času odsotnosti odprta balkonska vrata oziroma okno.

Ne hvalite se na družbenih omrežjih

Ker so se začele krompirjeve počitnice in ker so pred vrati prazniki in marsikoga ne bo doma, policisti ponavljajo nekaj nasvetov, ki jih velja upoštevati. Tako opozarjajo, da bo hiša, ki daje videz, da ni nikogar doma, prej tarča tatov. Smiselno je, da med odsotnostjo pustite prižgano luč, televizijo ali si vgradite časovna svetlobna stikala. Za praznjenje poštnega nabiralnika se dogovorite s sosedom ali z osebo, ki ji zaupate. Naročite nekomu, naj kontrolira vašo nepremičnino, ali si zagotovite mehanska in tehnična varovala. »Storilci najpogosteje vlamljajo skozi okna in vrata, največkrat balkonska. Najlaže vstopijo tam, kjer so okna ali vrata odprta, četudi zgolj na zračenje. Zato okna v vseh nadstropjih in v vseh objektih med svojo odsotnostjo dosledno zapirajte, vrata pa zaklepajte. Vrednejši predmeti na vidnem mestu privlačijo tatove, zato jih pospravite in shranite na varno. Ne hvalite se z vrednimi stvarmi na družbenih omrežjih in pred drugimi,« svetujejo policisti in dodajajo, da so nezavarovani predmeti na dvoriščih tatovom najlažje dosegljivi. Zato jih ne puščajte na vidnem mestu, temveč jih pospravite oziroma ustrezno zavarujte.»Občane tudi prosimo, naj bodo na svojem območju pozorni na sumljive osebe. Prav tako naj bodo pazljivi na ustavljena ali parkirana vozila, ki ne sodijo v njihovo okolje in se jim zdijo sumljiva. Prosimo, naj podatke takoj, ko so opazili sumljivo okoliščino, sporočijo na interventno številko policije 113 ali anonimni telefon policije 080 1200,« pravi Bojan Kos.

Snovanja GG

106

Priloga Gorenjskega glasa
urednik: Miha.Naglič@siol.net

Leto 2018 mineva tudi v znamenju stote obletnice smrti Ivana Cankarja (1876–1918). Vrstijo se dejanja, ki pisateljevo življenje in delo prikazujejo v novi luči in e-času primerno. Cankarju se seveda priklonimo tudi v Snovanjih. V posebej izbranih in prirejenih besedah in slikah in s posebnim ozirom na tisto, kar je pri Cankarju gorenjskega …

Cankarjeva Snovanja

Miha Naglič

»Oče naš, kateri si v nebesih … neskončno si usmiljen, daj beraču vbogajme; neskončno si pravičen, daj delavcu plačilo! Oblagodari hlapca, ki je pravice lačen in žejen, nasiti ga in napoji! Samo ukaži, pa bo živa tvoja beseda in bo napolnila vsa srca, da bodo spoznala pravico!«

Toliko časa sem že na svetu, da se še spominjam dejanj, s katerimi so v zdaj že davnem letu 1976 na veliko počastili stoletnico Cankarjevega rojstva. No, resnici na ljubo sem večino pozabil, trajnega pomena sta predvsem dve dejanji. Prvo je dejstvo, da se je ravno v tistem letu sklenila izdaja Cankarjevega Zbranega dela v 30 knjigah (v temeljni zbirki Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev), v svoji knjižnici ga imam tudi sam. Drugo je dejstvo, da so šle ravno takrat h koncu priprave na gradnjo Cankarjevega doma kot osrednjega hrama slovenske kulture. V letih 1977–1982 so ga nato dejansko zgradili. To je bila investicijska avantura, ki danes ne bi bila več mogoča, vodil jo je kontroverzni, a učinkoviti Janez Zemljarič.

Sicer pa je takratni režim v zadnjih letih Titovega življenja še na veliko slavil samega sebe in v tej funkciji je bila tudi Cankarjeva stoletnica. Izpostavljali so razna dejstva, iztrgana iz konteksta: da je bil pisatelj kritičen do Cerkve in klerikalizma, da je bil Cankar tudi socialist, da je imel občutek za malega in delovnega človeka, da je njegovo delo Hlapec Jernej in njegova pravica umetniška upesnitev Komunističnega manifesta in podobne neumnosti. V tem oziru je zanimiva primerjava z dogajanjem ob letošnji stoletnici Cankarjeve smrti. Ob njej je izšla tudi knjiga literarnega zgodovinarja Janka Kosa z naslovom Misliti Cankarja. V njej, denimo, razloži, da je bil Jernej anarhist in ne kak organiziran komunist. Tudi uporniške drže učitelja Jermana v Hlapcih ne moremo razlagati v kontekstu projekta komunistične svetovne revolucije, ampak gre za nekonformizem, ki ga Jermanu narekuje njegova družbena pozicija kritičnega intelektualca. In podobno. Tudi sicer so nekatere dejanja ob letošnji stoletnici prav osvežujoča. Takšni sta razstavi v Cankarjevem domu (Ivan Cankar in Evropa) in Ivan Cankar v Mestnem muzeju Ljubljana. Zlasti prva, katere avtor je spet Janko Kos, ga prikaže kot avtorja, ki je bil v svojem času zelo sodoben in nikakor ni po slovensko zaostajal za svojimi evropskimi sodobniki. In ne nazadnje: dočakali smo našega največjega in doslej svetega pisatelja v – stripu! Scenarij zanj je napisal Blaž Vurnik, narisal ga je Zoran Smiljanić. V desetletjih, ki so minila med stoletnicama rojstva in smrti (1976–2018), smo Cankarja že nekoliko pozabili, letos pa nam ga na veliko prikazujejo v novi, e-času primerni in osvežujoči luči.

Bolj odkrito je naposled stekla tudi beseda o spolnosti v Cankarjevih delih. Izkaže se, da je bil Cankar že pred več kot sto leti dovzeten za t. i. LGBTQ-jevske spolne opredelitve, ki so v njegovem času veljale za sprevržene. »Cankar je odločno omajal liberalni kult spolnosti s tem, da je v svoji literaturi segel do skrajnih meja spolnega izkustva na primer z drznimi, za svoj čas in še pozneje nezaslišanimi opisi pubertetne erotike, s podobami lezbične spolnosti v Hiši Marije Pomočnice ali pa do kraja prignane odpovedi erotični čutnosti v Milanu in Mileni …« (Janko Kos, Misliti Cankarja)

Sicer pa je tisto, kar je slej ko prej glavno, Cankarjeva beseda. Pa jo nekoliko obudimo. Se še spominjate »vinjete« O človeku, ki je izgubil prepričanje (1899)? »'Ako se reč pretehta, – kako vrednost ima takozvano prepričanje? Kadar bi ga rabil, takrat ti je v nepriliko, posebno če je trdo vezano in debelo; a kadar ga ne potrebuješ, pogrešaš ga brez vsake škode, – naravno! … Ne toguj; to ni zdravo; človek izgubi apetit … Poglej mene: – tu je moje prepričanje …' / Izvlekel ga je iz žepa ter listal po njem; bilo je res že jako zamazano. Zdelo se je celo, da so nekateri listi iztrgani. / 'Kaj mi je do njega? Palo mi je v blato enkrat – desetkrat; če mi pade enajstič, ne poberem ga več. Neumnost! … Po svetu hodijo različni lopovi in smrkavci, ki nosijo s sabo eleganten zvezek javnega mnenja, namesto svojega prepričanja. In godi se jim dobro … Sploh je ta stvar že zastarela; svet napreduje neprestano in sčasoma bo vrgel v kot vse te smešne fosilije …'« Se spominjate očenaša, kakor ga moli hlapec Jernej (1907)? »'Oče naš, kateri si v nebesih … tvoje pravice iščem, ki si jo poslal na svet! Kar si rekel, ne boš oporekel; kar si napisal, ne boš izbrisal! Ne v ljudi ne zaupam, ne v svojo pravico ne zaupam, v tvoje pismo zaupam. Oče naš, kateri si v nebesih … neskončno si usmiljen, daj beraču vbogajme; neskončno si pravičen, daj delavcu plačilo! Oblagodari hlapca, ki je pravice lačen in žejen, nasiti ga in napoji! Samo ukaži, pa bo živa tvoja beseda in bo napolnila vsa srca, da bodo spoznala pravico! … Oče naš, kateri si v nebesih … ne izkušaj jih predolgo, dotakni se s prstom njih oči, da bodo čudežno izpregledale; in tudi svojega hlapca ne izkušaj predolgo, ker je že star in nadložen; in potolaži ga, ker je potrt in slab od bridkosti! Oče naš, kateri si v nebesih …'« Vam ne zvenijo Cankarjeve besede o prepričanju in izgubljeni pravici neverjetno aktualno, tudi za današnjo rabo?

Cankarjev spomenik na Vrhniki, avtor Ivo Jurkovič, odkrit 1930. – Celih 88 let že sedi tale Cankar ob nekdanji cesarski cesti z Dunaja v Trst. Bog ve, kaj vse premišljuje. / Foto: Gorazd Kavčič

POGOVOR

Snovanja

Telesnega Ivana Cankarja že sto let ni več, med nami pa še živi njegov duh. Pogovor z njim osebno torej ni več mogoč, zato povzamemo tistega, ki ga je leta 1911 s pisateljem opravil in objavil njegov mlajši bratranec Izidor Cankar. Obiskal ga je v njegovem stanovanju na Rožniku, pogovor pa objavil v reviji Dom in svet …

Cankarja: Izidor sprašuje, Ivan odgovarja

Ivan Cankar (1876–1918), največji slovenski pisatelj

Priredil Miha Naglič

»Jaz sem optimist ves, kar me je. Kako bi človek sicer delal in se trudil, če bi vedel, da je vse zastonj? Jaz upam v bodočnost našega naroda; to upanje izraža Župančič jasno in veselo, jaz pa v satiri, tragiki in paradoksu.« (Ivan Cankar)

Izidor Cankar najprej opiše, kako je prišel na Rožnik in v kašnem stanju je našel bratranca Ivana. »Potrkal sem v prvem nadstropju gostilne na Zgornjem Rožniku. 'Noter!' Ivan Cankar je napol ležal, napol slonel v postelji in kadil cigareto. Nad njegovo glavo je žepna ura neizprosno kazala osmo. Sredi nad posteljo se pritiska steni izrezljano stolpičasto stojalo s porcelanastim kipom Matere božje, pod njim veliko jajce iz zlatorumene pločevine. 'To je eno najnežnejših daril, kar sem jih prejel v življenju,' mi je pozneje rekel Ivan Cankar. 'Ko sem se mudil na Štajerskem, so mi v tem poslali prve rožniške vijolice.' Na nočni omarici ob postelji leže ostanki cigaret in reklamni list cirkusa Strassburger. V knjižnici med obema oknoma kaže v zgornjih dveh predalih bahaški Brockhaus svoja široka, zlatopisana hrbtišča, pod njim stoji ubogi Valvasor s svojo davno 'Častjo Vojvodine Kranjske', zraven njega zbrana dela Molierova, nekaj novejših slovenskih knjig, pričeti in napol izdelani rokopisi, spodaj Roseggerjevi zbrani spisi in več letnikov njegovega lista 'Heimgarten'. V prijazno sobo je lil skoz odprta okna hladen jutranji zrak. Sedel sem na zofo. Ivan Cankar se mi je opravičil, da je ob tej uri še v postelji, češ da redno vstaja ob šestih. 'Sicer sem se pa danes že nečesa lepega spomnil. Tistih zimskih večerov doma, ko smo otroci sedeli po cele ure na peči in se menili bogvekaj. Sami smo že takrat natanko čutili lepoto teh pogovorov in smo si tudi rekli: 'Pojdimo se pogovarjat!' Te pomenke bom enkrat popisal: zgolj tihe besede, ker ena sama glasna vse uniči.' 'To je težko.' 'Najtežje. Ah, Župančič je zadnjič izgovoril veliko resnico: Mi nismo nič drugega kot delavci,

Vir: Osebni arhiv dr. Janeza Bogataja

Imenitni obiskovalci v Sori, 11. julija 1911. Sedi župnik Finžgar, za njim stojijo (z leve) umetnostni zgodovinar Izidor Cankar, igralec Anton Verovšek in pisatelj Ivan Cankar.

navadni delavci. Tega ljudje ne vedo in marsikateri izmed nas tudi ne. Kdor bi me videl ob osmi uri v postelji, bi tega ne verjel zlahka, pa je le res.' 'Kdor lepo piše, piše s trudom in bolečinami: kakor bi z obema rokama stiskal lastne možgane; vsak stavek je kaplja krvi iz njih.' 'Ta primera je dobra. In pomisli, če je človek še nervozen! Ko sem bil na Dunaju in pil čaj z rumom — ali pravzaprav rum s čajem — se mi ni enkrat zgodilo, da sem vrgel pero daleč po tleh.' Kljub temu da je tožil o nervoznosti, je izgledal mlad in svež; le ko si je nanovo prižigal cigareto, sem opazil, da mu roka lahno vztrepetava. 'Ti, ali hočeš biti neskončno vljuden?' 'Ne.' 'Samo enkrat bodi!' 'No?' 'Pojdi v kuhinjo po črno kavo. Reci, da je zame, pa boš že dobil pravo skodelico.' Prinesel sem veliko mero črne kave. Ko jo je izpil, se je obrnil klavrno proti vratom in prinesel izpred njih osnažene čevlje. 'Ah, sedaj pride hudo opravilo. Najprej bom levega.' 'Zakaj?' 'Ker je težji. Tako. In sedaj pride prijetno opravilo!' Potopil se je v vodo kot razposajen otrok. 'Ti, ali veš, kako se je Aškerc enkrat vendarle dobro odrezal? Navdušena gospodična mu prinese iz zgolj spoštovanja šopek. Ta se pa obrne in pravi: 'Počakajte, gospodična, da si zobe spucam'.' 'On je rekel: osnažim.' 'Seveda. Jaz bi rekel: spucam. Ne, jaz bi sploh nič ne rekel!' — Stopila sva dol in sedla pod češnjo pred steklenim salonom. Solnce je že bilo visoko, nad smrekovjem rožniških gričkov pa se je vlekla tanka mlečnata megla.« Temu uvodu sledi »intervju«.

Ivan, kako živiš tukaj na Rožniku?

»Še nikdar nisem živel tako srečno kot sedaj. Semkaj sem prišel, ker sem bil željan miru in samote; v samoti človek bolje vidi samega sebe kot na ulici. Koliko bolj pravilno in koristno je, da gre človek jabolka prebirat, kot bi bral v kavarni nemške časopise. Ko sem se vrnil domov, sem spoznal, da je vse nekaj drugega, če človek stoji doma, kot če misli na dom; če je še tako krepak, se mu v tujini mora odtujiti. Ko sem bil na Dunaju, sem videl domovino, kakor gledam znanca na fotografiji, namesto da bi govoril z njim in mu gledal iz oči v oči.«

Kako pa delaš?

»Jaz sem najbolj len človek na svetu; len pisati. Sicer pa delam z mislijo neprestano, še v sanjah in prvi trenutek, ko se zbudim; menim, da zato, ker ne napišem niti ene besede, ki bi vede bila neresnična. Reda nimam in pišem, kadar je. Vendar če navsezgodaj sklenem še v postelji, da bom kaj napisal, je gotovo narejeno še isti dan. Kadar pišem, sem silno slabe volje, ker se mi ne zdi nikdar dovolj dobro. Stavek za stavkom pretehtavam v ritmu in besedi ter vidim, da je zanič. Ko bi človek ne imel daljnih misli – kaj da bo – bi že zdavnaj pustil to neumno pisarjenje. Vrhu tega imam še drugo veliko napako: preveč načrtov. Okrog mene so kakor robidovje, da ne morem naprej, kot bi hotel. In ravno najlepši načrti niso nikoli izvršeni! Tragedija iz slovenskih kmetskih puntov mi roji po glavi že osem ali devet let; cele scene vidim pred seboj, a napisati jih ne morem. In z Lepo Vido je bila ravno taka reč; dolgo sem jo nosil v srcu, in ko je bila na papirju, sem z začudenjem opazil, da je pesem in ne drama, kar bi imela biti. Stanje človeka, ki na tragedije misli in feljtone piše, je silno žalostna reč. K delu me najbolj podviza – jeza. Politične in literarne oslarije zapeljejo človeka k pisarjenju, da si srce ohladi. Za narodov blagor, Gospa Judit, Bela krizantema so nastale tako. Ko bi jeze ne bilo – Bog jo blagoslovi! Tvarino torej pripravim že prej, vsa poglavja so natanko pred menoj. Hlapce sem pisal tako živo, da sem obraze videl in glasove razločeval. Zato pišem strašno hitro. Stavci pravijo mojim rokopisom 'špeh', ker je skoro ni besede, ki bi bila prečrtana. Pohujšanje sem napisal v štirinajstih dneh, za svojo najdaljšo povest Na klancu nisem potreboval več kot tri tedne, Hlapca Jerneja sem pisal sredi volilne agitacije, ko sem tudi sam kandidiral. Zato pa sem imel s Krizantemo opraviti tri mesece in sem visel nad kratkim Očenašem v Hlapcu Jerneju in neznatno pridigo v Martinu Kačurju dneve in dneve.«

Kakšno je tvoje razmerje z literarno kritiko?

»Ko govorimo o kritiki, ti povem tole: Eno knjigo so mi popolnoma narobe, napak in hudobno razumeli. To je bila Hiša Marije Pomočnice. Pri njej sem imel kot studenec čisto misel. Ravno zato me je tista kritika ujezila, dasi je treba sicer velikih literarnih škandalov, preden pridem v jezo. Ideja Hiše ni svinjarska, ampak tragična: štirinajst bolnih deklet, ki čakajo v smrti življenja in zdravja. Eden pasus je tak, da bi ga v drugič ne napisal več, ker je nepotreben in dvoumen. Zato sem v ruskem prevodu prepovedal tiste strani in v češkem tudi. Pri Slovencih pa naj ostane! Ravno zato, ker so slovenski narodnjaki, frakarji in fijakarji željni pohujšanja, naj ga pa imajo.«

Kako se je začela tvoja šola?

»Veš kaj! Okrog leta 1895. je bil med nami splošen gnus, ki ni bil samo literaren. Hodili smo na shode, gledali svet ter bili silno

POGOVOR

Snovanja

vznemirjeni. Vedeli smo, da z verzi ne bo nihče renoviral naroda. Bilo nas je veliko; sešli smo se bili v dijaški Zadrugi, kjer smo si brali in ocenjevali spise, Župančič, Murn, Kette, Alojzij Merhar, Štefe, Lužar, skoro vsa sedanja socialistična inteligenca. Nobenega nimam tako jasno v spominu kakor Ketteja. Tisti portret v zbirki mu ni prav nič podoben. Čeprav sem slab risar, vendar sem ravno njega dobro pogodil; škoda, da se je tista risba izgubila. V obraz je bil lep fant, v život čokat in v hoji racav. V svojem stremenju in mišljenju je bil med vso svojo družbo najgloblji in najvišji. Njegov duševni razvoj je bil tako nagel, krepak in naturen, kakor drugega nobenega. Zadnjič mi je rekel Gregorka, najin prijatelj: 'Rajši bi bil ti umrl!' – Gregorka je bil grob, ampak prav je imel. Kette je bil vsaj na lice zmerom vesel, poln dovtipov in prijetnih hudobij. Murn pa je bil skoraj zmerom zamišljen in malobeseden. Ljudje tega velikega lirika vse premalo ljubijo in spoštujejo. Izmed tistih nesrečnih in visokih duš je, ki jih kasni časi odkrivajo. Dr. Krek je takrat zbiral krog sebe mlade ljudi, ki so se navduševali za literaturo in za socialna vprašanja. (O teh poslednjih ni naša Zadruga ničesar vedela.) Pri Kreku sem se seznanil z Župančičem. (Vem še, da sem prav tisti dan prosil Kreka za Erazma Rotterdamskega, pa mi ga ni dal.) Župančič je bil silno plah fant in se ni upal brati v Zadrugi svojih pesmi, ker je bil prepričan, da so strašno zanič. Bil je tako plah, da je Govekar rekel o njem, ko smo se nekoč sešli pri Ederju na Ottakringu: 'Iz tega fanta pa ne bo veliko.' Takrat je bil Govekar v svoji slavi in je uganjal tisto zlagano naturalistično reč, ki je jaz nisem nikoli maral, ker sem v naturalistih čisto pravično čutil nerodno tapecirane romantike. Vsa Zadruga je bila kaj čudno spletena iz ljudi, ki so si bili čisto neenaki. Pozneje smo se sprli; Ketteja in mene so nameravali izključiti in sva zato sama izstopila, Župančič pa se je bil že prej poslovil. Gibanje je bilo popolnoma zavedno. Aškerc nam je presedal. V politiki smo instinktivno čutili, da ni vse skupaj nič.«

Kaj si bral v dijaških letih?

»Sploh vse, kar mi je prišlo tiskanega in pisanega pod roko, tako n. pr. Janeza Trdina že v ljudski šoli. Kot dijak pa največ Shakespearja. Najprej sem si kupil pri Bambergu Kralja Ivana in ga spotoma na Vrhniko pod neko jablano na dušek prebral; potem pa vseh sedemintrideset dram povrsti z vnemo in vztrajnostjo, ki je sedaj nimam več. Zelo rad sem imel že takrat Moliera, ki ga imam danes še rajši. Homerja, Sofokla, Evripida in Horaca sem poznal iz nemških prevodov in sem moral gimnazijcem v Zadrugi, ki so jih poznali iz šole, šele dokazovati njihove lepotije. Izmed modernih smo brali Maeterlincka, Verlaina, Baudelaireja. Toda tu ti moram priznati svojo veliko mladostno napako: Pred drugimi sem se navduševal za ljudi, ki so me v resnici dolgočasili. Tako n. pr. nisem Baudelaireja niti razumel. — Verlaina sem globoko ljubil, ker človek pesnika instinktivno čuti. Zola sem že takrat zaničeval, ker je eden izmed najbolj dolgočasnih pisateljev, kar jih je kdaj zemlja nosila. Ruse — starejše — sem vedno zelo rešpektiral. S kakim veseljem sem bral Gogolja v reclamki /zbirka žepnih knjig založbe Reclam Verlag, op. M. N./ do konca in na novo! Takrat sem obupaval: Če znajo ljudje tako pisati, potem bi ne bilo pravično, da jim spravljam še jaz obrt ob kredit. Dostojevski me je naravnost omamil do pijanosti. – Moj najboljši učitelj, ki sem mu veliko hvaležnosti dolžan, pa je bil Levec.«

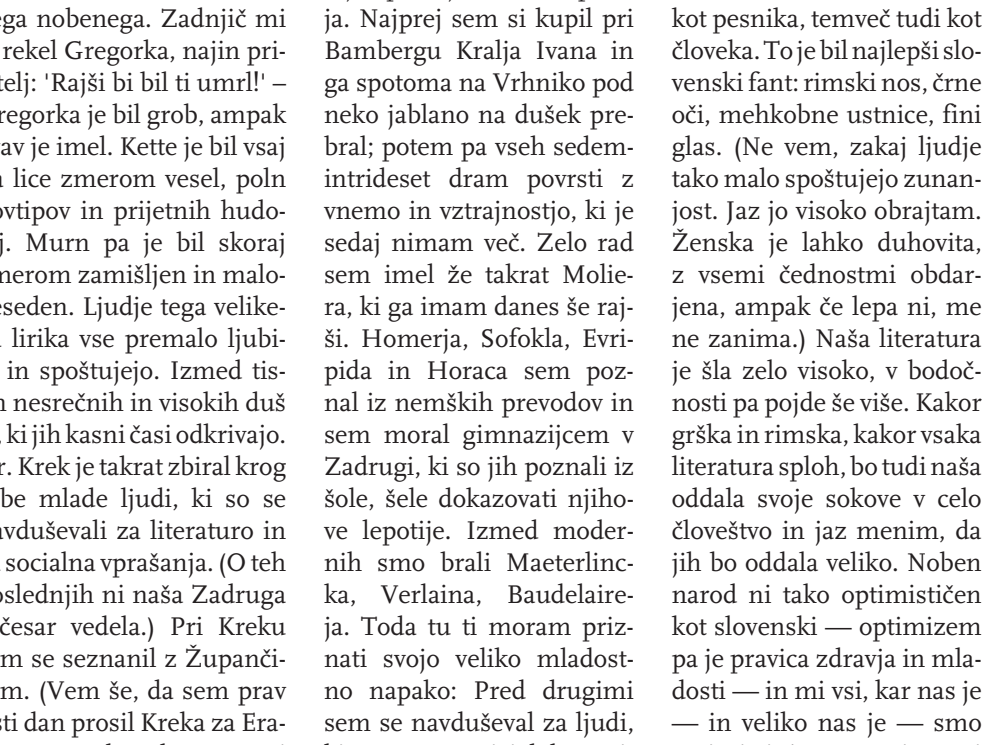

Hinko Smrekar, Slovenski literati, karikatura, januar 1913. Na njej so (zgoraj z leve): Fran Saleški Finžgar, Miroslav Malovrh, Ivan Tavčar, Vladimir Levstik, Ivan Cankar, Fran Govekar, Etbin Kristan, Milan Pugelj, Oton Župančič in Cvetko Golar. Spodaj z leve: Janez Trdina, Fran Levec in Anton Aškerc. / Vir: Wikipedija

Kaj sodiš o sedanjem našem slovstvu?

»Da je šlo zelo visoko, da stoji ob rami svetovni literaturi, medtem ko Hrvati in Srbi n. pr. niso svetovni. Beri Župančiča — kako o njem sodim, ve vsakdo — beri Medvedove pesmi. Medveda zelo cenim; ne le kot pesnika, temveč tudi kot človeka. To je bil najlepši slovenski fant: rimski nos, črne oči, mehkobne ustnice, fini glas. (Ne vem, zakaj ljudje tako malo spoštujejo zunanjost. Jaz jo visoko obrajtam. Ženska je lahko duhovita, z vsemi čednostmi obdarjena, ampak če lepa ni, me ne zanima.) Naša literatura je šla zelo visoko, v bodočnosti pa pojde še više. Kakor grška in rimska, kakor vsaka literatura sploh, bo tudi naša oddala svoje sokove v celo človeštvo in jaz menim, da jih bo oddala veliko. Noben narod ni tako optimističen kot slovenski — optimizem pa je pravica zdravja in mladosti — in mi vsi, kar nas je — in veliko nas je — smo optimisti. Zato pravim: pri nas se bo razvilo krasno slovstvo, silna lirika, krepka dramatika.«

Nekateri menijo, da se bo naše slovstvo stopilo s hrvaškim v enega.

»Slovenska literatura bo ostala vedno samosvoja. Naš jezik — tudi literarni — ne bo nikdar prešel v hrvaškega. Seveda pa nimam nikakor nič proti temu, če Hrvati sprejmejo slovenščino za svoj literarni jezik; to je njihova privatna reč. Dežman in Vraz sta obadva renegata; vendar Dežmana bolj spoštujem, ker je bil večji od Vraza in je vsaj človeštvu kaj koristil. Ko so bile tiste Vrazove slavnosti, se mi je naravnost gabilo. Slaviti takega lirika srednje vrste! Če je njegova zasluga, da je propagiral ilirizem, je slave vreden, kdor propagira katerokoli renegatstvo. Sramoval sem se, ko sem bral v Drechslerjevi knjigi, ki jo je izdala naša Matica, Vrazovo pismo, v katerem pravi: Mit Slowenen habe ich es abgetan. /S Slovenci sem opravil. Op. M. N./ Kdaj bo kdo drugi dobil zaradi take besede spominsko ploščo v Cerovcu ali kjerkoli? In tako sva srečno prišla do tega nevšečnega vrazovanja — Bog se naju usmili! /.../ Izvirek tega rogovilastega ilirizma je nepoznanje naroda, malovernost ljubezni ter tista strahopetnost: Kaj bo z nami? Tista strahopetnost, ki škili na jugoslovansko teto in češkega strica, namesto da bi pogledala v zdravo srce naroda. Če smo se držali v klavrnosti petnajst sto let, se bomo držali še sedaj, ko smo kulturni. Nase se zanesimo – to je vse!«

Po obisku v Sori so se Finžgarju zahvalili za črno kavo (Ivan Cankar), gobovo juho (Izidor Cankar) in sirove štruklje (Anton Verovšek). / Vir: Osebni arhiv dr. Janeza Bogataja

Kaj bereš?

»Vso slovenščino. Najbolj Levstika, ki bi moral biti dušna paša vsakega poštenega Slovenca. Prešerna ne morem brati, ker ga znam na pamet. Iz drugih literatur najrajši stare prijatelje, tiste mirne, velike ljudi, ki stoje kot gora, vsem časom v znamenje; zadnje mesece najbolj Moliera.«

Kakšne načrte imaš?

»Rad bi pisal dramo iz kmetskih uporov. O tej drami sem rekel v Krizantemi, da jo pišem že sedem let — in še zdaj ni nič! Jezilo me je, da so oni, ki so pisali o kmetskih puntih, vzeli kmete za socialiste in revolucionarje, graščake pa za same zveri. To vse skupaj ni nič res. Graščaki so ravno tako branili svojo staro pravico kot kmetje svojo novo. — Zadnji čas pa delam načrt za roman generacije od 1. 1894. do 1907.«

Kaj je vodilna misel tvojih spisov?

»O tem skoro ni mogoče govoriti. Vendar pa je vsak moj spis priča velikanskega optimizma. Kritiki so me imeli za pesimista. Tepci! V prvih časih sem bil žalosten in nezadovoljen; to je bila bolezen mladega študenta, ki je lačen, ne pa pesimizem. Jaz sem optimist ves, kar me je. Kako bi človek sicer delal in se trudil, če bi vedel, da je vse zastonj? Jaz upam v bodočnost našega naroda; to upanje izraža Župančič jasno in veselo, jaz pa v satiri, tragiki in paradoksu.«

(Vir: Izidor Cankar, Obiski, pogovori s slovenskimi umetniki, Dom in svet 1911, knjiga 1920. Ti pogovori so bili sploh prvi intervjuji, natisnjeni v slovenščini.)

»Rad bi pisal dramo iz kmetskih uporov ... Jezilo me je, da so oni, ki so pisali o kmetskih puntih, vzeli kmete za socialiste in revolucionarje, graščake pa za same zveri. To vse skupaj ni nič res. Graščaki so ravno tako branili svojo staro pravico kot kmetje svojo novo.«
(Ivan Cankar)

GALERIJA

Snovanja

Cankarja so kot največjega slovenskega pisatelja in narodnega junaka upodobili številni slovenski likovniki. V tej galeriji si ogledamo le nekaj izbranih podob. Hkrati pa si preberemo, kako je Cankar, ki je bil sam odličen risar, upodabljal druge umetnike v – besedah …

Izbrane podobe Ivana Cankarja

Miha Naglič

Pogosto se zgodi, da dober slikar portretira dobrega pisatelja. Manj pogosti, a ne prav redki so primeri, da pisatelj oriše slikarja. Zelo redki pa taki, ko veliki pisatelj opiše velikega slikarja. To se je zgodilo, ko je Ivan Cankar v črtici Jutranji gost (1916) »portretiral« Ivana Groharja, takšnega, kakršnega je doživel ob njunih srečanjih na Dunaju v letih 1903/1904. »Zunaj so se oglasili škornjasti, počasni koraki, potrkalo je na duri in koj je vstopil v mojo izbo prijatelj, ki ga nisem videl že dolgo dni. Neroden in plečat, zelo visok človek je bil, upognil je široki tilnik, ko je stopil čez prag. Obleko je imel hudo obnošeno, vso preozko in prekratko; iz rokavov so mu daleč štrlele močne in lopataste roke. Lica so bila koščena in kozava, sivopolta, globoko splahnela, neredko poraščena s kocinami nepočesane, rjavorumenkaste brade. Oči so bile v izglodane jame udrte, nekam motne, vodene, nedoločno sinje; ali malo je takih oči na svetu, kakor so bile njegove. Kdor bi se površno srečal z njimi, bi se mu zdelo, da je videl oči otroka ter vso njih toplo, veselo nedolžnost; pa če bi se ustavil ter pogledal na dno, bi ga bilo strah, strah bolečine, ki se je brez miru in spanja prelivala tam, sama vase v večnih valovih, ker ni imel, kamor bi se utolažena izlila; iz njenih mračnih valov je nemo in visoko strmel ranjeni ponos, je z belimi očmi buljila penastousta, neumrljiva skrb; in vendar je nad vso neizmerno bridkostjo mirno plaval sijaj verne udanosti, ta ljubeznivi, komaj razločni, še v najtemnejšo noč trepetajoči sijaj, ki nikoli ne ugasne.«

Že dve leti pred gornjim orisom je bil Cankar v črtici Menice (1914) v pogledu na Groharja še bolj nadroben. »Prikazal se je človek tako visok in postaven, da je moral na pragu upogniti hrbet. Nekoliko starejši in

Foto: Gorazd Kavčič

Spominska plošča na Vrhniki, odkrita 12. 12. 1948, na njej napis, ki ga je sestavil prof. Janez Logar: »V borni koči, ki je stala na temelju te hiše, se je krojaču Jožefu Cankarju in Neži, roj Pivk, dne 10. maja 1876 rodil kot osmi od dvanajstero otrok Ivan Cankar, slovenski pisatelj.«

»Mučenec največji med vsemi, kar jih je kdaj trpelo in umrlo zaradi lepote svojega srca, Ivan Grohar, ti spiš dolgo spanje. Dal bi skrinjo cekinov, ko bi ti mogel reči le še eno samo zvesto besedo!«
(Ivan Cankar)

Osrednji spomenik Ivanu Cankarju stoji pred Cankarjevim domom v Ljubljani, avtor Slavko Tihec, odkrit 1982. / Foto: Gorazd Kavčič

Foto: Gorazd Kavčič

Spomenik slovenske moderne na Žalah. V simbolni obliki Triglava ga je zasnoval arhitekt Dušan Grabrijan iz Plečnikove šole, postavljen 1925.

Največji spomenik Ivanu Cankarju je pravzaprav Cankarjev dom v Ljubljani, arhitekturna mojstrovina, zgrajena po načrtih Edvarda Ravnikarja v letih 1977–1982. / Foto: Gorazd Kavčič

Foto: Gorazd Kavčič

Cankarjev spomenik na Rožniku, avtor kipa Frančišek Smerdu, odkrit 1948. Pisatelj gleda proti Vrhniki, v ozadju pa je gostilna, v kateri je preživel sedem let (1910–1917), ki jih je imel za najlepša v svojem življenju.

GALERIJA

Snovanja

Vir: Slovanska knjižnica, Ljubljana

Ivan Cankar na pastelu/razglednici, ki ga je narisal akademski slikar Franjo Kopač, izdal trgovec Valentin Kompare na Vrhniki ob odkritju Cankarjevega spomenika, 1930.

Vir: Gorenjski glas, spletni arhiv

Janez Boljka, Ivan Cankar, risba, na naslovnici Cankarjevih Snovanj, ki so izšla ob stoti obletnici njegovega rojstva, 7. maja 1976.

Vir: Gorenjski glas, spletni arhiv

Nagrobnik slovenske moderne na zadnji strani Cankarjevih Snovanj, ki so izšla ob stoleti obletnici njegovega rojstva, 7. maja 1976.

Vir: Banka Slovenije

Množično najbolj poznani portret Ivana Cankarja smo imeli na bankovcu za 10.000 tolarjev, naslikal ga je Rudi Španzel.

Pogosto se zgodi, da dober slikar portretira dobrega pisatelja. Manj pogosti, a ne prav redki so primeri, da pisatelj oriše slikarja. Zelo redki pa taki, ko veliki pisatelj opiše velikega slikarja. To se je zgodilo, ko je Ivan Cankar v črtici Jutranji gost (1916) »portretiral« Ivana Groharja ...

sila močnejši je bil od mene, ali v pogledu svojih zvestih oči je bil mlajši, bolj otroški in bolj zaupljiv. In v vsej tej otroški zaupljivosti je bila tiha, brezdanja resnoba, kakor da bi pogledal človek iz čolna v jezero ter se prestrašil sam svoje podobe, v globočino izgubljene. Kozav je bil v lica, nosil je tenko brado, ki je bila takrat kuštrava in kocinasta, ter dolge, povešene brke ... Vstal je počasi, kakor je bil velik in silen. Takrat sem zapazil, da je bil oblečen kakor otrok, ki raste prehitro iz svojih obnošenih cunj. Suknjič mu je bil prekratek, močna zapestja so mu štrlela daleč iz rokavov, hlače so mu segale komaj do gležnjev ... Ko se je nerodno in tiho nasmehnil, sem zapazil še nekaj posebnega. Imel je čudno ploščate ustnice, brezkrvne in počez razpokane. Take ustnice so verno znamenje, da človek že dalj časa ni jedel, tri dni morda, kakor je pač natura in humor ... Mučenec največji med vsemi, kar jih je kdaj trpelo in umrlo zaradi lepote svojega srca, Ivan Grohar, ti spiš dolgo spanje. Dal bi skrinjo cekinov, ko bi ti mogel reči le še eno samo zvesto besedo!«

A Cankar je znal biti do drugih umetnikov tudi sila neprijazen. Tak je bil kipar Ivan Zajec, avtor Prešernovega spomenika, ki je postal žrtev Cankarjeve jeze. Bere se, kot sledi. »Ali bi bilo živi duši na Slovenskem prišlo kdaj na misel, da bi naročil slavnostno pesem Prešernu in ne Koseskemu, Zupančiču in ne Ganglu? Sliko Jakopiču, kip Bernerkerju? Ne! Svoji k svojim! Zajec, najmanj osebni, najpuščobnejši in (to je beseda) najponižnejši slovenski kipar je bil rojen in poklican, da ustvari spomenik — ne Prešernu, temveč tistemu licu, ki nam ga kaže narod v tej žalostni dobi. Čemu skrbi in preglavice, jeza, prerekanje in hude besede? Zgodilo se je, kar je bilo treba, da se je zgodilo. V tisti svoji ponesrečeni satiri sem pripovedoval nadalje, da je dobil nagrado za načrt spomenika mlad kipar, ki je bil umetnik, naročilo pa da je prejel nekdo, ki je bil tudi kipar, pa ne umetnik. Vso krivdo sem zvrnil na „jezikoslovce“ in sem jim napravil s tem veliko krivico. Tisti neumetnik je bil poklican, da ustvari spomenik, zato ker je bil po svoji brezosebnosti, po praznoti svoje duše in dolgočasnosti svojih misli najbolj soroden svojim delodajalcem in času, v katerem je živel. Vsaka knjiga, slika in vsak kip je spomenik dobe. Zato bi bilo protinaturno, da bi se vzdignil iz te klavrne dobe veličasten monument, in strahoma vprašam: kaj bi bilo, da nismo imeli Zajca? Pravijo, da je bil Zajčev osnutek med vsemi sedmerimi prav zares najboljši in da so gospodje prisiljeni kupili edino suho kravo, prignano na semenj. Ampak to so same prazne besede; doživeli smo že take reči, prijatelji, da lahko modro zapišemo: če bi bilo poslalo svoje osnutke sedmero Rodinov, spomenik bi bil stavil Zajec. Resnica je, da imamo, kolikor jih jaz poznam, vsaj dvoje kiparjev, ki sta umetnika: Berneker in Peruzzi; ampak Prešerna je napravil Zajec in Zajec dela zdaj Vego in bo delal Bleiweisa in bo delal Andrejčkovega Jožeta, in kadar Zajca več ne bo, bo nastalo zajčevstvo ter bo delalo spomenike sebi in svojemu narodu, po petnajst metrov visoke ...« (Vir: Krpanova kobila, 1907)

Hudo, mar ne! Naj zadostuje. Prebrali smo Cankarjeva besedna portreta dveh umetnikov gorenjskega rodu – slikarja Ivana Groharja in kiparja Ivana Zajca. Trije Ivani. Sicer pa si na teh straneh poglejmo, kako so vrhniškega Ivana upodabljali slovenski likovni umetniki.

Hinko Smrekar, Slovenski literati, karikatura, januar 1913. Od leve proti desni: Ksaver Meško, Janez Trdina, Fran S. Finžgar, Ivan Cankar, Vladimir Levstik, Ivan Tavčar, Fran Levec, Etbin Kristan, Zofka Kveder, Anton Aškerc, Fran Govekar, Milan Pugelj, Oton Župančič, Cvetko Golar. Original hrani Narodni muzej Slovenije. / Vir: Wikipedija

POLEMIKA

Snovanja

Ivan Cankar je bil tudi velik polemik; beseda je bila njegovo najmočnejše orožje, z njo se je branil in napadal. Naneslo je, da se je večkrat zapletel v ostre besedne boje tudi z nekaterimi sodobniki, ki so bili po poreklu Gorenjci in so postali slovenski prvaki v Ljubljani: Ivan Tavčar, Ivan Hribar, škof Jeglič …

Cankar polemično z gorenjskimi sodobniki

Miha Naglič

Škofa Jegliča je hudo razjezila gola muza kiparja Ivana Zajca na vrhu Prešernovega spomenika na bližnjem Marijinem trgu, ki je svoje razgaljene čare razkazovala prav v smeri oken bližnjega Semeništča …

Splošno znano je, kako je v Begunjah na Gorenjskem rojeni Anton B. Jeglič, ki je leta 1898 nastopil službo ljubljanskega škofa, odkupil in zažgal skoraj celo naklado Cankarjeve Erotike, ki je prvič izšla marca 1899. Šest let pozneje pa ga je hudo razjezila gola muza kiparja Ivana Zajca na vrhu Prešernovega spomenika na bližnjem Marijinem trgu, ki je svoje razgaljene čare razkazovala prav v smeri oken bližnjega Semeništča … Še posebej težavno in polemično pa je bilo razmerje, ki se je oblikovalo med dvema Ivanoma, Poljancem Tavčarjem in Vrhničanom Cankarjem.

Tavčar o Cankarju

Odnosi med Tavčarjem in Cankarjem, med dvema svobodomislecema, enim starejšim in urejenim, drugim mlajšim in razpuščenim, so bili res nekaj posebnega. »Srečanja in razhajanja Ivana Tavčarja z Ivanom Cankarjem so imela široke razsežnosti. Ivan Cankar je bil dolgo časa v stikih z uglednim pisateljem in bogatim odvetnikom. Tavčar mu je dajal v Ljubljani kot nadobudnemu dijaku hrano in denar. Posojal mu je knjige, ki pa da jih le-ta ni vračal, kar je povzročilo, kot menijo, med njima napetost in očitke nehvaležnosti. O hvaležnosti oziroma nehvaležnosti je občutljivi Tavčar večkrat premišljal. Napadal je tiste, ki menijo, da mora mlad človek ostati vse življenje v odvisnosti od tistih, ki so mu zamlada pomagali. Za Alojzijevišče, kjer je živel kot dijak, je kupil klavir, da bi prestregel očitke o nehvaležnosti, ki so na njegov rovaš prihajali iz vrst duhovščine. Dijaški zavod je bil njihova last. Ivan Cankar je cenil Tavčarjeva literarna dela in govorništvo. V mladih letih se je navduševal za Tavčarjevo 'briljantno pisano satiro 4000'. Znano je, da je tudi kasneje izjavljal, da sta Tavčar in on med največjimi literarnimi peresi na Slovenskem. Med njima se je dokončno zapletlo, ko je Fran Govekar 1899 sporočil Cankarju na Dunaj, da je Tavčar 'odločno odklonil' objavo njegove z impresionističnim stilom napisane novele Jesenske noči in da je imenoval njegovo kratko prozo – vinjeto – 'delirij'. Ivan Cankar je upravičeno nasprotoval Tavčarjevi samovoljni oceni. Na Dunaju se je širše razgledoval po novih evropskih tokovih in privzel mnoge ocene marksističnih ideologov, s čimer se je dvignil nad ljubljansko kulturno zaprtost. Iz novih zornih kotov je pravilno ocenil, da so razmere na Slovenskem provincialno jalove. V letih okoli 1900 je napadel slovenski liberalizem kot škodljiv za slovenske narodne koristi. Ivan Tavčar je bil tedaj v vrhu liberalne stranke in je vplivno krojil njeno ideologijo …«

Tako je odnos med obema prvakoma slovenske literature povzel profesor Franček Bohanec (v knjigi Ivan Tavčar, 1985). Tavčar je Cankarja preživel za pet let; slednji je gotovo bral Cvetje v jeseni (1917), Visoške kronike (1919) pač ni mogel. Cankar Tavčarja javno ni napadal, svoje silno kritično mnenje o njem je izražal v pismih. Po njegovi smrti so nekatera že kmalu objavili (v »Cankarjevi številki« revije Dom in svet, 1920), njegova stališča so prišla na dan in Tavčarja razburila. Odgovoril je na prvi dan maja 1920 v Slovenskem narodu, s člankom *De mortuis nil, nisi bene*! »Do sedaj je veljalo po vsem svetu načelo, da je objava korespondence mrtvih absolutno prepovedana, če se ž njo žali zasebna čast še živečih ali pa tudi neživečih tretjih oseb. V tem slučaju je monsignor, ne da bi mignil s trepalnico, vrgel v javnost celo kopo pisem, ki obsegajo najgrše osebne napade.« »Monsignor« je Ivanov brat Karel Cankar, duhovnik, ki je dal objaviti bratova pisma. To dejanje je povzročilo, da je Tavčar vso korespondenco, kar jo je hranil sam, zažgal in nas tako prikrajšal za enega glavnih raziskovalnih virov o njegovem življenju in delu. Stvar je namreč v tem, da so si v tistih časih to, kar danes govorimo po telefonu ali si pišemo po e-pošti, sporočali v pismih. Pri tem seveda niso računali, da bodo kdaj objavljena. Tavčar, stari lisjak, je po objavi Cankarjevih začutil to možnost in je svojo korespondenco enostavno uničil.

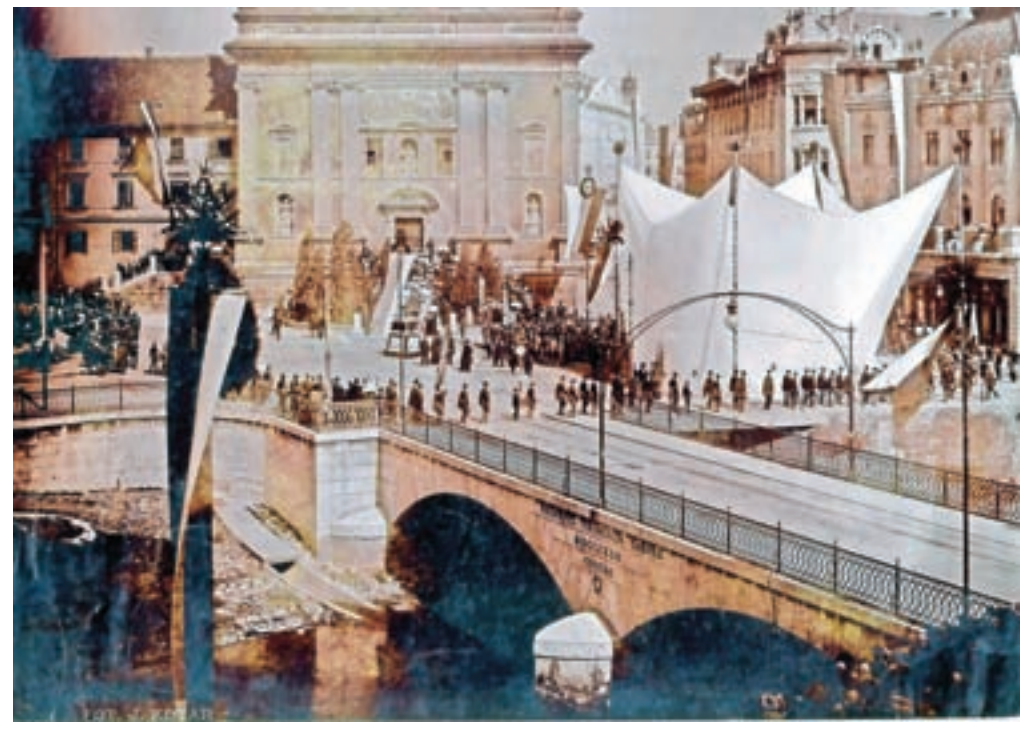

Pred odkritjem Prešernovega spomenika ga zakrivajo kulise, 10. septembra 1905. / Vir: Kartografska zbirka NUK

V istem članku je pravnik in pisatelj Tavčar izrekel tudi svojo končno sodbo o že mrtvem Cankarju. »Res, 'Moje življenje' obsega nekaj mojstrskih črtic, ki bi se dale primerjati skicam, katere so zapustili veliki slikarji Rafael, Michelangelo, Rubens in drugi. Velikega pomena so take skice. Vrhunec umotvora pa niso. Globoko torej obžalujem, da Cankar ni imel prilike ustvariti večjih umotvorov, ki bi bili v soglasju z njegovimi črticami. Tako pa je najboljše, kar nam je zapustil, zapustil v svojih črticah, in te se bodo čitale, ko bodo glavna njegova dela le maloštevilnim še prihajala v roke.« (Brano med vrsticami: Cankar je napisal nekaj takega, kar je Tavčarjeva zbirka Med gorami, svoje Visoške kronike pa ne?) In ne nazadnje: »Ivan Cankar je bil velik talent, to mu vsak pripoznava – bil je prvi stilist, kar jih je do sedaj rodila slovenska zemlja – glede drugega so pa dvomi dopustni …« (Tavčar, Premišljevanje o Krpanovi kobili, 1920)

Cankar o Tavčarju

»Glede dr. Tavčarja bi rekel samo besedo: – svoje sanje sem doživel; ljudi, ki jih opisujem, sem ljubil in sovražil in študiral; kar je v mojih noveletah izmišljenega, je samo okvir; in kdor ne vidi polprikrite satire v mojih spisih, je ali slep ali pa neumen. Toda to je vse postransko. Glavno je, da se opisuje verjetno, četudi se opisuje navidezne neverjetnosti … Tavčar izdaja svoje povesti ravno v tem času, – torej je še zdaj zadovoljen z njimi. In kaj je verjetnega v njih? Dejanje? Osebe? – Ali je vsaj slog naraven? Kedaj je videl Tavčar tiste s črnilom napudrane kontese? Kje govore ljudje v takih bobnečih tiradah? – Jaz oporekam, da bi pisal neverjetnosti. Toda recimo, da jih pišem. Razloček med mojimi in Tavčarjevimi neverjetnostmi pa je velik: – on ni doživel ničesar, o čemer je pisal, jaz sem doživel vse, o čemer govorim. Njemu se vidi prvi hip, da si izmišlja stvari, ki jih je videl kvečjemu v zrcalu tujih romanov, – jaz govorim z gorkim prepričanjem o stvareh, ki so mi na srcu … Naj rajši molči o delirijih, in če Ti napiše feljton, vrni mu ga.«

Tako Cankar o Tavčarju, v pismu Franu Govekarju z Dunaja, 24. avgusta 1899. Govekar je pozneje (leta 1934), po smrti obeh, Cankarjevo naročilo komentiral, kakor sledi. »Dr. Tavčar je zagrozil, da napiše feljton proti 'delirijem' moderne, torej tudi proti Cankarjevi beletriji. Napisal ga ni. Kako naj bi jaz predsedniku narodne tiskarne in glavnemu uredniku Slovenskega naroda 'vrnil', tj. odklonil feljton, to mi je Cankar pozabil povedati.« Za boljše razumevanje: Narodna tiskarna je bila založnik dnevnika Slovenski narod in mesečnika Ljubljanski zvon, pri katerih je bil Govekar vrsto let eden od urednikov. Sicer pa nas tu zanima predvsem Cankarjevo ključno vprašanje: »Kedaj je videl Tavčar tiste s črnilom napudrane

POLEMIKA

Snovanja

kontese?« »Včrniljene kontese« so hud in resnični očitek večini od Tavčarjevih zgodnjih del. Vendar ne veljajo za »slike« v zbirki Med gorami (1876–1888) in za povesti V Zali (1894). Še manj seveda za Cvetje v jeseni in za Visoško kroniko, ki sta bili napisani dve desetletji po Cankarjevem očitku.

Še bolj je bil Cankar hud na politiko, ki jo je Tavčar pooseblјal. Najhujša je ocena, zapisana v pismu poldrugo leto mlajšemu bratu Karlu, poznejšemu duhovniku, tedaj še dijaku v Ljubljani, z Dunaja, okoli 22. marca 1900. »Da, vidiš: boj s klerikalizmom je lahak, jednostaven in zanj ni potrebno posebnih talentov, ne posebnega poguma; vsak paglavec je lahko liberalen veljak, občinski svetnik in nositelj svobodne misli; tudi analfabetu je na razpolago gnojnice dovolj, da jo razlije nad najbližjim kaplanom. Ali neizprosen in težak bo boj s tem zlaganim, nazadnjaškim, hinavskim liberalizmom, ki nima niti toliko iskrenosti, da bi nastopil za svoje ideje – kolikor jih ima –, temveč laže svojim nasprotnikom, laže svojim pristašem. Laže sam sebi v svoj lastni nos, laže na desno in levo, dokler se mu ne bo naposled za zmirom zaletelo. Je med njimi nekaj poštenih ljudi; ali ti prisezajo v svoji slepoti na program, ki je že zdavno izpolnjen v vseh svojih točkah, tvorijo stranko, ki nima več nobenega cilja, ki se bori samo še s sencami. Svobodomiselne stranke, ki bi slonela na resničnih potrebah naroda, na Slovenskem ni. Zato je danes zastonj ves boj s klerikalizmom; liberalna stranka je sojena in obsojena; taka, kakoršna je, bo izginila jutri ali pojutrišnjem. Da bi zginila čim preje! Nevarna je pravi svobodi bolj kot armada kaplanov-agitatorjev. Meni se gabi vselej, kadar govori 'Narod' o svobodi. V tej stranki, katere jedini program obstoji v razkrinkavanju farovških kuharic, je izključena vsa svoboda, vsaka individualnost, pač pa grasira v nji surova nevednost po prosti volji. Ta stranka je zapravila polovico narodovega duševnega kapitala; ona je potisnila nivo naše inteligence pod ničlo; živi se od zlagano-idealnih fraz in podlih dejanj, a njeno čislo je tema, kakor bi rekel Levstik ... Dovolj!« – Si predstavljate, kako je bilo Tavčarju pri srcu in v glavi, ko je dvajset let pozneje, v začetku leta 1920, že močno bolan, bral to pisanje, objavljeno v Cankarjevi številki revije Dom in svet? Sodba mrtvega Cankarja je bila gotovo hujša, kot bi bila, če bi jo objavil že v času zapisa, ko objavi sploh ni bila namenjena!

Prešernov spomenik

Posebna in huda je tudi Cankarjeva sodba, ki jo je izrekel po odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani. Naneslo je tako, da so glavno vlogo v pripravah na postavitev in odkritje tega spomenika, dotlej največjega na Kranjskem, odigrali slovenski veljaki gorenjskega rodu v Ljubljani. Glavni pobudnik zanj je bil župan Ivan Hribar, avtor kipov na njem kipar Ivan Zajec (po očetu iz Sovodnja v Poljanski dolini), glavni govornik ob odkritju pa – spet ta Tavčar! Postavitev spomenika se je zaradi različnih sporov zavlekla za pet let, vse do velike slovesnosti ob koncu poletja 1905. Takrat se je na Marijinem trgu (zdaj Prešernov) zbralo okoli 20 tisoč ljudi, »sebi« v čast, pesniku v slavo. Ivan Cankar je pozneje, v predavanju Slovensko ljudstvo in slovenska kultura (1907), poudaril, da se je ob odkritju Prešernovega spomenika zgodil »narod« (liberalni, seveda), »ljudstva« pa ni bilo. Ne samo v Narodnem domu, kjer je bil sklepni banket, tudi pri odkritju je prisostvovalo predvsem liberalno meščanstvo. Rdeči prapor, glasilo tedanjih socialdemokratov, je zapisal, da je imel Tavčar »ne izzivajoč, vendar nekoliko tendenčen govor, v katerem je proslavljal Prešerna z nacionalnega in s svobodomiselnega stališča. Omenjal je tudi, da bi se lahko reklo, da so od Prešernovega časa nastala nasprotja med Slovenci, a da brez takih nasprotij ni kulturnih narodov; vsako gibanje poraja življenje. Prešeren je podal slovenskemu narodu evangelij, čigar moč bode živela tako dolgo, kakor moč vsakega evangelija. Ko je končal, so padla zagrinjala, zastave so se poklonile, na gradu je začel streljati top in pevci so zapeli Hej Slovani ...«

Cankar pa je v omenjenem predavanju zapisal: »V Ljubljani so postavljali Prešernu spomenik in so napravili veliko slavje. Kdo je bil slavljen: ali Prešeren, ali njegov spomenik, ali oče Janez Bleiweis, ali župan Hribar, še ni natanko dognano; dognano je le toliko, da je bilo tako veliko in imenitno slavje. kakoršnega narod še ni doživel; vse je bilo brez mere navdušeno, posebno zategadelj, ker ni vedelo zakaj. O Prešernu je vedel tisti narod le toliko, da je rad vino pil, da je živel v divjem zakonu in da je zaljubljene pesmi pel; o spomeniku je vedel toliko, da je neizrečeno neokusen – ampak slavje je bilo lepo in lep je bil dan. Lep je bil dan, še lepši je bil večer.

Odkritje Prešernovega spomenika, na katerem se je po Cankarju zbral »narod«, »ljudstva« pa ni bilo, 10. septembra 1905. / Vir: Kartografska zbirka NUK

Za škofa Jegliča sporna muza v Zajčevem ateljeju na Dunaju / Vir: revija Slovan, 1902

Maksim Gaspari, »Potomcev naših imenitna dela«, karikatura na naslovnici prve številke satiričnega lista Osa, 1905

Toliko cvička se še nikoli ni stočilo v Ljubljani, toliko slovesnih govorov se še nikoli ni govorilo, celi potoki najglasnejših fraz so curljali po ulicah in so se stekali v Ljubljanico. Narod je bil navdušen in je na veličasten način dokazal svoje neomajno rodoljubje – in praznik je bil semenj motovilastega slavokričanja in bobnastega vseslovanstva. Zakaj na semnju je bil Prešernov spomenik, Prešernovega duha ni bilo; na semnju je bil narod, ljudstva ni bilo! – Popoldne šele je prišlo ljudstvo. In ljudstvo ni slavilo praznika, ljudstvo ni bilo navdušeno, ne za Prešernov spomenik, ne za vseslovanski boben, ne za fraz curljajoče potoke. Ljudstvo je prišlo pozdravit tistega človeka, ki je pred petdesetimi leti v svojem obupu in v svoji bridkosti slutil, kar vidi danes ljudstvo samo – svetel cilj na gori. 'Največ sveta otrokom sliši Slave, tja bomo našli pot –' Takrat se je jasno pokazala silna razdalja med ljudstvom in narodom. Morda sta čutila to silno razdaljo obadva, ljudstvo in narod – morda sta videla obadva tisti brezmejno široki, brezdanje globoki prepad, ki ju loči od nekdaj in ki je do vrha napolnjen s smradljivo vodo smradljivih fraz ... Stvar je tedaj taka: ljudstvu je kultura tuja, narodu pa je znana samo po imenu in mu je le pretveza za pijano navdušenost. Na tak način visi naša kultura v zraku, živi sama svoje življenje – in kadar nekoč pogine, se nobeno oko ne bo solzilo za njo, narod in ljudstvo bosta živela svoje življenje v miru in nemiru dalje, kakor sta živela doslej. Ljudstvo ima svojo cerkev in svojo prižnico kakor je imelo cerkev in prižnico pred tristo leti; kar se naroda tiče, je pa za njegovo navdušenost Marko Pohlin tudi dober; – in imenitnih imen imamo naposled že toliko, da jih je zadosti za tisoč narodnih praznikov ... Resnico oznanjata obadva tabora: kultura je nepotrebna tako ljudstvu kakor narodu!«

Da ne ponavljamo tega, kako je gola muza na vrhu Prešernovega spomenika razhudila škofa Jegliča. Ta pa je bil glavni pastir takratnega slovenskega ljudstva in kot tak tudi večkrat v polemikah z liberalnimi prvaki slovenskega naroda. A to je že druga zgodba ...

»Lep je bil dan, še lepši je bil večer. Toliko cvička se še nikoli ni stočilo v Ljubljani, toliko slovesnih govorov se še nikoli ni govorilo, celi potoki najglasnejših fraz so curljali po ulicah in so se stekali v Ljubljanico.« (Cankar o odkritju Prešernovega spomenika)

GORENJSKO

Snovanja

Ivan Cankar je živel predvsem na relaciji Vrhnika–Ljubljana–Dunaj. Na Gorenjsko ga je zaneslo le nekajkrat. Večkrat na Bled, fotografije ga kažejo v planinski druščini v Kranjski Gori, na Vršiču, v Kamniški Bistrici, pa na obisku pri župniku in pisatelju Finžgarju v Sori in morda še kje …

Cankar na Gorenjskem

Miha Naglič

Najprej tole: »Ni lepše govorice na svetu od gorenjščine! Zakon bi moral prepovedati, da bi jo govoril kdo drugi nego gorenjska dekleta! Pesem naravnost iz srca, pomladanska, rosnozvočna – kdo bi se predrznil, da bi lagal v gorenjščini?« Ti stavki so Cankarjevi, stojijo pa v njegovi noveli Pravica za pravico (1909; Zbrano delo 18, str. 258). V nadaljevanju pa nekaj malega o Cankarjevih obiskih na Gorenjskem.

Mici Kessler, Cankarjeva muza

Pred sto leti so pripadniki takratne elite, ki so kaj dali nase, zahajali na Bled. In v svojo družbo vabili umetnike, tudi najvidnejše ustvarjalce slovenske moderne. »Najbolj intimne vezi so izmed modernih na Bled priklepale Cankarja in Župančiča. Oba sta zahajala v ljubljansko stanovanje Marije Kesslerjeve, ki je prirejala umetniške večere, oziroma v njeno počitniško vilo na Bledu, na odmaknjenem pobočju pod Osojnico in z enkratnim razgledom na jezero in otok. Ivan Cankar se je 1907. leta idealno in strastno zaljubil v 17-letno hčerko Mici, na drugi strani pa se je čutil etično vezanega na dunajsko nevesto; nazadnje je spoznal, da ga Mici ceni kot velikega umetnika in mu želi biti le prijateljica.

Cankarjevi znanci, med katerimi so bili tudi zdravniki, so ugotovili, da je v slabem zdravstvenem stanju. Zato so ga v začetku poletja 1912 najprej »zvabili« na Kras. Za mesec avgust pa se je ta skupina inteligentov domenila z odvetnikom dr. Henrikom Tumo, da bo poskrbel za njegovo zdravljenje v Kranjski Gori …

Svoje obiske pri Kesslerjevih in ljubezen do Mici je upodobil v romanu Novo življenje (1908). Seveda je biografska dejstva z ustvarjalno domišljijo precej predelal, saj so vse nastopajoče osebe živele, a so kljub temu zaznavna. Ko Grivar-Cankar v VII. poglavju na umetniškem večeru v Ljubljani posluša klavirsko skladbo, ga spomini poneso v preteklost, da sanjari o druščini mladih v vili na Bledu, o pomenku v zvezdni noči na verandi, o nočni vožnji v dvoje v Gorje. Vse to je Cankar resnično doživel na Bledu, vendar ne z gospo Kesslerjevo, temveč z njeno hčerko; le-ta v romanu nastopa z imenom Milena …« Tako je delček Cankarjevih blejskih doživetij, podoživetih v njegovih knjižnih delih, povzel literarni zgodovinar Jože Mahnič.

Tudi pri literarnem zgodovinarju Francetu Dobrovoljcu izvemo, da se je Cankar v Mici močno zaljubil, ona pa vanj precej manj. Pravzaprav ga je cenila le kot pisatelja. Dobrovoljc: »Cankar je že v prvem letu svojega znanstva Kesslerjeve obiskal na Bledu za božič 1907, ko je zavoljo premiere svoje farse Pohujšanje v dolini šentflorjanski tri tedne živel v Ljubljani. Tudi na Bledu se je kmalu udomačil in je pozneje tu ali tam v Osojnici tudi prenočil. V poseben album, ki so ga Kesslerjevi imeli v vili za tuje goste, se je pisatelj večkrat podpisal in napisal tudi pesem V album (23. VII. 1908). Ta album se je sicer ohranil, vendar so bili med okupacijo Bleda iz njega iztrgani nekateri listi, med njimi tudi tisti s Cankarjevo pesmijo … Zadnji veliki ljubezenski žar, ki je vzplamenel v Cankarju že ob prvem srečanju z Mici Kesslerjevo, mu je dal spodbudo za nova literarna dela, ki so njej posvečena. Tako velja njej predvsem povest Novo življenje (1908), z mislijo nanjo je izdal zbirko novel Za križem (1909) ter napisal farso Pohujšanje v dolini šentflorjanski (1908). Neredno bohemsko življenje, starostna razlika med njima, zlasti pa skrbna materina roka, vse to je bilo vzrok, da se Mici ni vnela za Cankarja, čeprav je v njem močno cenila pisatelja. Zunanje znamenje tega nerazpoloženja so bili njeni redki odgovori na pisateljeva dolga pisma …« Ko sta se seznanila, je bila Mici Kessler (1890–1962) še 17-letna dijakinja. Postala je učiteljica, učila je v Borovnici, v Bohinjski Bistrici in na Jesenicah. Po poroki s pisateljevim prijateljem Miho Čopom (1919), ki je Cankar ni dočakal, je izstopila iz šolske službe.

V Kranjski Gori in na Vršiču

Cankarjevi znanci, med katerimi so bili tudi zdravniki, so ugotovili, da je v slabem zdravstvenem stanju. Zato so ga v začetku poletja 1912 najprej »zvabili« na Kras. Za mesec avgust pa se je ta skupina inteligentov domenila z odvetnikom dr. Henrikom Tumo, da bo poskrbel za njegovo zdravljenje v Kranjski Gori. Dobrovoljc: »Na poti s Primorskega v to gorsko letovišče je Cankar preživel v drugi polovici julija nekaj dni na Bledu in prispel v Kranjsko goro konec meseca. Tu se je nastanil Pod bregom pri sestri nekdanjega rateškega župnika Josipa Lavtižarja. Za stalno družbo je imel največ mlado učiteljico Jožico Budinkovo, ki je takrat preživljala letne počitnice v rojstnem kraju. Domač je bil razen z dr. Tumovo družino, s katero je že 1. avgusta napravil izlet na Klanška jezera, še z dr. Tičarjem in njegovo sestro Franico. Druge družbe se je izogibal in tudi s tujci se ni maral družiti. Čeprav se je Cankar sprva večinoma držal kranjskogorskih hotelov in gostiln, ga je učiteljica Budinkova vendarle navdušila za gorsko turo na Vršič nad Kranjsko goro. Na dan 18. avgusta je nato z manjšo družbo deklet, med katerimi so bile poleg Jožice Budinkove in njene sestre Pavle še učiteljica Tončka Virkova in domačinka Ambrožičeva s sinom Helom in neko sorodnico. Pridružila se jim je še družina sodnika Ivana Topориša iz Kostanjevice na Dol. Kljub težavam je hribolaštva nenavajeni Ivan Cankar po nekajurni hoji dospel v Tičarjev dom na Vršiču. Gore okoli te gorske postojanke so nanj napravile najgloblji vtis, ki ga dolgo ni mogel pozabiti. V vpisno knjigo v Tičarjevem domu je nato narisal svojo karikaturo v petih risbah in jo naslovil Hoja Ivana Cankarja na Vršič, podnjo pa je pripisal besede Križev pot. Petdelna karikatura je bila v času prve svetovne vojne uničena. Po podatkih dr. Tumovega pisma dr. Reji z dne 4. septembra 1912 in po ustnem zatrdilu Mici Kesslerjeve podpisanemu (1950) kaže, da je bil Cankar v teku istega leta še enkrat na Vršiču, kjer je ostal nekaj dni. Po sporočilu Jožice Budinkove je v Tičarjevem domu sestavljal tudi svoj govor Anton Aškerc in njegova doba, ki ga je potem 5. oktobra 1912 imel v Trstu. Na Vršič je tiste dni slučajno prispela tudi Mici Kesslerjeva, ki se je je Cankar močno razveselil. Hotel jo je zadržati v domu, vendar se je po kratkem počitku napotila sama naprej v Trento. V času svojega bivanja v Kranjski gori je Cankar pisal tudi svojo knjigo Milan in Milena, kakor poroča Jožica Budinkova, ki je videla nedovršen rokopis na njegovi mizi.« – Toliko za zdaj, kaj več pa še naslednjič.

(Vira: Jože Mahnič, Bled in književnost, v reviji Kronika, letnik 32, 1984, številka 2/3, str. 177–178 / France Dobrovoljc, Cankarjev album, Maribor 1972, str. 280)

Ivan Cankar in učiteljica Jožica Budinkova pred Slovenskim domom (zdaj Tičarjev) na Vršiču, avgusta 1912 / Foto: dr. Toporiš / Vir: Cankarjev album, 1982

Na Gorenjskem ni vidnejšega Cankarjevega spomenika, se pa mnogi trgi in ulice imenujejo po njem. Na sliki eden najlepših – Cankarjev trg v Škofji Loki. / Foto: Gorazd Kavčič

TRESLE SO SE JIM HLAČE

V pričakovanju noči čarovnic so najmlajši obiskovalci minule dni že obiskali Rove pod starim Kranjem, nekateri pa so duhcu priznali, da so se jim malce tresle hlače.

Vilma Stanovnik

Kranj – V navadi je že, da se zadnje dni oktobra v Rovih pod starim Kranjem odpre pravljični svet. Po temnih vogalih rovov se namreč skriva na videz strašen, v resnici pa ne preveč bister in ne preveč pogumen duhec. Tudi minule dni je bilo tako. Duhec je želel prestrašiti otroke. Žongliral je z glavami barbik, metal nože in si po nesreči odrezal prst. Skupaj z otroki ga je sicer pričaral nazaj in na koncu ni nihče vedel, ali so se otroci ustrašili duhca ali je bil bolj prestrašen duhec. Obojim so se menda malce tresle hlače, čeprav podzemni svet rovov sploh ni bil tako strašen, kot so se bali.

Otroke te dni v Rovih pod starim Kranjem straši duhec. / Foto: Primož Pičulin

Še posebno so bili otroci očarani nad čarovniško vajenko Marino, ki jih je vodila po rovih, spoznali so najmlajšega čarovnika Bazilikusa, čarovnica Alja pa jih je naučila uporabljati kamenčke »ničmenistrah«.

Po opravljenih čarovniških podvigih se z laternami sprehodili še do pravljične čarovnice, ki jim je povedala pravljico o Palčici, majhni deklici. Zgodbo je umetnica narisala s peskom. Za slovo do rovov so se otroci posladkali z bomboni in povedali, da jih v resnici ni bilo zelo strah.

Zadnje otroške predstave v rovih bodo še danes, jutri od 14. do 18. ure pa na Zavodu za turizem in kulturo Kranj vabijo na Čarovniški piknik. Organizirali ga bodo na Glavnem trgu v Kranju, vabljeni pa so tako otroci kot odrasli. Na pikniku bo moč izvedeti, kako poteka profesionalno maskiranje igralcev, in se prepustiti rokam maskerjev.

Otroci bodo na ognju pekli čarovniške dobrote. Na voljo bo tudi druga kulinarična ponudba s čarovniškimi flancati, kostanjem, štruklji, klobasami, pivom in čarovniškimi napoji. Za prijetno glasbeno vzdušje bo poskrbel duo Happy vibe. Maskirane, site in veselo razpoložene od 18. ure dalje na Zavodu za kulturo in turizem vabijo na preizkus poguma v Rove pod starim Kranjem, kjer se bodo dogajale nenavadne stvari. Za jutrišnji obisk rovov morate biti starejši od 14 let.

Čarovniška pripravnica Marina otroke varno vodi skozi rove. / Foto: Primož Pičulin

S čarovnico Aljo so otroci začarali kamenčke »ničmenistrah«. / Foto: Primož Pičulin

SOŠOLCI IZ PREDDVORA

Ana Šubic

Sredi oktobra so se srečali nekdanji sošolci iz Preddvora, ki so bili rojeni leta 1943, torej pred 75 leti. V vabilu na srečanje je organizacijski odbor v sestavi Anica Celar Gorza, Polonca Jekovec in Jože Urbanc zapisal: Obljuba dela dolg – tako pravi pregovor. Na njihovem zadnjem srečanju leta 2013 so se namreč dogovorili, da se čez pet let ponovno srečajo.

Tokrat so razposlali 36 vabil, srečanja v preddvorski okrepčevalnici Seljak pa se je uspelo udeležiti devetnajstim nekdanjih sošolcev. Povedati so si imeli veliko; nekateri se niso videli vse od zadnjega srečanja. Za dobro vzdušje sta poskrbela tudi harmonikar Branko Galjot ter kitarist in pevec Frenk Bobič. Ob zvokih glasbe so se udeleženci tudi veselo zavrteli in zapeli. Nasmejali so se sošolki Polonci Jekovec in omenjenemu Bobiču, ki nista skoparila s šalami. Srečanje je bilo zelo prijetno in nekdanji sošolci so se kar težko razšli. Na koncu so si obljubili, da se čez pet let, ko jih bodo dopolnili osemdeset, spet srečajo in da nihče ne bo manjkal.

Srečanje nekdanjih sošolcev iz Preddvora, ki so bili rojeni leta 1943

Novorojenčki

Minuli teden se je na Gorenjskem rodilo 47 novorojenčkov. **V Kranju** je prvič zajokalo 10 dečkov in 19 deklic. Najtežji je bil deček s 4660 grami porodne teže, najlažja pa je bila deklica, ki ji je tehtnica pokazala 2610 gramov. **Na Jesenicah** je svoja pljučka in glasilke prvič preizkusilo 5 deklic in 13 dečkov. Najlažji in najtežji sta bila dečka – prvemu je tehtnica pokazala 3060, drugemu pa 4440 gramov.

Mladoporočenci

Na Jesenicah sta se 17. oktobra 2018 poročila Anel Rekić in Iris Ališić, 24. oktobra 2018 pa Edin Dautović in Enisa Delić.

MULARIJA

RUBRIKO MULARIJA ureja Mateja Rant.
Pišite ji na mateja.rant@g-glas.si.

PESMI MLADIH

Sama

Dotaknila sem se neba.
S teboj.
Preštela vse zvezde.
S teboj.

Naučila sem se leteti,
čarobno živeti,
dihati življenje,
ljubiti sebe,
občutiti mehkobo rose.

Dotaknila sem se tal.
Sama.
Padla pod ovirami.
Sama.
Ne znam več leteti.
Vse čarobno je zbledelo.

Katja

Ljubezen je tista, ki nas sproti uči. Naredi nas tople, srečne, včasih pa tudi žalostne. Ampak dokler smo živi, nikoli ne vemo, kaj nam prinese jutrišnji dan. Kljub žalostnemu prazniku, ki nas čaka, vam želim samo lepe in srečne stvari. **Meta**

Pesmi pošljite na elektronski naslov **pesmi.mladih@gmail.com** ali pisno na naslov: Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj.

GG naročnine
E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

ČAROVNICE NA GRADU

Na Blejskem gradu bodo danes oživele strašljive zgodbe, ki jih grajski zidovi sicer vse leto skrbno čuvajo, na rednem letnem srečanju pa se bodo zbrale tudi čarovnice.

Mateja Rant

Na Blejskem gradu se vsako leto zadnji dan v oktobru dogajajo zelo čudne stvari, je pred nočjo čarovnic na Blejskem gradu skrivnostna Špela Repnik iz Zavoda za kulturo Bled. »Občutiti je, kot da bi tisočletni grajski zidovi za en dan na plano izpustili vse zgodbe, ki jih tako skrbno čuvajo,« je poudarila in dodala, da te zgodbe na noč čarovnic postanejo veliko bolj strašljive. K temu morda pripomorejo tudi čarovnice, ki se ravno 31. oktobra zberejo na letnem srečanju.

Kaj skrivajo grajski zidovi, se bodo najmlajši otroci, če so seveda dovolj pogumni, lahko odpravili raziskovat že dopoldne med 11. in 13. uro. »Ko na grajsko skalo pade mrak, predvidoma med 17. in 19. uro, pa si bodo verjetno upali vstopiti le še najpogumnejši otroci in odrasli,« svari Špela Repnik. Iz groba bo vstala Slovanka, ki je stoletja spala na gradu, otroci pa ji bodo pomagali iskati njene kosti, ki so jih pokradli duhovi. »Noge, roke, trup in glava, to zabava bo ta prava,« obljubljajo na zavodu za kulturo. Če le ne bo po skritih kotičkih in temnih kleteh na ustnicah zamrl otroški smeh ... Zato se bodo mračne grajske sobane lahko odpravili raziskovat le najpogumnejši otroci, ki bodo po poti reševali številne zapletene uganke. »Še vsako leto doslej je k sreči ta čudna situacija takoj po polnoči izginila, naslednji dan je spet posijalo sonce, zapihal je veter, ki je razpršil meglo in odpihnil pajčevine. Grad je bil zopet varen, bo tudi letos tako?« se ob tem sprašuje Špela Repnik.

Vsi, ki bi jim čarovnice in druge grajske prikazni nagnale le preveč strahu v kosti, pa se bodo lahko ustavili že na parkirišču pred gradom, kjer so vitezi Gašperja Lambergarja znova postavili svoj srednjeveški tabor. V družbi vitezov se bo mogoče zabavati vse do 2. novembra od 10. ure dalje pa do mraka.

Grajske skrivnosti se lahko odpravijo raziskovat le najpogumnejši otroci.

Na parkirišču pod gradom je mogoče uživati v družbi vitezov.

POTOVANJA • VINO • HRANA • DOGODIVŠČINE • MOŠKI • ŽENSKE • POTOVANJA • VINO • HRANA • ŽENSKE

V DEŽELI VISKIJA (2)

RAZISKOVANJE VIŠAVJA

Aleš Senožetnik

Pot nas je iz škotske prestolnice vodila na sever. Zagotovo najlažji in verjetno tudi najboljši način potovanja po prostranem škotskem Višavju in vasicah je z avtom. Poleg tega, da si na ta način potovanje načrtujemo povsem po svojih željah, nam lasten prevoz omogoča postanke za fotografiranje, kadar si jih zaželimo. In glede na število dih jemajočih razgledov in slikovitih vasic lahko verjamete, da so postanki precej pogosti. K že tako pestri pokrajini pa svoje doda še muhasto, spremenljivo vreme. Za prevlado na nebu se ves čas bojujeta sonce in dež, ki večkrat postrežeta tudi z mavrico.

Redkokateri obiskovalec, vsaj tisti, ki je na Škotskem prvič, se izogne obisku najznamenitejšega izmed stotin jezer v deželi, jezera Loch Ness, ki se razteza na 37 kilometrih med Invernessom in Fort Augustusom in velja za drugo največje jezero na Otoku. Najbolj znano pa je seveda po znameniti pošasti Nessie, ki že vse od leta 1933 buri duhove in si je izborila svetovno slavo.

Če se Nessi sramežljivo prikazuje le popotnikom z burno domišljijo, pa se je na potovanju po Škotskem precej težje izogniti več kot tisoč gradovom, ki predstavljajo nepogrešljiv element pokrajine. Eden najbolj obleganih je Eilean Donan, ki je večkrat služil za filmsko kuliso, med drugim tudi v Vse in še svet, enem od filmov o Jamesu Bondu.

Eilean Donan, grad na stičišču treh jezer, izvira iz 13. stoletja, v 18. je bil uničen in nato v celoti obnovljen v dvajsetih letih dvajsetega stoletja.

Mimo gradu pot nadaljujemo po morda najbolj spektakularnem izmed 790 škotskih otokov – Skyeu. Nekoč pod oblastjo klanov MacLeod in Donald otok danes naseljuje manj kot deset tisoč prebivalcev, ki se večinoma ukvarjajo s kmetijstvom, ribištvom in turizmom. Skye je namreč ena izmed točk, ki se ji izogne le redkokateri obiskovalec Škotske. Za ogled vseh glavnih atrakcij otoka si velja vzeti vsaj dva dni, če pa nameravamo vmes še planinariti, pa raje kakšen dan več. Čeprav je otok najbolje doživeti s pohodnimi čevlji na nogah, pa je večina glavnih naravnih znamenitosti dostopnih z avtomobilom. Med njimi so Kilt Rock, devetdesetmetrski klif, ki spominja na škotski kilt (od tod tudi ime), in slap Mealt, pa koničasti vrhovi Old Man of Storr, Nest Point, in Fairy Pools.

Čeprav Skye ponuja ogromno zanimivega, pa si velja vzeti kakšno urico za premor s kozarčkom viskija v rokah. Za to boste težko našli primernejšo lokacijo, kot jo ponuja Talisker – edina destilarna na otoku. Več o tej pijači pa prihodnjič.

Škotska je s svojo hribovito pokrajino pravi raj za pohodnike.

Lossiemouth – mesto, kjer se reka Lossie izliva v zaliv Spay

GLASOV ODER

POD OKENCE PRIDEM

V nedeljo je v Kulturnem domu Valentina Koklja na Visokem potekal veseli večer z ljudskimi pevci in godci.

Samo Lesjak

Foto: arhiv dogodka (Blaž Markun)

Vsi nastopajoči so v dvorani kulturnega doma poskrbeli za veselo in sproščeno vzdušje.

Sproščeno družabno prireditev, imenovano Pod okence pridem, so organizirali ljudski pevci KD Hiše čez cesto Pr Franč iz Milj. Sodelovalo je kar devet skupin ljudskih pevcev in godcev: Trbojske ljudske pevke, ljudske pevke FS Grifon iz Šempetra, Ljudski pevci in godci rokovnjači FS iz Naklega, Bodeče neže FS Ozara Primskovo, Cerkljanski Gaunarji FS Cerklje ter Ljudski pevci Hiše čez cesto iz Milj, Ljudske pevke Pušeljc pa so premočni dežni nalivi žal zadržali v Kamniku. Seveda pa ni manjkala Moravška Mara iz Domžal, ki je vse zbrane v dvorani kulturnega doma do solz nasmejala s svojim humorjem in petjem. Da je vse potekalo brezhibno, so poskrbeli Frenk Kranjec, ki je pripravil scenarij prireditve in poskrbel za humor, Slavi Bučan je prireditev sproščeno povezovala, Dragica Markun, ki je idejni vodja dogodka, pa je poskrbela za sceno in organizacijsko izvedbo prireditve. Vestno so pomagali tudi člani KD Visoko.

Foto: arhiv dogodka (Blaž Markun)

Prireditev, ki ohranja našo kulturno dediščino

Dragica Markun je ob koncu dejala: »To je lep način povezovanja društev in dokaz, da se vse da, če se hoče. Vse te skupine ohranjajo našo zelo bogato kulturno dediščino in jo prav s takšnimi večeri prenašajo na naše potomce. Bodimo jim hvaležni.« Obiskovalci so doživeli resnično lep večer in ga zaključili ob druženju in prepevanju še dolgo v noč.

Hiša čez cesto pa ne počiva. Že v petek, 9. novembra, ob 18. uri se lahko udeležite pevskega večera s Trbojskimi ljudskimi pevkami v Hiši čez cesto na Miljah. Tokrat ne bodo samo prepevali, 'rofkali' bodo koruzo, luščili in prebirali fižol, pred martinovim pa tudi krstili mlado vino.

Koncert kultne zasedbe Borghesia

Kranj – V torek, 30. oktobra, bo ob 20. uri v Prešernovem gledališču koncert zasedbe Borghesia. Kultna elektronska alter-rokovska zasedba Borghesia se vrača na koncertne odre s promocijskim koncertom ob izidu nove plošče Proti kapitulaciji. Na novem albumu se je Borghesia spoprijela z vsečasno poezijo Srečka Kosovela, glasbeno pa se nagiba k izvornemu, eklektičnemu in neukročenemu zvoku. Za vizualno nadgradnjo koncertnega nastopa bosta poskrbela Boštjan Čadež in Lina Rica. Koncert je del koncertnega cikla in glasbene rezidence Dvocikel.

Skupina Kose v Irish Pubu

Kranj – V sredo, 31. oktobra, bo ob 21. uri v Irish Pubu tradicionalni koncert skupine Kose, ki deluje že več kot dvajset let.

Psihomodo Pop v Klubaru

Kranj – Klubar bo v soboto, 3. novembra, ob 21. uri gostil zagrebške ikone Psihomodo Pop, kjer bodo oder zatresli s surovo močjo rokenrola in svojimi največjimi uspešnicami, kot so Frida, Kad sam imao 16, Ramona in Ja volim samo sebe. Skupina je znana po ognjevitih in prepričljivih odrskih nastopih, z markantnim pevcem Davorjem Gobcem na čelu pa na odru ustvarijo posebno atmosfero, s katero so si pridobili zvesto občinstvo in navduševali na koncertih po vsej Evropi. Za sabo imajo že impresivnih 15 albumov, zadnji album Ćiribu Ćiriba pa so izdali pred štirimi leti ob svoji 30-letnici.

Foto: Arhiv organizatorja

Grozljiv prizvok bolezni

Peter Colnar

Vedno nove in nove bolezni se pojavljajo, ki že samo s svojim imenom povzročajo grozljive občutke. Človek se nemočen znajde pred neznanim potekom, ki nekje v podzavesti napovedujejo največjo tragedijo. Kot sta sedaj takšni bolezni rak ali aids, so bile nekoč pljučnica in infekcijske bolezni. Grozljivost njihove prisotnosti za nekatere je odpravil nemški bakteriolog Gerhard Domagk, ki je raziskoval tudi kemoterapijo raka in tuberkuloze. Rodil se je 30. oktobra 1895.

Njegov študij medicine na Univerzi v Kielu je prekinila prva svetovna vojna. Decembra 1914 je bil kot nemški vojak ranjen v eni od bitk, nato pa so ga priključili sanitetnim enotam. Med drugim je služil v bolnišnicah za obolele za kolero v Rusiji, kjer je nanj poseben vtis napravila nemoč zdravnikov proti nalezljivim boleznim. Po vojni je nadaljeval študij.

Leta 1924 je postal predavatelj patološke anatomije na Univerzi v Greifswaldu, naslednje leto pa na Univerzi v Münstru, kjer je leta 1958 napredoval do rednega profesorja. Raziskoval je tudi v laboratorijih farmacevtskega podjetja Bayer. Postal je znanstveni direktor novega inštituta za patološko anatomijo in bakteriologijo v Wuppertalu, kjer so raziskovali antibakterijske učinke barvil, ki so jih proizvajali v IG Farben. Tam je leta 1932 v sklopu testiranja tisočih snovi prišel do svojega najpomembnejšega odkritja. Dokazal je, da rdeče barvilo, ki so ga pri IG Farben imenovali streptozon, ščiti zajce pred smrtonosnimi odmerki stafilokokov in streptokokov. Svoje odkritje je želel pred uvedbo terapije na ljudeh temeljito preskusiti. Prav takrat pa je njegova hči dobila hudo okužbo s streptokoki, ko se je po nesreči zbodla z okuženo iglo v njegovem laboratoriju. Domagk ji je skrivoma dal odmerek streptozona, ki jo je povsem pozdravil in jo rešil pred amputacijo roke. Poročilo o odkritju je objavil šele leta 1935, ko je učinkovitost streptozona potrdil neodvisni klinični preskus. Prontosil, kot so kasneje poimenovali snov, je bilo prvo učinkovito in dostopno zdravilo za bakterijske okužbe. S kemijsko modifikacijo učinkovine iz skupine sulfonamidov so kasneje ustvarili cel razred sulfonamidnih zdravil, ki so se izkazala za učinkovito sredstvo proti različnim nalezljivim boleznim. Šele več let kasneje so jih nadomestili penicilini, ki so bili učinkovitejši in so izkazovali manj neželenih stranskih učinkov. Domagk se je kasneje posvečal razvoju terapij za različne druge bolezni.

Leta 1939 je Nobelov sklad za odkritje antibakterijskih učinkov prontosila podelil Domagku Nobelovo nagrado za fiziologijo ali medicino, vendar jo je moral zavrniti, ker je bilo nemškim državljanom prepovedano sprejemati Nobelove nagrade. Ko je nacistično oblastem sporočil, da je dobitnik, so ga za kratek čas celo aretirali. Nobelovo plaketo in medaljo je lahko prevzel šele po padcu nacizma leta 1947, denarni del nagrade pa je po pravilih fundacije medtem prešel nazaj v Nobelov sklad.

Ta čudoviti nori svet

Pregovori in reki

- **Angleški pregovor: Čudeži so za tiste, ki vanje verjamejo.**
- **Portugalski pregovor: Bolje je vljudno odkloniti kot neprijazno dati.**
- **Nemški pregovor: Z »da« in »ne« se sklepajo največje kupčije.**

Smeh ni greh

- **Mož ženi: »V novem letu ti želim mnogo ljubezni.«**
  »Lažnivec!«
  »Zakaj pa to?«
  »Če samo malo pomežiknem sosedu, je že ogenj v strehi ...«
- **»Dragi, kaj mi boš letos kupil za novo leto?«**
  »Tisto kot lani.«
  »Toda – lani mi nisi kupil ničesar!«
  »No, potem pa tako veš! Zakaj sploh sprašuješ?«

PRAZNOVANJA

ZNOVA SKUPAJ

Srečanje učencev 8. c, ki so leta 1968 končali OŠ Antona Tomaža Linharta Radovljica

Ana Šubic

Osnovnošolske klopi so nehali guliti leta 1968 in petdeset let kasneje so se nekdanji sošolci 8. c OŠ Antona Tomaža Linharta Radovljica ponovno srečali. Prvo srečanje so imeli trideset let po koncu osnovne šole, drugega pa pred kratkim v piceriji Gala v Lescah. Srečanja se je udeležilo 18 od 27 sošolcev. Trije so že pokojni, dva pa živita v tujini, je povedal organizator srečanja Janez Kocijančič. Nekateri so se videli prvič po petdesetih letih. Njihova razredničarka je bila Katarina Bem, ki je le dva tedna pred njihovim ponovnim srečanjem umrla. »Učila nas je kemijo, bila je korektna učiteljica,« je povedal Kocijančič. Pa tudi, da si pri njej lahko »plonkal«, če si napisal trinajst enakih »plonklističev«: dvanajst zanjo in enega zase. Na srečanju so obujali prijetne spomine na šolska leta, tudi na prve zaljubljenosti, ušpičene vragolije ... »OŠ Antona Tomaža Linharta je bila takrat drugje kot danes. Nižje razrede smo obiskovali tam, kjer je sedaj radovljiška ekonomska šola, višje razrede pa v prostorih sedanje upravne stavbe nasproti občine,« je pojasnil. Po osnovni šoli so se njihove poti ločile, kljub temu pa je precej nekdanjih sošolcev ostalo na Zgornjem Gorenjskem. Nekateri so delali v Elanu, med njimi pa so bili tudi tapetnik, ravnateljica vrtca, projektant, šivilja, eden ima ranč konjev ... Druženje je hitro minilo, odslej pa naj bi se srečevali pogosteje, je napovedal Kocijančič.

KONČALI CANKARJEVO

Ana Šubic

Bil je 20. maj 1958, ko je trideset učencev 8. a končalo osnovno šolo v Stražišču pri Kranju, ki se je tedaj imenovala po Ivanu Cankarju. Nekdanji sošolci so se na svojem prvem srečanju pred dvema letoma dogovorili, da se ob 60-letnici znova zberejo. Nedavnega srečanja, ki so ga v stražiški gostilni Gitadela organizirali Janez Bajželj, Ervin Ankerst, Dorjan Robida in Angelca Fajfar, se je uspelo udeležiti sedemnajst sošolcev, osem pa je že pokojnih. Pridružila se jim je tudi Breda Fabjan, menda njihova edina še živeča učiteljica. Razredničarka je bila Meta Oblak.

»Stražiško šolo smo začeli obiskovati v šolskem letu 1950/51. Osnovna šola je bila naprej štiriletna, saj se je prav v tistem času preoblikovala in se zaradi uvedbe osemletke razdelila na dva dela. Naslednja tri leta smo hodili v tretjo gimnazijo, zadnje leto pa smo končali osemletno Osnovno šolo Ivan Cankar Stražišče,« je razložila Angelca Fajfar. Čeprav so bili nekateri učitelji strogi, imajo na šolo lepo spomine, tudi otroci so bili takrat precej bolj povezani med seboj. »Tistikrat so se otroci pridno učili in so bili veliko bolj spoštljivi kot danes,« je na srečanju svojih nekdanjih učencev ugotavljala 86-letna Breda Fabjan. Zelo rada se jim je pridružila, pa čeprav jih je učila samo eno leto. Bili so v zadnjem, osmem razredu v šolskem letu 1957/58, ki pa je bilo za 26-letno Bredo, tedaj še z dekliškim priimkom Jamnik, prvo na stražiški šoli. Poučevala je geografijo in zgodovino. Ravnatelj je bil tedaj slavist Ciril Velušček. »Vesela sem, ko vidim, da ste vsi v redu. V življenju je nekaterim bolj postlano, drugim manj, na koncu se pa vse 'zgliha',« jim je dejala Breda Fabjan.

Učencem 8. a., ki so pred šestdesetimi leti končali OŠ Ivana Cankarja Stražišče, se je pridružila tudi nekdanja učiteljica Breda Fabjan (v rdečem). / Foto: Gorazd Kavčič

TANJIN KOTIČEK
ŠOLA VEDEŽEVANJA IZ CIGANSKIH KART

Še vedno nadaljujemo s sistemom treh kart. Kot že veste, imamo sistem splošnega pogleda, ko stranka premeša karte in naredi tri sorazmerno enake kupčke. Vedeževalec jih obrne na lice in povezuje po tri vrhnje karte skupaj, dokler jih ne zmanjka. Duhovnik, Potovanje, Ljubimec – moška oseba se odpravlja na potovanje, treba bo sprejemati kompromise. Zakaj? Ker ne smete pozabiti, da ima oseba na karti na polovici drugačen zgled. Izguba, Sodnik, Ljubica – zaseben pogovor z uradno osebo, nasprotna oseba je zelo čustveno naravnana. Žalost, Vdova, Poroka – mlajša in starejša ženska, ki sta v sorodstvenem razmerju, skušata priti do skupne rešitve neke zagate. Neiskrenost, Darilo, Ljubosumje – zveza, v kateri je veliko laži, sprenevedanja in obtoževanja z obeh strani. Smrt, Denar, Hiša – v domu so težave zaradi financ, a prihaja do sprememb. Božje oko, Nesreča, Nekaj denarja – veliko slabe volje in energije

zaradi nepomembnih zadev, treba je pogledati z drugega vidika. Vdovec, Bolezen, Sreča – kronična bolezen pri kateri pride do dobrega preobrata oziroma konec nekega težkega obdobja in prekinitev starih vzorcev. Sovražnik, Mislec, Veselje – mlajša oseba se v svojem okolju ne počuti sprejeto in obeta se veselje v dvoje. S tem polaganjem treh kart si utrjujete znanje, saj kot vidite, je vse odvisno kombinacij kart poleg. Zato se boste še malo učili na ta način. Na naslov tanja.70@hotmail.com ali na Gorenjski glas s pripisom »šola vedeževanja« in svojo šifro pošljite tri, pet ali sedem poljubnih kart ali pa karte za druge sisteme, ki ste jih že do sedaj spoznali.

Srečno! Vedeževalka Tanja

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki Gorenjskega glasa, izkoristite popust v višini 10 %. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: ***040 514 975***

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

TANJA ODGOVARJA

tanja.70@hotmail.com

»Neodločna«

Spoštovana ga. Tanja, redno prebiram vaša vedeževanja, ker so tako pozitivno dobro napisana. Tudi če komu trda prede, ga potolažite, da bo v na dolgi rok vse prav in dobro. Potem človek lažje prestane težke dni. In zakaj vam pišem: sem pred veliko prelomnico v službi in imam še dve novi ponudbi. Mi bo uspelo?

Moj nasvet in pogled v karte je, da za zdaj raje ostanite v obstoječi službi. Oziroma se odločite delo, ki ste ga napisali pod številko dve. Vse to, kar ste opisali v pismu, stanje namreč in vaša pričakovanja, je sicer res. Ni iskrenosti in normalnih pogojev, ampak je videti, da se bo v prihodnosti določena oseba močno postavila za vas. Možnost pod številko ena ni pomembna, kajti to dolgo ne bo obstalo, ker so drugačni interesi in preveč nasprotij. Tretja varianta, ki se vam ponuja, je na prvi pogled mamljiva, a le na prvi pogled. Kajti na dolgi rok bi bili razočarani, saj bi se izkazalo čisto drugače. Sicer vam vidim pravo menjavo službe, ampak to šele čez kakšna štiri leta, ko se vam ponudi res dobra priložnost. In ne bo povezana z delom, ki ga opravljate sedaj. Zadihajte in se prepustite toku, vsaka odločitev je prava v določenem trenutku. Vsaka napaka, ki pa jo v življenju naredimo, je z razlogom. Vse bo v redu. Hvala za lepe besede in lep pozdrav.

»3 zadeve«

Draga Tanja, ker sem trenutno po operaciji, me najbolj zanima, kako bo z mojim zdravjem v prihodnje. V službi se mi v kratkem obeta sprememba, upam, da na bolje. Če lahko pokukaš v karte še, kaj pokažejo karte za mojega partnerja, bom zelo hvaležna. Bodi lepo in vnaprej hvala za odgovor.

Operacija je bila uspešna, sedaj pa samo lepo naprej. Ne pozabite si vzeti časa, ki je namenjen samo vam. Ne potrebujete obilo financ in letala, ki vas popelje v tople kraje. Lahko je samo lep sprehod, branje dobre knjige, kava v dobri družbi. V resnici ni potrebno veliko. Zdravje, kot vidim, bo veliko boljše in lahko se nehate obremenjevati glede težav. Sprememba v službi bo pozitivna. Partner je zaradi službe zadnje čase precej vznemirjen, morda o tem sploh ne govori in premišljuje v sebi. Na vidiku so dobre spremembe, a treba bo še malo počakati, tam do konca leta. Stres, ki ga nosi v sebi, mu seveda tudi ruši ravnovesje pri zdravju – in glede tega bi bilo dobro kaj narediti. Svetujem vam, da ga skušate nagovoriti, da bi sam začel govoriti o težavah, ki ga resnično mučijo. Največ, kar lahko naredimo, je posvečanje sebi. Bodite lepo.

»Služba«

Zanima me, ali bom menjala službo in ali je to dobro – ali pa naj raje ostanem, kjer sem.

Videti je zamenjavo službe, in to prav kmalu. V roku enega meseca. Odločitev je prava in ne bo vam žal. Samo delo je dobro in tudi kolektiv je ravno pravi za vas. Naj vas ne bo strah novega začetka. Čakajo vas izkušnje, ki vam bodo tudi kasneje prišle prav. Srečno.

NAGRADNA KRIŽANKA

Cena knjige je 9,99 EUR + poštnina

Največja dejanja humanosti v najgrozlivejših okoliščinah.

264 strani,
19 x 12,5 cm,
mehka vezava.

Tetovator iz Auschwitza temelji na resnični zgodbi Laleta in Gite Sokolov, slovaških Judov, ki sta preživela Auschwitz-Birkenau in si nazadnje ustvarila dom v Avstraliji. V taboriščih je bila Laletu dodeljena služba, v kateri je za preživetje tetoviral zapornike – dobesedno je praskal številke na roke svojih sotrpinov z neizbrisljivim črnilom in tako ustvaril enega najmočnejših simbolov holokavsta.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

GORENJSKI GLAS	VINO Z VIPAVSKEGA	MODEL VOZILA HYUNDAI	TEKMOVALNO ZDRUŽENJE	SLIKARKA POLANEC	KARMEN STAVEC	ORGAN VIDA	NABIRANJE (STAR.)	PTICA IZ VRST ŠKORCEV	DRŽAVA V JUŽNI AMERIKI	NIKO STARE	ITALIKI	RIMSKI BOG SMRTI	POTOPLJEN BRITANSKI PARNIK	KIS (STAR.)	BARVA IGRALNIH KART
OTOK V POLINEZIJI			19												
MESTO OB VZNOŽJU SNEŽNIKA						7							17		
AMERIŠKA IGRALKA (GERALDINE)					OBALA (STAR.) / TKIVO OB ZOBEH					IGRALEC / KEMIJSKI ELEMENT (At)					
INDIJSKI ŠAHOVSKI VELEMOJSTER						MALIK / VEŠČAK V IKONOGRAFIJI						ATLET BOLDON / CERKVENO GLASBILO			3
VIKTOR TROICKI			VEDENJE, ALURA / GROZODEJSTVO						JUDOVSKA TEOKRACIJA / PREDNIKI ŠPANCEV					NAŠA IGRALKA (MAJDA)	GLASBENA ZVRST Z JAMAJKE
STARA ENOTA ZA DELO	6			ACETATNA CELULOZA / USIPANJE					10		OLJNA REPICA / NIŽINA, NIŽAVJE				
ITAL. OPERIST (ENRICO)							IGRALKA SEYFRIED	GLAVNO MESTO TAJSKE							
GORENJSKI GLAS	GOSPODARSKI RAZCVET	ODTENEK (ZAST.) / RITINA (NAREČNO)			24			RADIKAL IZ OGLJIKA IN VODIKA / REŽISER KAZAN					TANTAL / DVANAJST MESECEV		
PRIP. ZA MERJENJE HITROSTI										ČEBELJI ORGAN / VODNI VRTINEC	16				RIBJA KOŠČICA
UTOPITEV (STAR.) / USPEŠNA POPEVKA					DEŽELA GALIJCEV / DUMASOV MUŠKETIR							PIVSKI VZKLIK / ALEŠ PIPAN			

SESTAVIL: F. KALAN	ZNESEK ZA NAROČENO BLAGO ALI STORITEV	VRŠILEC ATENTATA	VOLNENA ODEJA	PEVKA GODEC	ZAKOVICA	GORAN KARAN	SL. PESNIK (JOŽE) / DEL DIRKE	14				INDIJSKI BIVOL / GLAS PRI BLISKU				FILM JAMESA CAMERONA				
ANGEL VIŠJEGA REDA			4						PRIZNANJE ZA DOSEŽEK / ZAPISEK, ZABELEŽBA			2				VOJAŠKO POROČILO		12		
NEPREDIHANO PLJUČNO TKIVO											VZDEVEK RAFAELA NADALA / KRILO POSLOPJA									
TENIŠKI LOPAR				21		NEKDANJI TURŠKI VELIKAŠ				IGRALEC CRUISE / OTOK V PACIFIKU				MESTO NA JAPONSKEM	FEVDALNI PODLOŽNIK					
JUDOV SIN					PREDUJEM	VRSTA BONBONOV / DELEŽ (NAREČNO)				15				22						
ČRTOMIR TAVZES			IGRALKA ČAS / GOZDNA ČISTINA									IGRALEC MINEO								
NAPOVED, NAJAVITEV			23				GROBO DOMAČE SUKNO	KAČJI GLAS / HRIB NAD LAŠKIM				IVO JAN	GALIJ / SKLADBA ZA ZBOR ALI ORKESTER							
IGRALKA RINA	8			MUSLIMANSKI BOG / ANA KLAŠNJA				11	VTIKALO / VZDEVEK SLIKARJA HORVATA											
OPICA Z OTOKA BORNEO						KRAJ V NOTRANJI ISTRI					PEVKA ŠUŠTERŠIČ / ADRESAR	20								
REKA V TURČIJI						IZDELOVALCI GODAL IZ CREMONE						LATINSKA NIKALNICA / MESTO V RUSIJI								
DEL VPREŽNE OPREME														MESTO NA HRVAŠKEM	MESTO V SEVERNI IRSKI					
JAPONSKA UMETNOST UREJANJA CVETLIC												5								
ABAKAN EKARIT ELODEJA ENIVETOK LEVINAS	BENEŠKA FILMSKA NAGRADA	TNALA (NAREČNO) / VRSTA SLIVE																		
KRADLJIVEC	1																			
HRVAŠKA POKRAJINA													SAMO RUGELJ / PREBIVALEC IRANA							
ALOJZ REBULA											VOZNIK F-1 LAUDA / VELIKO GOVEDO									
IGRALEC HUNTER												RAČUNALNIŠKI POMNILNIK / STENA								
OTOK V BALEARIH											13				KIRKINA DOMOVINA	SAMUEL, SAMANTHA				
FRANCOSKI FILOZOF (EMMANUEL)																				
RAČJA ZEL ALI VODNA KUGA														9						
POJAV NA VODI	18											REKA, KI TEČE SKOZI CAMBRIDGE								

Cena knjige je 29,80 EUR + poštnina

Zgodba o čevljarskih koreninah, otroštvu, mladostniški razigranosti in vojnih razmerah, o trdem delu, izkušnjah iz tujine in uspehih doma. Zgodba, sorodna drugim tržiškim čevljarjem, ki jim je življenje prinašalo tanjše ali debelejše rezine kruha, ter zgodba o Tržiču in Peku, kakršna sta bila in se ne bosta več vrnila.

392 strani; 17 x 21,5 cm; trda vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

461 strani
155 x 220 mm
mehka vezava

25 EUR + poštnina

Uspešnica Ogenj, rit in kače niso za igrače je zabeležila več kot enajst tisoč prodanih izvodov, tri leta zapored kraljuje na prvem mestu po branosti v slovenskih knjižnicah, predstavljena pa je bila na več kot osemstotih literarno-pogovornih dogodkih.
Sedaj je izšel drugi del knjige Ogenj, rit in kače niso za igrače – Babice, hčere, vnukinje. Tako kot prvo tudi to odlikujejo objektivnost, primeren besedni zaklad in spoštljiv odnos do pripovedovalca. Avtorica želi biti le zapisovalka slišanih zgodb in nič drugega.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

1. nagrada: knjiga Hči varuha spominov
2. nagrada: knjiga Melanda
3. nagrada: knjiga La nonna La cucina La vita – Čudoviti recepti moje none

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 14. novembra 2018, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24

DRUŽABNA KRONIKA

FANTAZIJSKI OKUSI

Na Bledu je potekalo tradicionalno, že štirideseto mednarodno tekmovanje barmanov, v Joštovem hramu v Podnartu pa so v petek pripravili dogodek ob odprtju Okusov Radol'ce.

M. L., M. A.

V restavraciji Panorama na Bledu je nedavno potekal štirideseti Pokal Bleda – Memorial Avgusta Trampuša, Mednarodno tekmovanje barmanov in državno prvenstvo v pripravi fantazijske pijače. Udeležilo se ga je 18 mojstrov mešanja koktajlov iz Hrvaške, Črne gore, Avstrije, Švice in Slovenije. Nastopili so v dveh kategorijah: pripravi »after dinner« sladkega koktajla in »fancy drink« koktajla. Predsednik Društva barmanov Slovenije Aleš Ogrin pravi, da so letos tekmovalci še zlasti presenetili z dekoracijami, načinom priprave, podstavki in kozarci, v katerih so postregli opojno pijačo. Količine in sestavine prvič niso bile omejene, barmane je omejeval le čas; za pripravo koktajla so imeli natanko sedem minut. Na to je 15-članska žirija ocenila videz, okus, aromo in samo pripravo koktajla. Državni prvak v mešanju fantazijske pijače je postal Edin Halačević iz Lesc. Najboljši »after dinner« koktajl je pripravil Jožef Fartek iz Mengša, najboljši »fancy drink« pa Štefan Tatar iz Črne gore. Skupni zmagovalec mednarodnega tekmovanja barmanov je postal Dominik Wolf iz Avstrije. Podelili so še nagrado za najbolj izvirno ime koktajla, prejela jo je Tatjana Dobnikar iz Stražišča, ki je koktalj poimenovala Bled, in nagrado za najboljšo dekoracijo, ki je šla v roke Hrvatu Juretu Vojkoviću. Posebno nagrado sponzorja Destilarne Karakter je dobil Anže Šmid.

V Joštovem hramu v Podnartu so v petek pripravili odprtje Okusov Radol'ce, na katerem so se predstavili kuharski mojstri vseh devetih vključenih restavracij. Organizator Turizem Radovljica je že popoldan pripravil lokalno tržnico, na kateri so se predstavili dobavitelji zelenjave, mesnih in mlečnih izdelkov, piva, medu, žita, olja in čokolade. Za obiskovalce so pripravili tudi degustacijo, na kateri so lokalne pridelke lahko tudi pokusili. Osrednji dogodek pa je bila večerja ob odprtju, na kateri so vrhunsko kulinarično doživetje pripravili kuharski mojstri vseh devetih vključenih gostiln: Vila Podvin, Joštov hram, Gostilna Lectar, Gostišče Tulipan, Gostilna Kunstelj, Gostišče Draga, Gostilna Pr' Tavčar, Gostilna Avguštin in Restavracija Lambergh. Okusi Radol'ce bodo še ves november v Radovljici in okolici z meniji po enotni ceni 18 evrov skrbeli za pestro kulinarično ponudbo.

Foto: Tina Dokl

Štefan Tatar, Dominik Wolf, Edin Halačević in Anže Šmid so pripravili zmagovalne koktajle, vredne nagrad in pokalov.

Predstavnik Destilarne Karakter Timotej Rožič in barmani Draga Kepeš, Tatjana Dobnikar in Rok Dobnikar / Foto: Tina Dokl

Prejemnik nagrade za najboljšo dekoracijo Jure Vojković ter podpredsednik in članica Društva barmanov Slovenije Dušan Furar in Cveta Capuder / Foto: Tina Dokl

Foto: Tina Dokl

Pozdrav iz kuhinje: mojstri Mitja Kernc (Tavčar), Tone Meglič (Avguštin), Aleš Tavčar (Draga), Tadej Volčini (Joštov Hram), Aleš Snoj (Lectar) in Klemen Goršič (Tulipan)

Na večerji sta bili tudi blogerka Adele Gray in direktorica zavoda Turizem in kultura Radovljica (v sredini) v družbi dveh ustvarjalk oddaje Na lepše. / Foto: Tina Dokl

Foto: Tina Dokl

Glasbeni gostje, primorski ansambel Suhu cvetje, so najprej ogreli obiskovalce na tržnici pred Joštovim hramom, nato pa navduševali še goste na večerji ob odprtju.

VRTIMO GLOBUS

Jenna Dewan vložila zahtevek za ločitev

Šest mesecev po tem, ko sta se **Jenna Dewan** (37) in **Channing Tatum** (38) razšla, je poklicna plesalka vložila še uraden zahtevek za ločitev. Kot razlog navaja nepremostljive razlike. Dewanova zahteva skupno skrbništvo nad njuno petletno hčerko Everly, preživnino zanjo in za hčerko ter uraden izbris priimka Tatum iz vseh njenih dokumentov.

Demi Moore spregovorila o svojih težavah

Igralka **Demi Moore** (55) je postala osebnost leta organizacije Friendly House, ki nudi zatočišče osebam, ki okrevajo po zlorabi opojnih substanc. »Nisem se znala ceniti in to samouničenje zelo hitro napreduje. Še danes sem hvaležna neznancema, ki sta me nagovorila k zdravljenju,« je povedala igralka, ki se je zdravila zaradi zlorabe drog in alkohola sredi osemdesetih let, leta 2012 pa ponovno pristala na zdravljenju zaradi zlorabe drog in motenj hranjenja.

Jennifer Garner našla novo ljubezen

Igralka **Jennifer Garner** (46) se po poročanju tujih medijev že šest mesecev skrivaj sestaja z novim fantom, lastnikom podjetja s hitro hrano **Johnom Millerjem** (40). Tako kot Garnerjeva je bil tudi Miller enkrat že poročen. "Jen je najboljše za Johna in skupaj uživata v ljubečem in zdravem razmerju," je povedal vir za Yahoo. Novice o razmerju so prišle na dan le nekaj tednov po končani ločitvi od Bena Afflecka, s katerim sta se razšla pred dvema letoma in pol.

Kanye West si želi sedem otrok

Ameriška starleta **Kim Kardashian** (38) pravi, da jo njen mož, raper **Kanye West** (41) nagovarja, da bi imela več otrok. Kot pravi, si jih želi vsaj sedem. Skupaj imata petletno North, dveletnega Sainta in osemmesečno Chicago. »Kot kaže, si želi svoj naslednji album poimenovati 'Sedem', sedem je norost,« se je pošalila prijateljica Kardashianove. »Norost, ja. Tega ne bi zmogla, sploh ne v svetu, v katerem živimo zadnje čase,« je svoj strah pred spočetjem še več otrok zaradi februarskega streljanja na eni izmed šol na Floridi izrazila zvezdnica.

Andreja Avsenek in Marjeta Bizjak sta mojstrici iz lectarske delavnice Gostilne Lectar v Radovljici. Andreja je mama, ki rada hodi v hribe in se trudi čim bolj uživati življenje, Marjeta pa študentka gozdarstva in v prostem času tudi prostovoljna gasilka. / Foto: Tina Dokl

JAZ, MIDVA IN MI

Okno v svet

Mojca Logar

Če je katero mesto imelo takšen slogan, je bil to Trst. Ker sem tam lahko preživela nekaj dni s kolegi iz Celovca in Trsta, so mi precej drugačen pogled na Trst danes podali domačini. Okno v svet za slovensko in italijansko zaledje in za celotno Habsburško monarhijo. Trst je naš, je bila znana parola, in vse do leta 1954 se ni vedelo, čigav bo. Ostal je v Italiji, v njem pa tudi slovenska manjšina. Po tem, ko je meja postala ločnica med dvema ideološkima svetovoma, smo Slovenci hodili v Trst kupovat blago, ki ga doma ni bilo: kavbojke, kavo, kolesa, mandarine, otroške vozičke, orodje in pač vse, kar smo lahko pripeljali čez mejo. Zagotovo se je vsakemu izmed vas ob nakupih v Italiji in Avstriji na meji zgodilo kaj nepredvidljivega. Sedaj pa opazim, da je Celovec »vas« v primerjavi z Ljubljano.

Kaj mi pripoveduje kolegica iz Trsta, ki je tam rojena, tam vzgojena, tam dela, vendar ima slovensko in italijansko državljanstvo!? Vedno bolj jo moti dejstvo, da se v Italiji vse dogaja počasi, kar se domeniš, nič ne drži, vsi so apatični. Takole pripoveduje: Zjutraj čakam na okencu za nakup vozovnice za tramvaj. Ob osmi uri uslužbenec obesi listek na okence, sem na kavi. Kako je to mogoče, ljudje morajo v službo?! Stopi do vodje postaje in ta ji reče, naj se ne vznemirja, bo že. Vse uradništvo je počasno, povsod je gneča, polno je priseljencev, kar se dogovoriš, le redkokdaj tudi drži. Ne boste verjeli, kolegica hodi na telovadbo v Sežano, prav tako po nakupih. Deset minut vožnje je do Sežane. In kaj jo tam pritegne? Telovadnica je manjša, ljudje so prijazni, voditeljica je strokovnjakinja in supermarketi so enaki kot v Trstu. Ne morem verjeti, od nekdaj smo mi hodili v Trst, sedaj pa Tržačani prihajajo k nam, ker je tukaj večji red in mir. Veliko podjetnikov sedeže svojih podjetij seli v Celovec in tudi v Slovenijo, ker so ugodnejši pogoji poslovanja. In največje začudenje, neka druga učiteljica je zapustila staro stanovanje svojim otrokom, sama pa se je preselila v novega. Kje si ga je omislila? V Sežani. Cene nepremičnin so enake kot v Trstu, je že nekoliko starejša in bolj ji ustreza red in mir v Sloveniji kot kaos in gneča v Trstu.

Kako sem bila presenečena in hkrati ponosna. Sama vedno in povsod govorim, da živimo v najlepši državi na svetu, kjer so pogoji in možnosti za življenje zares ugodni. Zadnje čase tudi v dnevnem časopisu zasledim članke, v katerih napišejo o življenju v Sloveniji celo kaj pozitivnega, ne le kritike. Da je kakovost življenja velika, če upoštevamo bližino morja in goric, hribov in gozdov, možnost uživanja zdrave hrane, čiste vode, varnosti, dobrega šolstva, zdravstva, čeprav poslušamo le o škandalih. Zagotovo je ena od prednosti mednarodnih izmenjav ta, da se bolje zavedamo svojega dela, da bolj cenimo lastno deželo. Bodimo njeni aktivni ustvarjalci, ne le pasivni kritiki.

Mojca Logar je profesorica geografije in zgodovine.

Konec, ki ni konec

Janez Logar

Spet so tu prazniki, ki nas malo prisilijo k razmišljanju o življenju, o smrti in o življenju po življenju. Ko stojimo pred grobom nam dragih ljudi,nehote obujamo spomine na ljudi, ki smo jih imeli radi, ki so nas imeli radi ali pa bi nas morali imeti radi, pa tega niso zmogli. Na grobovih se nam utrnejo misli, kako smo preživljali čas z ljudmi, ki jih ni več. Ljudje, ki so izgubili starše v zelo zgodnjem otroštvu, npr. med vojno, pa čutijo posebno bolečnino, ker jim ni bilo dano odraščati z obema staršema. Vse življenje čutijo neko čudno praznino.

Vedno so učenjaki razpravljali, kaj se zgodi z nami, ko umremo. In še nikoli nismo dobili dokončnega in prepričljivega odgovora. Tako nam preostane, da si sami izoblikujemo mnenje, kaj bo z nami, ko umremo. V današnji zahodni kulturi je pač tako, da se o smrti nočemo pogovarjati. Strah nas je. Delamo se, kot da je ni, čeprav je to edino dejstvo, ki se bo zagotovo zgodilo. Nekako pozabljamo na naravni vrstni red: rojstvo, življenje, smrt; prihod, preobrazba, odhod; prišel, naredil, odšel; z jokom prišel od nekod, se trudil, s težkim zadnjim dihom odšel nekam; začetek, rast, konec ... Želimo poudariti, da je smrt, odhod, konec sestavni del celote. Zato celote ne moremo odživeti, začutiti, zaužiti, doživeti, če ne vključujemo svojega konca. Občutek doživljanja celote je nadzemeljski, celo naša nepopolnost postane popolna.

Pri svojem delu opažam, da se ljudje želijo več in bolj pogosto pogovarjati o lastnem koncu. Le sogovornikov nimajo. Pogosto se ustavljajo pri izgubah ljubih oseb, največ staršev ali lastnih otrok. Mnogo lažje je ljudem, ki imajo vero v posmrtno življenje. In to niti ni odvisno do religioznega prepričanja. Nekateri religiozni ljudje bi radi verjeli, pa preprosto ne morejo. Na drugi strani imamo nereligiozne ljudi, ki nekako čutijo, da starši, mož, žena, otrok na neki način še živijo. Tudi če ne verjamemo v posmrtno življenje, bodo naši predniki živeli najmanj v našem spominu. Torej za nas obstajajo v naših mislih in ne moremo reči, da jih ni več. Kaj pa je tam preko, bomo pa videli! Kaj pa če berejo tole kolumno in se nasmihajo našemu pisanju in našim razmišljanjem?

Moje mnenje je, da ni razloga za strah pred koncem življenja. Hkrati pa je strah popolnoma normalen odziv na novost. In ta prehod je ogromna novost. Podobno kot je strah dojenčka priti na svet, tako je nas strah iti na drugi svet. In kako nelogično je, da bi dojenčka prepričevali, naj se ne rodi. Sam sem postal prijatelj s svojo smrtjo. V moralnih odločitvah jo vprašam za nasvet. Odločitev o čemer koli je iz zadnjega trenutka bivanja vedno pravilna. Takrat točno vemo, kaj je prav. S pogleda zadnje sekunde bivanja na tej naši ljubi zemlji postanejo konflikti brezpredmetni, prekomerno garanje neumnost, preveč premoženja prava navlaka, skrbi pa nepotrebne. Carpe diem.

Janez Logar je terapevt v zakonskem in družinskem centru Toplina v Kranju. e-pošta: janez.logar@toplina.net

KUHARSKI RECEPTI

Za vas izbira Danica Dolenc

Še enkrat o ohrovtu in pravem kostanju

Toliko receptov sem še našla za oboje, da ne morem kar tako mimo njih. Ena od mojih gospodinjskih znank peče odlično orehovo potico, ki ji doda zmlet in v smetani prekuhan kostanj. Tako ima potica čisto svojstven okus, pa še poceni je. Za ohrovt pa ugotavljam, da mora v lonec stopiti še malce prašička, sicer so te jedi preveč puste.

Pavlin kostanjevo-orehov namaz za potico

Za potico, pravi, potrebuje približno 30 dag zmletega kostanja in prav toliko orehov.
Surovega kostanja naj bo približno 70 do 80 dag. Prevre ga le toliko, da se koža zmehča. Potem olupi vrhnjico in pusti kostanj dva dni sušiti na zraku. Ko se dodobra osuši, olupi še tanko kožico, da je kostanj lepo bel. Na stroju za mletje mesa nato lepo očiščen kostanj zmelje kot orehe. Veliki lonček kisle smetane zavre, odišavi s cimetom in malo osladi s sladkorjem, nato pa v njej 20 minut kuha zmleti kostanj. Ves čas je treba mešati, da se ne prismodi. Ohlajenemu kostanju primeša pest ali dve zmletih orehov, doda tudi sladkor, zmeša in s tem namaže zvaljano testo za potico. Preostale zmlete orehe suhe potrese po kostanjevem namazu in še malo posuje s sladkorjem. Po okusu, seveda. Nato potico zvije in speče. Kadar je kostanja dovolj, ga pripravi za potico in že prevretega v smetani shrani v vrečko in zamrzne. Namaz je treba le odmrzniti, posuti z orehi in potica je hitro narejena.

Otroški piškoti s kostanjevo kremo

Potrebujemo: *1 zavitek otroških piškotov, 250 g kuhanega kostanja, 100 g sladkorja v prahu, 1 dl mleka in 100 g čokoladnega obliva.*
Kostanj skuhamo, olupimo zunanjo lupino in takoj odstranimo tudi tanko notranjo kožico; tako očiščen kostanj dobro pretlačimo z vilicami. Dodamo polovico mlačnega mleka in sladkor ter dobro premešamo v mazavo kremo. Piškote prelomimo v dve polovici; eno namažemo s kremo in jo pokrijemo z drugo polovico. Zložimo jih na pladenj in oblijemo s čokoladnim oblivom (iz vrečke), ki smo ga pripravili v preostali polovici mleka. Ponudimo jih šele, ko bodo v hladilniku povsem ohlajeni in čokoladni obliv ni več mazav.

Ohrovt s klobasami

Za 4 osebe potrebujemo: *1 glavo ohrovta, težko približno 1 kg, 150 g prekajene slanine, 4 klobase (lahko le polovice), 1 jabolko, 2 stroka česna, 5 brinovih jagod, 1 list lovora, timijan, kumino, 1 dl kisa, 1 dl olja, sol, poper.*
Ohrovt očistimo, operemo, narežemo in stresemo v kozico. Osolimo ga in 10 minut dušimo, ne da bi prilili vode. Ko vsa vlaga izhlapi, prilijemo kis, olje, dodamo česen, narezano jabolko, brinove jagode, kumino in zdrobljen lovor. Dobro popopramo, rahlo posolimo. Jed dušimo 15 minut. Od časa do časa premešamo, po potrebi dolijemo malo vode. Klobase in prekajeno slanino posebej skuhamo in postrežemo poleg ohrovta.

Pecivo s hruškami

Lahke jedi

Erika Jesenko

Če jabolka opredelimo kot kralja jesenskih sadežev, bi mesto kraljice zagotovo lahko dosegla hruška. Ti jesenski sadovi so vir številnih vitaminov in mineralov ter drugih prehransko pomembnih stvari. Čeprav je že sama po sebi odličnega okusa, odlično opravi svojo nalogo tudi v sladicah.

Za pripravo čokoladnega kolača s hruškami potrebujemo: 90 g moke, 110 g masla, 120 g sladkorja, 4 jajca, 120 g temne čokolade, 70 g mletih orehov ali mandljev, 2 žlici kakava v prahu, polovica pecilnega praška, 1 ščepec soli, 4 večje hruške.

Hruške olupimo, jih očistimo ter narežemo na

debelejše krhlje. Čokolado nadrobimo v skodelico ter jo raztopimo nad vodno kopeljo. V skledi skupaj zmešamo presejano moko, orehe oz. mandlje, pecilni prašek in sol. V drugo skledo narežemo maslo in dodamo sladkor ter penasto umešamo. K sladkorni masi postopoma dodajamo jajca in nato še ohlajeno stopljeno čokolado. Na koncu z lopatico vmešamo še zmes iz moke. Pripravljeno testo vlijemo v namaščen model ter ga obložimo s krhlji hrušk. Kolač pečemo v pečici, ogreti na 170 °C, približno 30 minut. Če je biskvit pečen, preverimo s pomočjo zobotrebca (ta mora po vbodu v biskvit ostati suh).

Nasvet: Zraven kolača postrežemo žlico stepene smetane ali vaniljevega sladoleda.

Za pripravo hruškove pite potrebujemo: približno 1 kg hrušk, 4 jajca, 150 g moke, 250 ml sladke smetane, 180 g sladkorja, 1 pecilni prašek, 1 dl mleka, 1 vanilin sladkor.

Hruške olupimo, jim odstranimo semena ter jih narežemo na krhlje. Moko pomešamo s pecilnim praškom. Jajca penasto stepemo skupaj s sladkorjem in vaniljevim sladkorjem. Prilijemo sladko smetano ter mleko. V jajčno mešanico nato postopoma dodajamo moko, pomešano s pecilnim praškom. V namaščen pekač položimo pripravljene hruške ter prelijemo s testom. Pito pečemo v pečici, ogreti na 180 °C, 40 minut. Ohlajeno pito zvrnemo iz pekača, narežemo in posujemo z mletim sladkorjem.

Zemljevid za gibalno ovirane osebe

Kranj – Pred kratkim je Mestna občina Kranj v sodelovanju z Geodetskim inštitutom Slovenije izdala prvi zemljevid dostopnih lokacij za gibalno ovirane osebe. Zemljevid je namenjen kot pripomoček ob samostojnem gibanju gibalno oviranih oseb, izjema so osebe z najtežjimi oblikami invalidnosti. Zemljevid je že na voljo v Turistično-informativnem centru Kranj, enotah Gorenjskega muzeja, Mestni upravi, Varstveno-delovnemu centru Kranj, Zavodu Korak, Centru Sonček in v nekaterih prodajalnah v mestnem središču.

KINOSPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sreda, 31. 10.
20.30 BOHEMIAN RHAPSODY
21.25 NOČ ČAROVNIC
12.30, 14.10, 17.25 LUIS IN VESOLJČKI, sinhro.
13.50, 15.30, 18.50 JOHNNY ENGLISH SPET V AKCIJI
17.10 GAJIN SVET
19.00 ZVEZDA JE ROJENA
12.10, 15.45 RAČKA, RAČKA, GOS, sinhro.
11.15, 15.40 HOTEL TRANSILVANIJA 3: VSI NA MORJE!, sinhro.

CINEPLEXX, TUŠ, KRANJ

Sreda, 31. 10.
19.50, 22.25 BOHEMIAN RHAPSODY
17.45, 20.00, 22.10 NOČ ČAROVNIC
17.20, 21.20 PARK GROZE
15.15, 19.00 BOŽIČEK IN DRUŠČINA
12.20, 14.15, 16.10, 18.00 LUIS IN VESOLJČKI, sinhro.
11.10, 14.50, 16.40, 18.30, 20.20, 22.15 JOHNNY ENGLISH SPET V AKCIJI
11.00 NEVERJETNI 2, sinhro.
13.15 MALA NOGA
12.30, 19.10 VENOM
14.45, 20.50 ZVEZDA JE ROJENA
13.00, 17.10 GAJIN SVET
13.30 SKRIVNO ŽIVLJENJE MAČK, sinhro.

LINHARTOVA DVORANA , RADOVLJICA

Torek, 30. 10.
16.00 MOJA ŽIRAFA (pripovedovanje v slovenščini)
18.00 HIŠA ČAROBNE URE
20.00 PERO LOVŠIN - TI LAHKO

Sreda, 31. 10.
16.00 MALA NOGA, sinhro.
18.00 PARK GROZE
20.00 NUNA
22.00 NOČ ČAROVNIC

Petek, 2. 11.
16.00 LUIS IN VESOLJČKI, sinhro.
18.00 PTICE JEZER, NJIHOVA VRNITEV
20.00 BOHEMIAN RHAPSODY

Sobota, 3. 11.
16.00 LUIS IN VESOLJČKI, sinhro.
18.00 BOHEMIAN RHAPSODY
20.00 STEFAN ZWEIG: SLOVO OD EVROPE

Nedelja, 4. 11.
16.00 GAJIN SVET
18.00 HREST AČ IN ŠTIRI KRALJESTVA
20.00 BOHEMIAN RHAPSODY

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Torek, 30. oktobra
20.00 Borghesia: Proti kapitulaciji (koncert; v dvorani PGK)

LAŽJI SUDOKU

6			5				8	1
	7		3		1	5		
		9		6	4		2	
7				5		6		
5	8	2				7	3	4
		6		7				2
	3		7	8		4		
		7	9		5		1	
4	2				6			9

Rešitev:

9	7	8	6	3	1	5	4	2
3	2	5	1	9	4	8	7	6
4	6	1	8	2	5	9	3	7
2	9	3	4	7	8	1	5	6
8	1	7	9	6	2	4	3	5
6	5	4	3	1	7	2	8	9
1	4	2	5	8	9	3	6	7
5	3	9	2	4	6	7	1	8
7	8	6	7	5	3	9	2	4

TEŽJI SUDOKU

2							9	4
	5	1				8		
9			2	8				
		5	9				1	
3		4				9		5
	1				3	7		
				1	6			9
		7				5	6	
1	6							7

Rešitev:

2	3	8	1	5	7	6	9	4
4	5	1	3	6	9	8	7	2
6	7	9	2	8	4	1	5	3
8	9	7	4	3	2	5	6	1
5	4	3	7	1	6	2	8	9
6	1	9	5	2	3	7	4	8
3	8	4	6	7	1	9	2	5
7	2	5	9	4	8	3	1	6
1	6	2	8	9	5	4	3	7

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov.

Sestavil: B. F.

S pridelki radodarna narava

Občina Cerklje je skupaj z Zavodom za turizem Cerklje letos organizirala že sedemindvajseto kulturno-zabavno prireditev Naj pridelek, na kateri se je tehtalo, kako radodarna je bila mati narava.

Prejemniki občinskih priznanj za najlepše urejene vasi, ulice, kmetije ter objekte v kategorijah stanovanjski, poslovni in turistični objekt v cerkljanski občini, v njihovi sredini župan Občine Cerklje Franc Čebulj / Foto: Maša Likosar

Maša Likosar

Cerklje – Izkušeni gorenjski vrtičkarji in kmetje, ki imajo poleg poljedelskega znanja tudi kanček sreče, so v Kulturni hram Ignacija Borštnika v Cerkljah prinesli občudovanja vredne plodove zemlje, ki so izstopali tako po obliki kot velikosti in teži. Tričlanska komisija, ki so jo sestavljali Robert Golc, Peter Polajnar in Žan Omers, je najprej vse stehtala, ocenila in popisala, sledilo je podeljevanje praktičnih nagrad, ki so jih podarila domača podjetja, cerkljanska in sosednje občine, prvim trem najtežjim v posamezni kategoriji.

Za naj pridelek so se potegovali pridelovalci buč, korenja, repe, rdeče in krmilne pese, krompirja, nadzemne in podzemne kolerabe ter zelja. Najtežji pridelek je letos prinesel Jože Kosem iz Češnjevka, 181 kilogramov težko bučo, ki pa žal ni bila rekordna, tudi sicer tokrat noben pridelek ni podrl rekorda. Naj pridelke so še prinesli: Urša Sušnik s Suhe pri Predosljah 7,119-kilogramsko zelje, Jože Križaj iz Srednjih Bitenj 3,387-kilogramsko rdečo peso, Janez Galjot iz Velesovega 1,561-kilogramski krompir, Marcel Šink iz Češnjevka 13,118-kilogramsko krmilno peso, Ana Maček iz Adergasa 0,999-kilogramsko korenje, Matic Šink s Suhe pri Predosljah 6,552-kilogramsko repo in Janja Petrič iz Vašce 5,004-kilogramsko podzemno kolerabo, nadzemne kolerabe ni prinesel nihče. Obdarili so tudi enajst lastnikov posebnih pridelkov, med katerim so bili srčkast krompir, skoraj kilogram težka jajčevec in paradižnik, nadpovprečno velika jajca, štirideset centimetrov dolgo korenje, slonji česen, jabolka, čebula, črna redkev in zelena.

Mladi pridelovalci Urša, Miha in Špela Sušnik s Suhe pri Predosljah so prinesli vsak svojo repo. / Foto: Maša Likosar

Na prireditvi je v okviru projekta Moja dežela – lepa in gostoljubna župan Občine Cerklje Franc Čebulj podelil tudi občinska priznanja za najlepše urejene vasi, ulice, kmetije ter objekte v kategorijah stanovanjski, poslovni in turistični objekt v cerkljanski občini. Naziv najlepša vas si je prislužil Sveti Lenart, med ulicami je prvo priznanje dobil Trg Davorina Jenka. Najlepši stanovanjski objekt imata Jožica in Marijan Polajnar s Štefanje Gore, poslovnega Streha Oman krovstvo in kleparstvo iz Poženika, priznanje za najlepši turistični objekt je prejel Ekoturizem Vižen čar z Ambroža pod Krvavcem, najlepši kmetijski objekt pa je Pri Gornjem Jagodcu na Svetem Lenartu.

Kulturno-zabavna prireditev Naj pridelek vsako leto pritegne več gorenjskih vrtičkarjev in kmetov, med katerimi je tudi veliko otrok. / Foto: Maša Likosar

desetdnevna vremenska napoved

Torek 30. 10.	Sreda 31. 10.	Četrtek 1. 11.	Petek 2. 11.	Sobota 3. 11.
9/13 °C	5/15 °C	7/14 °C	6/15 °C	5/17 °C
Nedelja 4. 11.	**Ponedeljek 5. 11.**	**Torek 6. 11.**	**Sreda 7. 11.**	**Četrtek 8. 11.**
7/16 °C	7/15 °C	6/15 °C	2/11 °C	3/10 °C

tedenski koledar

			vzhod	zahod
30. 10.	tor.	Marcel	6.39	16.51
31. 10.	sre.	Bolfenk, dan reformacije	6.41	16.50
1. 11.	čet.	Dan spomina na mrtve	6.42	16.48
2. 11.	pet.	Dušanka	6.44	16.47
3. 11.	sob.	Silva	6.45	16.45
4. 11.	ned.	Drago	6.47	16.44
5. 11.	pon.	Zahar	6.48	16.42

Za mesto jim ni vseeno

V Turističnem društvu Kranj so prejšnji teden podelili priznanja za najlepše izložbe in pročelja v starem mestnem jedru.

Vilma Stanovnik

Kranj – Ena od dejavnosti Turističnega društva Kranj je tudi ocenjevanje izložb in pročelij v mestu, tudi letos pa so lastnike in najemnike najlepših povabili na tradicionalno srečanje s podelitvijo pohval in priznanj. »Že leta 1875 so občinski odborniki ugotovili, da je treba poskrbeti za kraj, zato so sklenili, da se ustanovijo Olepševalno tujsko prometno društvo. Njihov cilj je bil lepši Kranj, ki bi bil prijazen do obiskovalcev. Mi to skušamo nadaljevati, čeprav se zavedamo, da so sedaj druge institucije, ki urejajo to področje. Na Mestni občini Kranj vsako leto poskrbijo za subvencije za obnove hišnih lupin, kar pomeni, da jim za videz ni vseeno. Prav tako vemo, da je občina zadnja leta v urejanje mestnega jedra vložila ogromno denarja,« je zbranim v renesančni dvorani Mestne hiše povedal predsednik Turističnega društva Kranj Andrej Tavčar in pojasnil, da so v minulih mesecih opazovali in ocenjevali izložbe in pročelja v mestu. Ob zaključku akcije so se odločili, da si pohvali za lepo urejeni izložbi zaslužita prodajalni Bober in Kranjski parnik. Priznanje za najlepšo izložbo si je zaslužila prodajalna Dover na Glavnem trgu, drugo mesto je osvojila izložba prodajalne T-2 na Koroški cesti, tretje pa izložba prodajalne E Stilo na Prešernovi ulici. »Priznanje za nas ni prvo, pomeni pa potrditev, da smo na pravi poti in da Kranjčanom ni vseeno za videz mesta. Izložbo urejamo sami, všeč pa nam je, da jo obiskovalci in kupci, ki pridejo k nam v trgovino Dover in v staro mestno jedro, opazijo in jim je všeč,« je s priznanjem za prvo mesto med izložbami Zdravko Harbaš.

Predsednik Andrej Tavčar z listino o ustanovitvi društva

Predsednik Andrej Tavčar je nato podelil še pohvale in priznanja za najlepše pročelje v starem mestnem jedru. Pohvali sta si zaslužili pročelji Actum hotela in Mlečne restavracije, najlepše pročelje ima stavba Mitnice na Tavčarjevi ulici, drugo mesto je osvojila stavba Panigaza Na skali in tretje mesto pročelje Simone in Uroša Jakliča na Tomšičevi ulici.

»Vesela sem priznanja, saj to pomeni, da tudi drugi opazijo našo skrb za urejeno pročelje in vhod v lokal Bar Mitnica. Pred kratkim smo restavrirali freske, ves čas pa skrbimo za okrasitev in rože, ki polepšajo vhod v stavbo,« je ob prevzemu priznanja povedala Irena Meznarič.

Zdravko Harbaš in Irena Meznarič s priznanjema za najlepšo izložbo in najlepše pročelje v starem Kranju

Stavba Mitnice ima prenovljeno pročelje, skrbijo pa tudi za okrasitev in rože pred vhodom.

Zaposleni polepšali okolico šole

Na Osnovni šoli Koroška Bela so zaposleni v prostovoljni delovni akciji uredili okolico šole.

Urša Peternel

Koroška Bela – »Ponosni smo, da smo nekaj koristnega prispevali za skupno dobro in se obenem tudi prijetno imeli,« je po zaključku delovne akcije, v kateri so zaposleni na Osnovni šoli Koroška Bela polepšali okolico šole, dejal novi ravnatelj Rok Pekolj. Akcija je potekala v soboto, 13. oktobra, v njej pa je sodelovalo trideset zaposlenih. »Odločili smo se, da uredimo okolico šole, ki je klicala po večjem posegu. Urejali smo športno igrišče, atrij in vrt pred šolo: prepleskali smo oporne zidove, obnovili tekaško stezo, prebarvali otroška igrala, odstranili grmičevje in plevel, pregrabili zelenice, nasadili okrasno cvetje in grmičevje ter uredili okrasno potko na vrtu. Poleg tega smo prebarvali tudi ograje,« je povedal Pekolj in dodal, da so skupaj opravili okrog 150 delovnih ur.

Zaposleni so opravili kar sto petdeset delovnih ur.

Maček Muri išče kroniko

Kranj – Danes, v torek, 30. oktobra, ob 17.30 bo v dvorani Mestne knjižnice Kranj predstava za otroke Maček Muri išče kroniko v izvedbi Družinskega gledališča Kolenc. Maček Muri vsak večer sede za svojo mačjo mizo in v svojo mačjo knjigo (Mačja kronika) zapiše vse dogodke Mačjega mesta! Predstava za otroke od tretjega leta starosti traja 45 minut.

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

GG | IZLET / 16. NOVEMBER 2018

Martinovanje pri Slaku in Pavčku

Ponovitev izleta
samo še nekaj prostih mest

Tokrat se bomo podali na Dolenjsko in obiskali kraje, kjer sta kot mladeniča preživljala najlepše dni Tone Pavček in Lojze Slak. Obiskali bomo Pavčkov dom v Šentjuriju na Dolenjskem in muzej Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka v Mirni Peči. Ker sta bila oba vinogradnika in ljubitelja dobre kapljice, bo v času martinovanj to prava izbira. Dan bomo sicer začeli spokojno, saj bomo obiskali Plečnikove Žale in tudi grob Toneta Pavčka, zaključili pa ga bomo bolj veselo – na domačiji pri Barbovih, kjer se je Lojze Slak kot mladenič prvič srečal s harmoniko. Z nami bo tudi novinar Jože Košnjek.

Vabljeni.

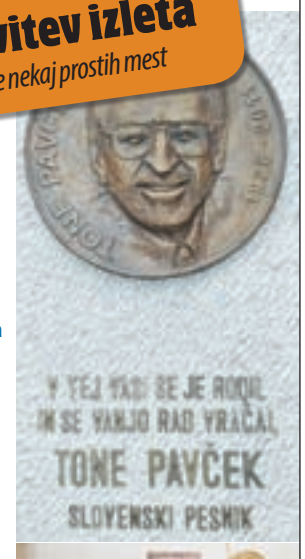

Cena vključuje: prevoz, ogled ljubljanskih Žal, ogled Pavčkovega doma, ogled Muzeja Lojzeta Slaka in Toneta Pavčka, kosilo na Slakovi domačiji in DDV.

Odhod avtobusa:
ob 8.00 z AP Radovljica , ob 8.25 z AP Creina,
ob 8.35 z AP Mercator Primskovo, ob 8.55 z AP Škofja Loka
Vrnitev v Kranj predvidevamo okrog 21. ure.

Za rezervacijo čim prej pokličite na **tel. št. 04 201 42 41**, se oglasite osebno na **Nazorjevi ulici 1 v Kranju** ali pišite na: **narocnine@g-glas.si**.

Za odjave, ki prispejo kasneje kot dva delovna dneva pred odhodom, zaračunamo potne stroške.

CENA: 35 €

Gorenjski Glas

Loka da Camera
Festival komorne glasbe

Duo
6. november 2018 ob 19. uri
Ana Julija Mlejnik, violina
Carlo Prampolini, klavir

Trio
9. november 2018 ob 19. uri
Ana Julija Mlejnik, violina
Miloš Mlejnik, violončelo
Lorenzo Cossi, klavir

Kvartet
12. november 2018 ob 19. uri
Godalni kvartet Adria

Vabljeni v kapelo Puštalskega gradu!

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

www.gorenjskiglas.si

MESTNA knjižnica KRANJ

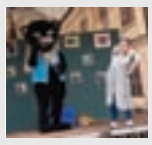

predstava za otroke
MAČEK MURI IŠČE KRONIKO
Družinsko gledališče Kolenc
torek, 30. 10., ob 17.30,
dvorana

miselne in družabne igre
ŠAHOVSKE SIMULTANKE Z MOJSTRI
ŠS Tomo Zupan Kranj
vsak zadnji torek v mesecu,
torek, 30. 10., od 17. do 19. ure,
mladinska soba

miselne in družabne igre
IGRA GO
Člani Go društva Kranj
vsak torek,
torek, 30. 10., od 18. do 19.30,
mladinska soba

Mestna knjižnica Kranj • prireditve@mkk.si • www.mkk.si
• prijava na e-obveščanje: http://info.mkk.si • portal za otroke: www.modripes.si • spletni leksikon: www.gorenjci.si
Vsi dogodki, prireditve in izobraževanja so brezplačni.

MESTNA KNJIŽNICA KRANJ, GREGORČIČEVA ULICA 1, KRANJ

Sponzor nagradne križanke, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 19. oktobra 2018, je bil **ZAVOD ZA TURIZEM IN KULTURO KRANJ**. Geslo križanke je bilo: ROVI POD STARIM KRANJEM. Nagrajenke so: 1. nagrada: dve vstopnici za Vinsko pot dne 10. 11. ob 13. uri prejme **Marija Petrič** iz Kranja, 2. nagrada: dve vstopnici za Slepo ulico dne 31. 10. ob 18. uri prejme **Zdenka Černigoj** iz Tržiča, 3. nagrada: dve vstopnici za Slepo ulico dne 31. 10. ob 18. uri prejme **Valerija Kralič** iz Krope. Nagrajenkam čestitamo!

Buče krasijo Angelčin vrt

Šmarca – Angelca Lukan iz Šmarce pri Kamniku že vrsto let predano skrbi za svoj vrt. »Jesen se mi zdi najlepša, zagotovo pa mi da največ veselja. Naredim strašila, ki ne plašijo toliko ptic, kot krasijo vrt, tu so buče, jesenske trave,« pravi Angelca, ki jeseni domiselno oblikuje tudi kompozicijo različnih buč, ki jih pridela na zelenjavnem vrtu. Rože ima rada že od malih nog, a ljubiteljsko se aktivno ukvarja z njimi, kot tudi z oblikovanjem prostora okoli hiše, šele od upokojitve. Prej preprosto ni bilo časa. V zadnjih letih veliko rož enoletnic za okrasni vrt tudi sama vzgoji, na vrtu pa ima tudi precej trajnic. Sledi modnim smernicam v cvetličarstvu, a vseeno pri sajenju rož najraje izbere svoje najljubše barve. Pogosto jo mimoidoči, popolni neznanci, sprašujejo po nasvetih, kako naj sami oblikujejo svoj vrt. Zadnja leta redno prejema priznanja na Naj, naj dosežkih članov Kluba Gaia, precej priznanj pa ima tudi od vrtnarskih revij in društev.

Angelčin vrt krasijo različne buče.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201-42-00, faksu 04/201-42-13 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Medgeneracijske prireditve

Kranj – V Medgeneracijskem centru Kranj bodo danes, v torek, 30. oktobra, ob 18. uri zdravilne meditacije, prav tako ob 18. uri bodo tudi »vaje dihaj«. V petek, 2. novembra, bo ob 18. uri uvodno informativno predavanje o učenju Bruna Gröninga. Predavanje izvaja Krog prijateljev Bruna Gröninga. Na brezplačne dogodke so obvezne prijave na telefon 041 724 134 ali na e-naslov mck-prijava@luniverza.si.

IZLETI

Na Smolnik in Ajdno

Gozd - Martuljek – Planinsko društvo Gozd Martuljk vabi na razgledna tisočaka nad Završnico – Smolnik in Ajdno. Odhod bo v soboto, 3. novembra, ob 8. uri izpred Penziona Špik v Gozdu - Martuljku. Z osebnimi avtomobili se boste peljali mimo Jesenic do Završnice. Čas celotne hoje bo štiri ure. Prijave sprejemata do petka, 2. novembra, na tel. 051 336 635 (Majda) in 041 821 366 (Mojca).

Martinovanji

Preddvor – Društvo upokojencev Preddvor vabi svoje člane in članice na Martinovanje v petek, 9. novembra, z odhodom avtobusa ob 10. uri iz Preddvora. Letošnje martinovo bo v deželi cvička – na Dolenjskem. Prijave sprejema na telefonski številki 040 557 363 Marija.

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur vabi na martinovanje na Dolenjsko v petek, 9. novembra. Informacije dajejo in prijave sprejemajo v prostorih društva, pri poverjenikih in na tel. 04 25 11 022 in 064 117 135 do 5. novembra oz. do zasedbe mest v avtobusu.

RAZSTAVE

Petdeset let Teritorialne obrambe Tržič

Tržič – Odprtje spominske razstave ob petdesetletnici Teritorialne obrambe Tržič bo danes, v torek, 30. oktobra, ob 18. uri v Galeriji Atrij Občine Tržič.

KONCERTI

Skupina Tomcat prihaja v Tržič

Tržič – Jutri, v sredo, 31. oktobra, bo ob 21. uri v klubu Salamander Art Tržič koncert zasedbe Tomcat.

Koncert ob noči čarovnic v Beer Pubu

Kranj – V sredo, 31. oktobra, bo ob 21. uri v Beer Pubu koncert skupine Made in Yugoslavia.

KRANJ

Vinska pot
ROVI POD STARIM KRANJEM

NOVEMBER

Okusite vinorodno in kulinarično Slovenijo
Več kot 40 degustacijskih točk

PETEK 09. in SOBOTA 10.
PETEK 16. in SOBOTA 17.

Vstopnice na vseh prodajnih mestih Eventim, Petrol servisih in v Kranjski hiši, ter uro pred pričetkom na dan dogodka do razprodaje.

www.visitkranj.si

Gorenjski Glas · ZTKK

MojeDelo.com

STYRIA DIGITAL MARKETPLACES, d.o.o., Verovškova ulica 55, 1000 Ljubljana, Slovenija, T: 01 51 35 700
VEČ INFORMACIJ IN ZAPOSLITVENIH OGLASOV (1200+)
NA: www.mojedelo.com, info@mojedelo.com

Delavec za enostavna dela v proizvodnji, m/ž (Kranj)
Želimo, da imate naslednje kompetence: odgovornost za kakovostno opravljanje dela ter skrbno ravnanje z materialom in delovnimi sredstvi, odgovornost za pravočasno opozarjanje nadrejenih ... Iskraemeco, d. d., Savska Loka 4, 4000 Kranj. Prijave zbiramo do 20. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Prodajalec-komercialist, m/ž (Vodice)
V podjetju DR Konekt, d. o. o., zaposlimo prodajalca-komercialista. DR Konekt, d. o. o., Pod gabri 23, 1218 Komenda. Prijave zbiramo do 9. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Vodja oddelka stalnih izboljšav, m/ž (Medvode)
Vaše naloge in odgovornosti bodo: zagotoviti strokovno znanje in izkušnje iz managementa na področju stalnih izboljšav (SES) – pomoč vodjem, optimizacija proizvodnje in drugih procesov za doseganje pričakovane produktivnosti in KPI-jev, pomoč direktorju tovarne in vodjem pri pripravi »Breakthrough« plana za lokacijo ... Sogefi Filtration, d. o. o., Ladja 11, 1215 Medvode. Prijave zbiramo do 24. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Skladiščnik, m/ž (Naklo)
Naloge delavca na delovnem mestu: prevzem, komisioniranje, oddaja blaga in materiala ter vnašanje in kontrola podatkov, manipulacija blaga z viličarjem. Merkur trgovina, d. o. o., Cesta na okroglo 7, 4202 Naklo. Prijave zbiramo do 24. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Čistilec, m/ž (Škofja Loka)
Pričakujemo: osnovnošolsko izobrazbo, občutek za red in čistočo, vsaj 3 leta delovnih izkušenj na tem delovnem mestu. Sibo G., d. o. o., Kidričeva cesta 99, 4220 Škofja Loka. Prijave zbiramo do 4. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Prodajalec, m/ž (Jesenice)
Kot sodelavec v prodajnem timu boste vključeni v prodajni proces, v katerem boste skrbeli za urejenost in zunanji videz poslovalnice, svetovali strankam in jim predstavljali našo ponudbo ter opravljali delo pri blagajni. DM Drogerie markt, d. o. o., Litostrojska cesta 48, 1000 Ljubljana. Prijave zbiramo do 10. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Referent v računovodstvu, m/ž (Kranj)
Opis dela: vodenje analitične evidence kupcev (knjiženje izdanih računov, knjiženje bančnih izpiskov, obračun obresti, evidenca odprtih terjatev in usklajevanje s kupci), izterjava domačih kupcev, priprava dokumentacije za izvršbe. Gorenjski tisk storitve, d. o. o., Ulica Mirka Vadnova 6, 4000 Kranj. Prijave zbiramo do 24. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Projektni vodja (analitska kemija), m/ž (Škofja Loka)
pričakujemo: vsaj sedma stopnja izobrazbe iz kemije, kemijske tehnologije, fizike ali sorodnega področja ter najmanj 5 let delovnih izkušenj v industrijskih raziskavah s področij stekla in keramike. Izkušnje iz proizvodnje steklenih produktov so zelo zaželene. Knauf Insulation, d. o. o., Trata 32, 4220 Škofja Loka. Prijave zbiramo do 5. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Referent prodaje za tehnično stroko, m/ž (Kamnik)
Pričakujemo: zaključena VI. ali VII. stopnja izobrazbe ekonomske in tehnične smeri strojništva, odlično znanje nemškega jezika in odlično znanje angleškega jezika, saj se delo opravlja v nemškem in angleškem jeziku, prednost poznavanje tehničnega področja (strojništvo ali elektro) ... Limec Alpha GmbH, Talstrasse 1, CH-8852 Altendorf. Prijave zbiramo do 23. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Dietni kuhar IV, m/ž (Radovljica)
Pripravljanje živil in kuhanje jedi, diet in napitkov, priprava kakovostne in neoporečne prehrane ter ekonomična poraba živil in energije pri pripravi obrokov, izdaja živil in materiala iz skladišča ter tekoče vodenje evidenc, sodelovanje pri izvajanju standarda HACCP. Dom dr. Janka Benedika Radovljica, Šercerjeva ulica 35, 4240 Radovljica Radovljica. Prijave zbiramo do 12. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Strokovni sodelavec zagotavljanja kakovosti poslovnja, m/ž/QA Expert (m/w) (Šenčur, Slovenija (sedež))
V našem podjetju boš del QA oddelka, ki je odgovoren za zagotavljanje kakovosti naših procesov in produktov na nivoju celotne NiceLabel skupine. Euro Plus, d. o. o., Poslovna cona A 2, 4208 Šenčur. Prijave zbiramo do 22. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Nakupni referent, m/ž (Begunje na Gorenjskem)
Pričakujemo: zaključeno najmanj V. stopnjo izobrazbe (prednost je tehnična smer), prednost je poznavanje materialov v navtiki in poznavanje programa Vasco, 12 mesecev izkušenj na primerljivem delovnem mestu, aktivno znanje angleškega jezika ... SVP Avto, d. o. o., Zapuže 10a, 4275 Begunje na Gorenjskem. Prijave zbiramo do 9. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

Finančni računovodja, m/ž (Kranj)
Glavne odgovornosti: izvajanje računovodskih nalog, usklajevanje in koordinacija mesečnih zaključkov in letnega zaključka, pregledovanje in potrjevanje kontov, priprava poročil za lokalno in regijsko poročanje. Goodyear Dunlop Sava Tires, d. o. o., Škofjeloška 6, 4000 Kranj. Prijave zbiramo do 4. 11. 2018. Podrobnosti na www.mojedelo.com.

PREDAVANJA

Zgode in nezgode gorskega reševanja na sončni strani Alp

Naklo – Turistično društvo Naklo vabi danes, v torek, 30. oktobra, ob 18. uri v Gostilnico Kresnik. Gorski reševalec, ljubitelj gora, narave in fotografije Miljko Lesjak bo z besedo in sliko predstavil zgode in nezgode gorskega reševanja. Predavanje je pripravil ob sedemdesetletnici Gorske reševalne službe Tolmin.

KOMEMORACIJE

Radovljica – Krajevne enote Združenje borcev za vrednote NOB Radovljica so ob dnevu spomina na mrtve pripravile spominske slovesnosti: danes, v torek, 30. oktobra, bo slovesnost ob ob 16. uri pri spomeniku v Grajskem parku v Radovljici. Na praznični četrtek, 1. novembra, bodo spominske slovesnosti še v Begunjah (ob 10. uri na grobišču talcev v Dragi in ob 11. uri na grobišču v grajskem parku v Begunjah) in ob 15. uri v Kropi pri spomeniku. Spominske slovesnosti na območju radovljiškega združenja bodo še pred centralnim spomenikom v Bohinjski Bistrici v torek, 30. oktobra, ob 17. uri; v četrtek, 1. novembra, pa v Ribnem pri spomeniku na pokopališču ob 9.15, na pokopališču v Zasipu ob 9. uri, na blejskem pokopališču ob 10. uri, pri osrednjem spomeniku na Bohinjski Beli ob 9.30 in v Gorjah na pokopališču ob 9. uri.

V priročniku je nazorno prikazana pot lesa od hloda do izdelka. Poleg vseh postopkov obdelave in zaščite lesa ter potrebnega orodja so dodani natančni načrti za izdelavo nekaterih najbolj uporabnih izdelkov. Priročnik je namenjen vsem, ki se bodo sami lotili obdelave lesa in si za dom in vrt izdelali kaj praktičnega. Koristil bo tudi študentom in dijakom lesarstva.

144 strani, 200x 230 mm, SPIRALNA VEZAVA.
Cena priročnika je

8 EUR + poštnina

Priročnik lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če ga naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Med več kot 70 izjemnimi tortami in torticami boste našli npr.: torto iz pirine moke z orehi, malinami in smetano, torto z grškim jogurtom in pomarančo, torto za otroški rojstni dan, torto brez glutena, poročno torto, torto brez jajc, tortice na palčki (cake pop), pa tudi presne torte ...

168 strani, 170 x 240 mm, spiralna vezava

8 EUR + poštnina

Priročnik lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če ga naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek neprekinjeno od 8. do 16. ure, sreda od 8. do 17. ure, petek od 8. do 15. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

ODDAM

SOBO oddam študentki v Šenčurju. Sem 5 dni odsoten na teden, tel.: 064/223-693, Viktor, Šenčur 18003276

SAMOSTOJNO 1-sobno stanovanje, v hribih v Tuhinjski dolini, cena 150 EUR/mesečno + elektrika, tel.: 041/711-530 18003262

V KAMNI Gorici pri Radovljici oddam delno opremljeno 1-sobno stanovanje, 50 m², v hiši, tel.: 051/208-844 18003272

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

VOLVO S60 D5, avtomatski menjalnik, prevoženo 196.000 km, letnik 2004, tel.: 041/611-115 18003265

KARAMBOLIRANA VOZILA

KUPIM

KARAMBOLIRANO vozilo ali vozilo v okvari, od let. 2000 dalje. Ugrica Blaž, s.p., Drulovka 38, Kranj, tel.: 041/349-857 18003185

GRADBENI MATERIAL

KURIVO

PRODAM

SUHA borova in mešana drva, tel.: 040/800-278 18003270

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

ŽIMNICO in letveno dno, dobro ohranjeno, 90 x 200, cena 15 EUR, tel.: 031/774-863 18003271

KNJIGE, PUBLIKACIJE

IŠČEM

PODARITE odvečne knjige. Pokličite, pridem z veseljem, jih odpeljem in ohranim, tel.: 030/996-225 18003275

KMETIJSKI STROJI

KUPIM

TRAKTOR, mini bager in kiper prikolico, tel.: 031/500-933 18002996

PRIDELKI

PRODAM

DOMAČI fižol v zrnju, tel.: 031/641-643 18003268

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

5 LET staro pašno kravo, cena po dogovoru, tel.: 04/57-21-759 18003274

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave, črne in bele, pred nesnostjo, pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113 18002972

PRAŠIČE pitance, težke okoli 250 kg, cena 1,70 EUR/kg, tel.: 031/554-743 18003258

KUPIM

BIKCA ali teličko, starega od 2 do 3 mesece – ne ČB pasme, tel.: 04/58-00-041, 031/582-556 18003269

OSTALO

PRODAM

SILAŽNE bale, 1. košnja, po ugodni ceni, in kupim bikca simentalca ali mesne pasme, od 300 do 500 kg, tel.: 031/387-021 18003266

TROJNI boks za teleta v kompletu, tel.: 031/360-178 18003273

ZARADI prostorske stiske prodamo več okroglih, suhih bal sena in otave, tel.: 040/722-809, Radovljica 18003267

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

ZAPOSLIMO strojnika težke gradbene mehanizacije. Kraj dela: Komenda – delo v skladišču. Prijave na: zaposlitev@komteks.si. Komteks, d.o.o., Loka 119, Tržič 18003215

ZAPOSLIMO trgovskega poslovodja za prodajo kmetijske mehanizacije. PC Kmečki stroji, d.o.o., Sv. Barbara 23, Škofja Loka, tel.: 041/611-253 18003214

STORITVE

NUDIM

ADAPTACIJE od temelja do strehe, omete, fasade, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tudi manjša gradbena dela – z vašim ali našim materialom, Gradton, d.o.o., Valjavčeva ulica 8, Kranj, 041/222-741, www.gradton.si 18002975

FLORJANI, d.o.o., C. na Brdo 33, Kranj izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871 18002974

ZASEBNI STIKI

ŽENITNE ponudbe za iskrene ljudi zrelih ter starejših let. http://www.zau.si, tel.: 031/836-378 18002976

V knjigi Moje najboljše pecivo se nahajajo recepti, ki ne temeljijo na znanju in ustvarjalnosti, ampak največ na izkušnjah bralk. Dvesto dokazanih ter na enostaven in dostopen način napisanih receptov z barvnimi fotografijami, bo našlo pot do vsake gospodinje z več ali manj izkušenj, ki bi rada presenetila in razveselila svojo družino ali goste z novimi in domiselnimi pecivi.

218 strani, 140 x 200 mm, spiralna vezava

12,50 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

LOTO

Rezultati 86. kroga – 28. oktobra 2018
5, 12, 22, 29, 31, 37, 38 in 10

Loto PLUS: **4, 5, 6, 9, 11, 15, 18 in 1**
Lotko: **3 4 7 2 2 4**

Sklad 87. kroga za Sedmico: **690.000 EUR**
Sklad 87. kroga za PLUS: **570.000 EUR**
Sklad 87. kroga za Lotka: **1.350.000 EUR**

OSMRTNICA

Sporočam, da se je v 83. letu od nas poslovil ljubi mož in oče

Milan Luznar

rojen 24. 11. 1935

Od njega se bomo poslovili v torek, 30. oktobra 2018, ob 15.30 na pokopališču v Lipici pri Škofji Loki. Krsta bo v mrliški vežici v torek od 10. ure dalje.

Žalujoči vsi njegovi

Spomini so kot iskre,
ki pod pepelom tlijo,
a ko jih razgrneš,
vedno znova zažarijo.
(J. W. Goethe)

Sporočamo žalostno vest, da je sklenila svojo življenjsko pot

Marija Rakovec

upokojena tajnica Ekonomske šole Kranj

Predano bivšo sodelavko bomo ohranili v lepem spominu.

Kolektiv Gimnazije Franceta Prešerna Kranj

Prišel bo čas, ko boš ostal brez časa,
ko zadnji up sprevrže se v brezup,
ko svet, še včeraj tvoj, domač in ljub,
postane nepristopna zvezdna jasa.
(Ervin Fritz)

Življenjsko pot je sklenila naša upokojena sodelavka

Saša Cuznar

Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Kolektiv Mestne knjižnice Kranj

Anketa

Prepoved plastike

Maša Likosar

Evropski poslanci so izglasovali prepoved plastike za enkratno uporabo. Prepoved bo začela veljati leta 2021, mimoidoče pa smo že sedaj vprašali, ali se s tem strinjajo in s čim bodo nadomestili prepovedane izdelke.

Foto: Tina Dokl

Maja Stritih, Kranj:

»Plastike je preveč, cel planet jo je prepoln, zato se s prepovedjo popolnoma strinjam. Plastične izdelke že sedaj nadomeščam s tistimi za večkratno uporabo. Slamico v lokalu vedno zavrnem.«

Bernarda Šenk, Kranj:

»Plastičnih izdelkov ni smiselno prepovedati, večji poudarek moramo dati reciklaži in ozaveščenosti ljudi. Plastiki se izogibam, raje uporabim papirnate, kovinske in lesene izdelke.«

Erika Rozman, Tržič:

»Planet bomo zadušili s smetmi, zato je prepoved na mestu. Plastičnih izdelkov ne uporabljam, vedno uporabim steklene, ki jih potem pomijem. Všeč so mu tudi naravni izdelki iz bambusa.«

Jožica Avguštin, Škofja Loka:

»Uporabljam zelo malo plastičnih izdelkov. Včasih sem stregla na papirnatih krožnikih, danes kar na steklenih, ker jih lahko uporabljaš več let, dokler se ne razbijejo.«

Saša Kolar, Kranj:

»Podpiram prepoved plastike. Za to je bil že skrajni čas. Sama že dalj časa uporabljam bombažne vrečke in papirnate izdelke, opažam tudi, da v lokalih ne prinesejo več slamice.«

Planinske koče že zaprte

Oktobra so planinske koče v visokogorju zaprle svoja vrata, nižje ležeče pa prešle na jesensko-zimski delovni čas, čemur je treba prilagoditi tudi jesenski obisk gora in večjo pozornost nameniti načrtovanju ture.

Jasna Paladin

Aktualni podatki o odprtosti planinskih koč so sprotno objavljeni na spletnem mestu PZS koce.pzs.si.

Kranj – Oskrbniki planinskih koč v visokogorju so letošnjo planinsko sezono že zaključili in se odpravili v dolino, se pa z veseljem ozirajo v poletne mesece, saj je bila po obisku letošnja sezona še bolj uspešna od že tako visokega povprečja zadnjih petih let.

»Letošnja sezona je bila za planinske koče približno pet odstotkov boljša od petletnega povprečja. Dobra je bila predvsem za visokogorske koče, kjer beležijo v povprečju desetodstotno boljšo sezono od petletnega povprečja. Temu je botrovalo nadpovprečno stabilno in sončno vreme in še vedno porast tujih obiskovalcev v visokogorju. Največji obisk, a s tem tudi že pritisk, je predvsem na planinskih kočah v širši okolici Triglava,« analizo poletne sezone v planinskih kočah podaja Dušan Prašnikar s PZS, a ob tem opozarja, da je velik obisk visokogorja posledično povzročil, da je bil obisk nekaterih nižje ležečih koč poleti slabši od večletnega povprečja.

Opozoril je tudi, da so se planinska društva letos še bolj srečevala s pomanjkanjem kakovostnega kadra, ki bi bil pripravljen delati v kočah, in hkrati s pogostim menjavanjem osebja. Močan porast prihoda turistov v Slovenijo je povzročil splošno pomanjkanje kadra v gostinsko-nastanitvenih objektih, kar se je še potenciralo v planinskih kočah, kjer so delovni pogoji drugačni in težji.

Visokogorske koče v Julijskih Alpah so z izjemo Doma na Komni, ki je odprt vse leto, že vse zaprle svoja vrata, planinci lahko na zasilno oskrbo računajo še pri meteorologih v Triglavskem domu na Kredarici ter na možnost zatočišča v neoskrbovanih zimskih sobah in bivakih. Stalno odprti tudi jeseni in pozimi ostajajo: Blejska koča na Lipanci, Erjavčeva koča na Vršiču in Planinski dom Tamar v Julijcih, Domžalski dom na Mali planini v Kamniško-Savinjskih Alpah, Valvasorjev dom pod Stolom v Karavankah ter številne nižje ležeče koče, medtem ko so preostale prešle na jesensko-zimski delovni čas in so odprte le ob koncih tedna in praznikih.

Ob jesenskem nenadnem poslabšanju vremena nas v gorah ne sme presenetiti sneg, zato je ustrezna oprema v nahrbtniku še toliko bolj pomembna. / Foto: Manca Čujež (PZS)

PRESELILI SMO SE
NA NOVO LOKACIJO

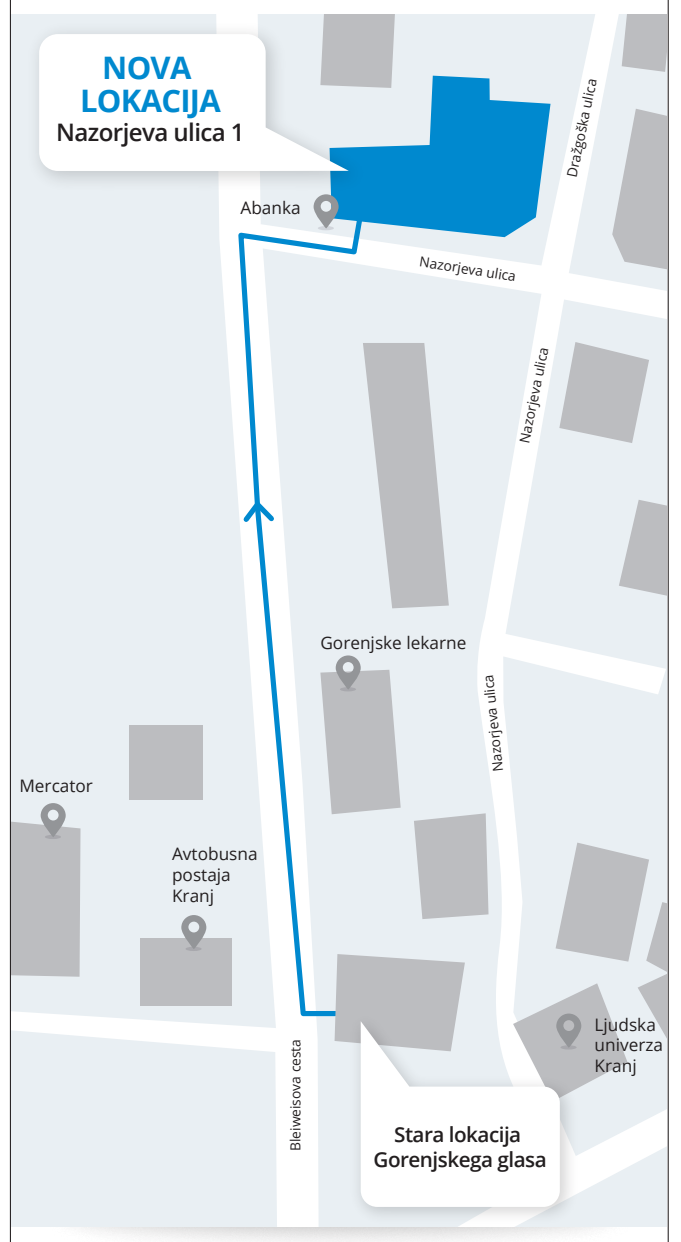

Gorenjski glas **se je preselil v poslovno hišo na Nazorjevi ulici 1 v Kranju**. Nismo šli daleč, le križišče proti severni strani. Pomembno je, da smo šli v lastne prostore. **Na novi lokaciji smo začeli delati v ponedeljek, 22. oktobra. Poslovna hiša je odprta vsak delavnik od 8. do 16. ure, ob sredah do 17. ure in ob petkih do 15. ure.** V poslovno hišo na Nazorjevi ulici 1 vstopite skozi glavni vhod (ob Abanki), mimo recepcije v dvigalo, ki vas popelje v drugo nadstropje, kjer ob napisu Gorenjski glas pozvonite na vratih. Za Gorenjski glas dela tudi recepcija v pritličju. Pred poslovno hišo na novi lokaciji je poštni nabiralnik, do konca oktobra bomo še praznili nabiralnik na stari lokaciji.

Gorenjski Glas | www.gorenjskiglas.si

vremenska napoved

Danes zjutraj bodo padavine prehodno oslabele. Čez dan bo pretežno oblačno, še bodo nastajale plohe. Pihal bo okrepljen jugozahodnik. Jutri se bo vreme umirilo, v kotlinah lahko nastane kratkotrajna megla. V četrtek se bo pooblačilo, čez dan bo znova začelo deževati.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo
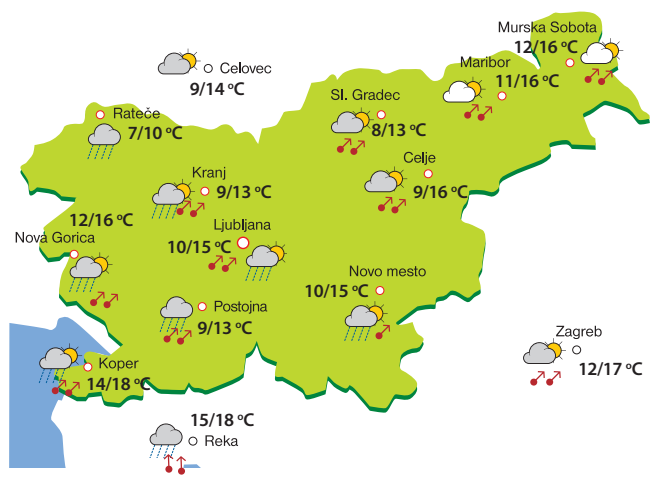
TOREK	SREDA	ČETRTEK
9/13 °C	6/16 °C	8/15 °C